

MA IESUS AA APOSELKENA ARAA RLERIIRANG

MA LUK KA IIL

Ma Luk dai qa iil luqa ama Langinka sevet ma Iesus Kristus aa Lautuqi i qi arles per ama aivetki. I ma Luk dai ama Doktaqa na qa be maikka ama saikngias pem ka. I murl ke ne ma Iesus aa risura, be qa raqat lu ama tekmeriirang mai be qa iil sever iirang. Be qe teqerl uut ne ama Qevepka ama Glasingaqa aa dlek i ama Slurlka qa qurl aa qaqet de qa nem ta saver ama aivetki mai.

1 ¹⁻²Atlu Tiupilus. Iara ngu lil ama Langinka sagel ngi ip me iiram, dap mekai dai ngua iil sevet ma Iesus Kristus i qe arles ne aa rletki be deng per ama nirlaqa i qa mit sevuusep. I murl ka mu lura aa meraqen-sa-met-ta de qa nem ta ne ama dlek nagel ama Qevepka ama Glasingaqa. Baiv aa de ama Ngemumaqa qa mer a qa sevuusep. ³I murl ma Iesus ka ngip de qa maarlviit de qurli qa se ama malev ama rlatpes ne ama niirl de qa tit gel aa risura de qa su ra sever ama Ngemumaqa aa rletki. De qa reqerl ama qaqet nanas ai ama iameska na qa. ⁴De ver iaq ama nirlaqa i as kurli ma Iesus gel ta de qa iing demna na ra, de qa qurl a ra te ama lengi ama dlek-pem-nget, ma', "Kula ngen diit navet ma Jarusalem. Dav as kurli ngen aa ip deng i auut Mam ke qurl a ngen te a qeni i mekai ngua sil ba ngen. ⁵I murl ma Jon ka ukmes tem ngen ne ama kainaqi dap kuasiq ama ainkules de diiv ama Slurlka qe ukmes tem ngen ne ama Qevepka ama Glasingaqa.

⁶De saqiaskerlka ver iaq ama nirlaqa de qurli qa, qe na ra, de ra snanpet na qa ma', "Auur a Barlka, kua diip ngi verik tem uut nev ama Gaman Rom iv uure uas temiis?"

⁷De ma Iesus ka virliit ba ra ma', "Katikka Gumam dai qe uas te aa rleriirang dap kuasik mager ip ngen drlem sevet luqia ama giqi ip ke tekmet ne liina. ⁸Dap laiv ama Qevepka ama Glasingaqa dai diip ka ren

sagel ngen be diip ngene taneng ama dlek peviit, be diip ngenel sil bareq ama qaqet pet ma Jarusalem de ver ama qerlingki ma Judia de vet ma Samaria de maikka ver ama qerleng mai ver ama aivetki.”

⁹Baiv ma Iesus ka meraqen ne liina be verleset, de qa tit piit sev uusep. Be ama aavulki qia uung per a qa nade araa saqang be quasik ta lu qa. ¹⁰Be as maikka lua i rem ngim piit de masna iaiam ian maarl gelem ta. I ian mu ama luan ama lauil a nget. ¹¹De ian duqun na ra ma’, “Ngen ama Galiliqena i ngenem ngim piit sev ama uusepka ip ngene manaik te ma Iesus, dap sa qa mit sade ama uusepka aa rlan. Dap laip ke guirl pe ama aavul taquarl laira ngen lu qa i qa mit.”

Iak I Qa Qut Naset Ma Judas

¹²Baiv aa de ra guirl naver ama damki i ra tis ki ma Ulip, be savet ma Jarusalem. Be ra mit nev ama aiska dai naqatikka raquarl ama qanaska ama kilomita.

¹³Baiv aa de ra men savet ma Jarusalem de ra sik semer auur a rumki be qurli ra te ne lura i diip ngu iil araa rlen.

Ma Pita, de ma Jon, de ma Jems de ma Endru, de ma Pilip, de ma Tomas, de ma Batulumiu, de ma Jems i ma Alpius a uimka, de ma Simion (Luqa i murl ka serlin ama Gaman Rom), de ma Judas i ma Jems aa uimka.

¹⁴Ai de sademna de re raring i qurli ra, i re ne iari ama nankina de ma Iesus aa nan de aa ningambik. ¹⁵Pet lungera ama niirl i ai de lura i uure kaivung taqurla, dai ama 120 na uut. ¹⁶De ma Pita ka maarlviit de qa taqen ma’

“Guariqena murl ama Qevepka ama Glasingaqa qa mat navet ma King Daivit ip ke iil ama lengi sevet ma Judas, luqa i qa quarl te ma Iesus samer aa qumes-ta araa ngerik. Be ngen lu, ma Judas dai qa rekmet ip taquarl murl ma Daivit ka iil. ¹⁷I ma Judas dai qa naver ama malepka ngen iam. I ma Iesus ka mu qa ip ke na uut saver ama Slurlka aa rletki.

¹⁸I qatikka ma Iesus aa qumespik ta qurl a qa te ama qelaing be qa van per ama aiverem na nget. Baiv aa de qa aat pet luum aa ama aiverem de bep de aa rutka be barl dem ka be baing se ama qusim nep ka.

¹⁹De ama qaqet navet ma Jarusalem ta narli sevet liina, de ra mis luum aa ama aiverem ne araa lengi ma’, “Akeldama.” I luum aa ama aiverem i ai de ra tis em ma’, “A bias per a uum.”

²⁰De ma Pita qa rluses de aa lengi ma’, “Liina dai ip taquarl murl ma King Daivit ka iil pe ama Taing-pem-ka raqurliani ma’

“Diiv aa aiverem dai quasik kurl a qek per a uum. Be qatikka diip kurl uum naik.”

Sng. 69.25

Dap saqiaskerlka murl ma Daivit ka iil taqurliani ma',
 "Mager iv iak ke tal aa rletki."

Sng. 109.8

²¹⁻²²Diiv uure lu re a qek ip ke tal ma Judas aa rletki ip ke na uut ip kel sil sevet ma Iesus i qa maarlviit. Uuret lu re a qek i murl kurli qa, ke na uut i uut lu ma Jon i qa ukmes te ma Iesus be maikka kurli qa gel uut be deng per ama nirlaqa i ma Iesus ka mit sev uusep."

²³De ra mer iaiaam i ra tis iak ma Josep i luqa dai ver iang de ra tis ka ma Basabas. Dav iari ra tis ka ma Jastis. De iaq ama quatka i aa rlenki ma Matias. ²⁴⁻²⁵De ra nen ama Slurlka raqurliani ma', "Aaura Slurlka ngiat drlem auur a rut mai, dai uure snanpet na ngi ip ngia ru a qek naver a iam ip ke at ma Judas aa rletki, i raquarli sa ma Judas ka veleng nas." ²⁶Aiv aa de ra vaut dai ma Matias aa rlenki qia uirl de qurli qa gel ama malepka ngen a qa, i lura ama Aposelkena.

Ama Ngemumaqa Qa Nem Aa Qevepka Ama Glasingaqa

2 ¹Sa ma Sandi ama ngeriqit ngen a iam nge mit naset ma Iesus aa aapngipki de ama nirlaqa qa men i ra tis ka ma "Pentikos." De ma Iesus aa risura ra iing demna ve iaq ama vetki. ²De dama uusepka aa rlan dai ra narli drlindrln ip taquarl ai de mer ama laurlka i qe sis maden. Be luqa qa men be qa buup luqia ama vetki i ra mugun pem ki. ³De ra lu ama rliirang ip taquarl ama qulbiniirang, i iirang nge den se daleng me ra. Be iirang ngere raat pe are ves i iak de iak. ⁴De buup ta ne ama Qevepka ama Slurlka. Be ra taqen ne ama lengi muqas muqas i ama Qevepka ama Glasingaqa qa qurl a ra rem nget.

⁵Pet luqia ama giqi i ai de ama Judaqena rat den naver araa qerleng sangis ip te nging demna pet ma Jarusalem. Dap lura i ai de rat den dai araa lengi dai nget muqas muqas. ⁶De ama qaqet gelna ne luqia ama vetki dai re narli raquarl ama laurlka qe sis daleng me qi. De masna ra men ip tet lu. De ngemerl a ra, i ra narli ma Iesus aa risura ra taqen ne araa lengi mai.

⁷De ra aakmen se liina de ra ruqun taqurliani ma', "Katikka lura ama quatta naver ama qerlingki ma Galili i ra taqen ne auur a lengi iak de iak. Dap ngu lu nanaa be uut mai uut narli ra taqen ne uut mai auur a lengi? ⁸⁻¹⁰I uut dai iari navet ma Pontas, de ma Aisia, de a uut be iari navet ma Patia, de navet ma Miidia de ma Ilam. Dav a uut be iari navet ma Isip, de ma Misapatamia, de ma Judia de ma Kapudisia. Dav auut be iari navet ma Prigia de ma Pampilia, de ma Libia gelna ne ma Sairini. Dav iari naver a uut dai ra navet ma Rom. ¹¹De auut be iari navet ma Kriit de a uut be iari navet ma Arabia dai maikka uure nanses i raquarli uut narli ra taqen ne auur a lengi mai, i maikka buup. I maikka uut narli ra sil sever ama tekmeriirang ama atliirang nagel ama Ngemumaqa."

A revan ama Judaqena de lura ama nangista i re ngingdemna naver ama qerlengiirang i re narliip te Lautu, dai maikka ra mai ra narli lungera ama lengi. ¹²De maikka ra mai re nanses i re narli ma Jesus aa risura ra taqen ne araa lengi i buup be re snanpet taqurliani ma', "Ngu lu nanaa be ra taqen ne auur a lengi i nget muqas muqas de re taqal sil sever ama Ngemumaqa aa tekmeriirang ama nanses pem iirang i qa rekmet niirang? Maikka quasiaq uut drlem."

¹³Dav iari ra taqen na ra mavik taqurliani ma', "Katikka lura ra suuv ama qerlap aa, be re kabaing!"

Ma Pita Qe Teqerl Ne Ama Slurlka Aa Lengi

¹⁴Baiv aa de ma Pita qa maarlviit i qurli qa gel lura i ama malepka ngen a qa de qa taqen slep sagel ama qaqer i lura mirlek na ra. De qa taqen ma',

"Guari na ngen ama Judaqena de ngen ama nangista i qurli ngen pet ma Jerusalem. Ngen du a ngen aa asdem. Diip ngu sil ba ngen sever auut. ¹⁵Katikka uut dai quasiaq ai uut srluup. De ngen lu, as kuasik mager iv iak ke spak se bingbigia. ¹⁶Katikka quasik. Dap ma Joel ama Slurlka aa Aamki dai murl ka iil sevet liina raqurliani ma', ¹⁷Ama Ngemumaqa qa sil taqurliani ma',

"Diip nasat i ama qares ip ngu perleset ne ama aivetki de diip ngu nem gua Qevepka sagel ama qaqet mai. Be diiv a ngen a laanivas ta taqen ne gua lengi, dav ama lugutta ama quatta dai diip te lu ama Slurlka aa dlek ip taquarl ama veng. Dap kuasiaq ai re brlaing, dav ama barlta dai diip tet lu ama veng. ¹⁸Katikka diip ngu nem gua Qevepka pet lungera aa ama niirl sagel gua seviraqi i ama quatta de ngen ama nankina be diip tel sil ne gua lengi. ¹⁹⁻²⁰De diip ngu rekmet ne ama tekmeriirang muqas muqas per ama uusepka. Be diiv ama nirlaqa qe guirltik per a nas iv ama rlenki. De ama iaqunki dai diiv ama mariaqi na qi ip taquarl ama qerekka. Dap per ama aivetki dai diip ngen aakmen se ama tekmeriirang per a qi. Be diiv iang ama qasiqat dai raquarl ama altaing i ngerem ngim. De iang dai raquarl ama qerekka dav iang dai raquarl ama nngas i ngere pesdet per ama nirlaqa aa saqang. I maikka diip liirang aa nge ren nauirl. Baip naser iirang de gua nirlaqa ama Slurlka dai diip ka ren. ²¹Dap nemta i res nes te ama iames nagel ama Slurlka dai diiv ama Slurlka qe narligel ta ip ke iames na ra." Joel 2:28-32

Perlverleset Mer Ama Lengi

²²Baip maget de ma Pita qa rluses ne ama lengi taqurliani ma', "Ngen i gua seviraqi dai mager ip ngene narligel ama lengi. I diip ngul sil sevet ma Jesus navet ma Nasaret. I mekai ama Ngemumaqa qa nem ka de qa

qurl a qa te ama dlek be maikka qet matna ne aa saikngias ama nanses pem nget parlen ama qaqet be qa taarl ne ama arlem per a ra. Katikka ngen drlem sevet liina i qa rekmet ne liina gel ngen mai. ²³I maikka murl ama Ngemumaqa qa quarl te luqa ama aiska ip ngene lenges na qa. Dap liina dai qasa qat drlem nauirl. Taqurla de ngen nem ma Iesus sagel iari ama vura be ra uadem se qa men ama lalemka. Be maikka ngen peleng ka. ²⁴Dav ama Ngemumaqa qa maarl na qa naver ama aapngipki, i quasik mager iv ama aapngipki qi quap per a qa. ²⁵I ngene lu murl ma King Daivit ka iil taqurliani ma’,

“Ngut lu gua Barlka ve gua qames sademna. I qa tat naver a ngua be maikka quasik mager ip ngung ning. ²⁶Taqurla be maikka ama arlias per a ngua. De maikka ngua taqen ne gua arlias malai. Be arik ngu ngip dai ngu at drlem ai laip ngu ral ama arlias. ²⁷I raquarli diip kuasik ngi lenges ne gua qevepka sa mer ama matmat. Be diip kuasik sik te gua qetdingki mer ama demka. I ngua dai gia maatpitka ama atluqa. ²⁸De maikka ngia su ngua re ama aiska ne ama iames ip laip kurli ngi na ngua ver ama giqi mai ip maikka ama arlias per a ngua malai. Katikka verleset ma Daivit aa lengi aa.” Sng. 16.8-11

²⁹De ma Pita qa tat nadem taqurliani ma’, “Guariqena, mager ip ngu taqal sil bareq a ngen sevet luqa i ama Barlka na qa ma King Daivit. I murl ka ngip de ra qut sagel ka be uuret lu aa matmatki i qurli qi iara gelem uut pet ma Jarusalem. ³⁰I qatikka luqa qe taqat drlem i ama Slurlka qa meraqen sagel ka sever aa laanivas, ai nasat de iak naver a ra dai diip ka dai ama King na qa ip ke uas te ama qaqet. ³¹De ma Daivit dai qat drlem ai aip laiv ama Ngemumaqa qe rekmet nanaa sagel ka. De qa raqal sil sevet luqa auur a Iameska i ama Ngemumaqa qa nem ka ip ke iames na uut ama Judaqena. De qa raqal sil sever aa maarlvitki naver ama aapngipki. De qa taqen taqurliani ma’,

Aa mam dai qa rekmet ip kuasik lenges na qa saver ama ngipta araa qerlingki de quasiq aa Mam ke narliip sik te aa qetdingki. Sng. 16.10

³²Ama Ngemumaqa dai sa qa maarlviit ne ma Iesus naver ama aapngipki dai uut, i medu uut lu liina de uure sekdem iini bareq ama qaqet. ³³I ma Iesus ka maarlviit be qurli qa i ama Ngemumaqa aa Uaska na qa. Be kurli ka ve aa merlmerliit. De aa Mam ka qurl a qa te ama Qevepka ama Glasingaqa ip taquarl murl ka sil ba qa. Be ngenet lu iara i uut taqen ne ama lengi muqas muqas dai ma Iesus ka qurl a uut te ama Qevepka ama Glasingaqa. ³⁴⁻³⁵Ma Daivit dai quasik ai qa mit sa revuk dap katikka qa taqen ma’,

A Slurlka qa taqen sagel gua Barlka ma’, “Ngia ruqun pe gua merlmerliit ip deng i ngu verleset gia qumespik.” Sng. 110.1

³⁶I qatikka mager iv ama Judaqena rat drlem ama rarlimini sevet luqa ma Iesus. I medu ngen uadem se qa men ama lalemka, dav ama

Ngemumaqa ka rekmet na qa iv ama Slurlka. De qa nem ka ip ke iames na uut nagel a uur a qumespik.

Buup Ne Ama Qaqet Ta Guirltik Ip Te Iames

³⁷⁻³⁸De ama qaqet ta narli liina de ama merlenka ver araa rut. De ra men sagel ma Pita qe ne iari Aposelkena. De ra taqen ma', "Guariqena, diiv uure sa na?"

De ma Pita ka taqen sagel ta ma', "Ngene ngim temanau ne a ngen a viirang iak de iak. De diiv uure qukmes tem ngen ne ma Iesus aa rlenki. Be diiv a ngen a viirang dai ma Iesus ke suquv iirang. De diiv ama Ngemumaqa ke van a ngen te aa Qevepka ama Glasingaqa. ³⁹I sa ama Ngemumaqa qa meraqen taqurla bareq a ngen de a ngen a laanivas de barek lura ama nangista i qurlu ra sangis. I maikka qe tekmet taqurla barek lura i qes nes tem ta i qe narliip ta ren sagel ka."

⁴⁰Be ma Pita qa taqen sagel ta ver ama ainkul de qa verleset ne aa lengi ne iang ama lengi ma', "Katikka ngen dru a ngen a qevep ip ngene uaik namene lura i re tekmet ne ama viirang." ⁴¹Baiv aa de lura i ra narli ma Pita aa lengi de maikka ama arlias per a ra dai de ma Iesus aa Aposelkena re qukmes tem ta. Be lura ama qaqet dai ama 3,000 na ra i nge raapdemna na ra.

⁴²Be lura dai ai de rat den sademna sagel ma Iesus aa Aposelkena ip te su ra. De re nging demna ip tel sil ba na. De ra tes ama asmes de re raring ip tat drlem sevet ma Iesus. ⁴³I qatikka ma Iesus aa Aposelkena, re tekmet ne araa rleriirang ne ma Iesus aa dlek, de ama qaqet mai dai sak met ta nevet liirang aa. ⁴⁴Dap lura i ra tu araa qevep sevet ma Iesus dai maikka ai de re ngingdemna sademna. De re sikmet ne araa tekmeriirang ba na, be rat drlem ai ra dai ama quanases met ta. ⁴⁵De qatikka ai de rem nem araa aiveriirang ip te ama qelaing. Baiv aa de re sikmet na nget barek lura i quasiq araa a nge ama asmes. ⁴⁶De ver ama niirl mai ai de re kaivung pe ama Lautu arla vetki ama Slurlki vet ma Jarusalem. De re nging demna ve araa vet de re bingmet ne ama bret de re tes ne ama arlias de araa rut nge taarl sagel ma Iesus. ⁴⁷De ra taarl ne ama Slurlka aa rlenki de ama qaqet mai navet ma Jarusalem dai ama arlias pem ta never a ra. De ver ama niirl mai de ama Slurlka qe guirltik per iari araa rut iv ama iamesta na ra.

A Ding Ne A Ilaing Ka Maarlviit

3 ¹De ver iaq ama nirlaqa de ama qaqet ta tit sev ama Lautu-vem-ki ama Slurlki ip te raring sagel ama Ngemumaqa per ama depguas suuvup. I vet luus aa dai ma Pita qe ne ma Jon iane na ra. ²Be mene luqia ama Lautu-vem-ki dai are iaq ama tarlka dai aa rlenki ma', "Atluqa." Be met luqa dai qurl iaq i murl aa nan kia sel a qa i aa ilaing nge ngip

be ai de vet te tal ka semet luqia ama Lautu-vem-ki ara tarlka. Be luqa dai aa ages ama malev ama rlatpes. Be ai de qe nen ama qaqet te ama qelaing ip ken ban per ama asmes iirang ip bareq a nas. ³Baiv aa de qa lu ma Pita qe ne ma Jon, i ian diit iv ian dran met luqa ama tarlka i ama Atluqa. De qa snanpet na iam iv iane qurl a qa te ama qelaing. ⁴De ianem ngim miqet na qa. De ma Pita qa taqen na qa ma', "Maikka ngi ngim mas naquarl tem uun. ⁵Taqurla de qa ngim masairl sagel iam. De qa tu aa qevap ai nani iane van a qa re a nge ama qelaing na gelem iam.

⁶Baip maget de ma Pita qa ruqun na qa ma', "Gua arlem, i ngua dai quasik gua nge ama qelaing ip ngua tat naver a ngi. Dap ngua, dai iani iara i diip ngu qurl a ngi. I ne ama dlek nagel ma Iesus navet ma Nasaret dai ngia raarlviit de ngia tit."

⁷De ma Pita ka raneng aa ngerik ip ka raarl na qa. De masna rererl ver aa ilaing de maikka aa ilaingiitnem dai ama alkuil iitnem be qa tit. ⁸De qa meranas de qa vin be maikka qa tit ne aa ilaing. De qa tit be qat dan sev ama Lautu-vem-ki i ai de qa tit de qa teranas de qa taqen ne ama atlu sagel ama Ngemumaqa. ⁹Be lura i ra man sep ma Lautu-vem-ki dai ra lu qa i qa tit de ama marl na qa naver ama Ngemumaqa. ¹⁰De ra lu qa dai ra drlem a qa i qa dai ai de vet ke nen ta te ama qelaing ip bareq a nas. Be ai de murl kurli qa met luqa ama tarlka ama Atluqa. Be lura ama qaqet ta lu qa de maikka sak met ta de re nanses naver a qa i ama Ngemumaqa ka mat naver a qa.

¹¹Dap luqa dai ama arlias per a qa de qe taneng ian a ngerik i ma Pita qe ne ma Jon. De qurla ra ve ama Lautu-vem-ki ara veradaqi. I ra tis luqa ama luqupka ma Solomon aa veradaqi. De maikka re quiaik be ra nging demna ver a ra i maikka sak met ta naver a qa. ¹²Baip maget de ma Pita qat lu ra i ra nging demna de qa sil bareq a ra taqurliani ma',

"Guariqena, Kua sak met ngen nevet liina ama barliini. I quasik ai uun, a uun a dlek nge mat navet luqa ama qaqeraqa be ka tit. I qatikka quasik ai a uun a tekmeriirang nge mat navet luqa. ¹³⁻¹⁴Dap liina dai ama Ngemumaqa qa mat naver a qa. I murl auur a lavu ama murlta dai re Lautu sagel ka. I luqa ma Abram ke ne aa uimka ma Aisak de ma Aisak ke ne aa uimka ma Jekop, i maikka auur a lavu araa Ngemumaqa. Be iara ama Ngemumaqa dai sa qa mat navet luqa. I qa mat navet luqa ne aa Uimka ma Iesus aa dlek. Dap mekai ngen nem luqa ma Iesus sagel ama Gaman aa uaska ip ke veleng ka. Be ma Pailat ke siquat ip ke verik per a qa dap ngen kel ka. I ngen dai maikka ngen ngim temanau ne luqa ma Iesus i ama Sesarika de ama Revanka. Be quasik ngen narliip ma Pailat ka verik pet ma Iesus dap ngen nen ka ip ka verik pet ma Barabas, luqa i qa drlem sa peleng ama qaqet. ¹⁵Dap luqa i ama rarlimini na qa se ama iames dai medu

ngen peleng ka. Baiv aa de ama Ngemumaqa qa maarl na qa namer ama demka. Be auut be iari dai sa uut lu qa i qa maarlviit be auur a rletki iv uurel sil sever a qa. ¹⁶Be laira ngun ma Jon uun mat navet luqa i ama vu aa ilaing dai ne ma Iesus aa dlek. I maikka uun dru a uun a qevep sevet ma Iesus be ma Iesus ka rekmet de maget na qa. Ii, be laira ngenet lu aa dlek. ¹⁷Maikka guariqena maikka lua iara dai nguat drlem, i medu ngen peleng ma Iesus. I qatikka ngen de a ngen a barlta dai quasiaq ai ngen drlem se qa i ngen ai qa maden. ¹⁸I maikka murl miaimek de ama Slurlka aa Aamki na ra dai ra iil sever iak i diip ke iames ne ama qaqet, be luqa ama Iameska dai diip ke reving mer ama getget, i maikka ama slurlnget malai. Be qatikka liina dai iini nge men taqurla vet ma Iesus.

Ma Pita Ka Rluses Ne Iang Ama Lengi

¹⁹⁻²⁰Ngene sekdem mer a ngen a viirang ip diiv ama Slurlka qe suquv a ngen a viirang. De maikka ngene ngim temanau nevet liirang aa mai. I ariq aip ngene tekmet taqurla dai diiv ama Slurlka qe qurl a ngen te aa dlek be diip ngen den sep miis naver a qa. Be maikka diiv ama Ngemumaqa ke nem luqa i qa mu qa ip ke iames ne ama qaqet, i qatikka aa Uimka ma Iesus Kristus. ²¹Dav as kurli qa revuk ip deng i ama niirl nge ren taquarl murl i ama Ngemumaqa qa taqen sagel lura i aa Aamki na ra. I lura dai ama atlura. I qatikka murl miaimek de qa taqen taqurliani sagel lura i aa Aamki na ra. ²²Taqurla be ma Moses dai qa sil bareq ama qaqet taqurliani ma',
 "Maikka ama Ngemumaqa dai nasat de qa ru a qek ip ka taqua ngua ip ke taqal sil ne aa lengi varlen ama qaqet. I qatikka diiv a qek naver a ngen. Be maikka diip ngene narligel ka i qa taqen bareq a ngen. Lo 18.15

²³Baiv iari i quasik ta ter aa lengi dai diip lenges na ra mas. Dap lura i ra narligel ka dai diip kurli ra gel ka. ²⁴Be qatikka ma Samuel ke ne lura ama Slurlka aa Aamki na ra i rat den naser a qa dai ai de rel sil sever ama giqu i sa iara qia men. ²⁵Maikka ngen iara dai ama Slurlka aa Aamki na ra araa laanivas na ngen dai be mekai qa quarl te aa lengi mai bareq a ngen. I raquarli ama Slurlka ka sil barek ma Abram ma',

Laip ngu quarl te ama mugunes i ama atlu bareq ama qaqet per ama qerleng mai. I diip ngu tekmet ne liina bareq iak i ngua mu qa ip ka raat never a ngen i qa navet gia laanivas. *Stt. 22.18*

²⁶Dap bareq a ngen nauirl dai sa ama Ngemumaqa qa maarl ne aa Uimka ma Iesus naver ama aapngipki be qa nem ka sagel ngen be qa rekmet ne ama tekmeriirang ama mer iirang be qe narliip ngene ngim temanau ne a ngen a viirang. Maikka qe tekmet taqurla iv ama uupka de a ngen rlan.

Ta Kot Se Ma Pita Ke Ne Ma Jon

4 ¹Ma Pita qe ne ma Jon dai as kurlu iam de ianel sil bareq ama qaqet. Baiv aa de ama barlta ra men sagel iam. Lura i re uas te ama Judaqena araa Lautu de lura ama Diitdiit-per-a-ra i re uas te ama Lautu de lura ama Sadusiqena. ²I qatikka lura ra men dap kuasik ta tu araa qevap ai mager iv a qek ka raarlviit naver ama aapngipki. Be ra serlin maden sagel ma Iesus aa Maatpitta. Dav iaiaam dai iane su ama qaqer ai sa ma Iesus dai sa qa maarlviit naver ama aapngipki. ³De ra ral iam sev ama karabus ip bigia de ra taqen sagel iam. I raquarli sa rletret be quasik mager ip te kot se iam. ⁴Dap buup ne ama qaqet navet ma Jarusalem dai sa ra narli ian a lengi de rlas tem ta men ma Iesus. Be lura i ra quirtik per araa rut dai ra men per ama 5,000.

Ta Kot Se Ma Pita Ke Ne Ma Jon

⁵Baip bigia de ama barlta nep ma Lautu de ama Tiksiqena i re su ne ma Moses aa lengi dai re nging demna vet ma Jarusalem. ⁶I ra nging demna re ne ama barlta peviit i iak i aa rlenki ma Anas, de iak ma Kaiapas de ma Jon de ma Aleksanda. De iari ama barlta navet ma Anas aa rlaaska i ra men be ra nging demna. ⁷De ra maarl ne ama Pita qe ne ma Jon de ra snanpet na iam ma', "Ngu lu nemka qa mu uin iv uanet matna be sa uan maarl ne luqa i ama ding ne aa ilaing?"

⁸Baiv aa de ama Slurlka qa qaral te aa Qevapka barek ma Pita. Be qa taqen sagel ama qaqet ma',

"Ngen i ama barlta de ama slurlta na ngen naver ama Lautu. ⁹Kua ngene snanpet na uun sevet liina i ama atliini i ama ding ne aa ilaing i sa maget na qa? ¹⁰Dai mager ip ngen ama qaqet mai navet ma Isrel ngene narli. Luqa i qa maarl iara varlen me ngen dai sa ama atluqa ne ama dlek nagel ma Iesus Kristus i qa navet ma Nasaret. I medu ngen peleng ka men ama lalemka dav ama Ngemumaqa ka maarl na qa naver ama aapngipki. ¹¹I qatikka ama lengi i murl nge siquat taqurliani ma',

Ngen i ai de ngen drlem saatmatna ver ama vet ne ama dul dai ngen rlu ne iaq ama dulka i raquarli ngen dru a ngen a qevap ai ama vuqa. Baiv aa de saqi ra met luqa ama dulka de saqi ra mu qa ip ke tal ama vetki iv ama alkuilki. Sng. 118.22

¹²Be diiv ama Ngemumaqa ke iames na uut ne luqia aa rlenki ama quanaski. I qatikka quasiaq a qek per ama aivetki mai i mager ip ka raat never uut. Dap katikka ama Ngemumaqa qa qurl uut te ma Iesus aa rlenki naik iv uure raneng ama iames gel ka."

¹³Baip maget de lura ama barlta i re tekmet ne ama Kaivung dai re nan se ma Pita de ma Jon. I ret lu ian deraqen ne ama dlek sagel ta. Dap tat drlem

ai quasik ian su ver ama ainkul dap katikka ama qaqeraiam maden aa. Dap tat drlem ai medu qurli iam iane ne ma Iesus be ian drlem taqurla. ¹⁴Baiv aa de ra lu luqa i ama vu aa ilaing dai sa maget na qa. Be qurli qa gel ma Pita qe ne ma Jon de maikka quasik mager ip ta taqen ne a qeni sagel iam. Dap maikka sak met ta navet liina. ¹⁵Baiv aa de ra ruqun na ra ip ta iit sedarliik. Dap katikka lura ama barlta dai rel sil ba na ve ama vetki. ¹⁶Baiv aa de ama barlta ra snanpet nanaa ma', "Ngu lu uure rekmet ne liiam iara nanaa? Katikka lura ama qaqet mai navet ma Jarusalem dai rat drlem ai iane dekmet ne liina i ama aakmenses pem iini ne ama dlek. Be kuasik mager iv uut taqen ai iane kaak. ¹⁷Dav arik luqia ama lengiqi qi iit gel ama qaqet dai mager iv uure qel iam ip kuasik iane verik se ama lengiqi sevet ma Iesus."

¹⁸Baiv aa de ra nes tem iam iv ian dan de ra taqen slep sagel iam ma', "Kula uane su aret sevet ma Iesus aa dlek. De maikka kula uanel sil maden sever aa rlenki."

¹⁹De ma Pita qe ne ma Jon ian guirltiq ama lengi bareq a ra ma', "Katikka ngen dru a ngen a qevap aip kuarl uut tit naser a ngen a lengi dap kuarl uut tit naser ama Ngemumaqa aa lengi? Katikka ngene lu. ²⁰Maikka diip kuasik mager iv uune qelnas dap diiv uunel sil ne ama lengi ama revan nget. I raquarli sa uuret lu ama Ngemumaqa aa dlek de uure narli ama lengi nagel ma Iesus.

²¹Baiv aa de lura ama barlta ta taqen malai sagel iam de ra nem iam. Be maikka kuasik mager iv iane karabus i katikka ara ding se iam be ian diit. I raquarli ama barlta dai reng ning ama qaqet navet ma Jarusalem i arik te serlin a ra. Be lura ama qaqet dai ama arlias per a ra naver a iam be maikka ra taqen ne ama atlu sagel ama Ngemumaqa. ²²I maikka ra aakmenses never ama Slurlka aa dlek sagel luqa ama ding ne aa ilaing i raquarli aa ages dai nge merarlik ama malev ama rlatpes.

Ta Nen Ama Ngemumaqa Te Ama Dlek Ip Tel Sil Sevet Ma Iesus

²³Baip maget de ra nem ma Pita qe ne ma Jon nev ama karabus. Be ian mit sagel ian ari de ian sil ba ra sevet liina i ama barlta nep ma Lautu ta meraqen sagel iam. ²⁴Baip ta narli ama lengi nagel araa rluaiam de re raring sagel ama Ngemumaqa raqurliani ma', "Auura Slurlka ngi i gia dlek peviit be ngia rekmet ne ama uusepka de ama aivetki de ama kaska de ngen ama tekmeriirang per a nget. I maikka ngi uas te ama tekmeriirang mai. ²⁵As maikka murl ngia meraqen sagel auur a murlika ma King Daivit de gia Qevapka qa qurl a qa te liina ama lengiini ma',

Ngu lu nanaa be ama nangista ra serlin a Ngua maden? Ngu lu nanaa be ama qaqet te narliip ta tariq ama Ngemumaqa?

²⁶ De ama Praisinista-qena de ngen ama Primia-qena naver ama aivetki mai ra tuvem nanas. De ngen ama barlta, dai re

kaivung per a nas ip te tekmet ne ama viirang sagel ama Slurlka qe ne aa Uimka. *Sng. 2.1-2*

²⁷Katikka ma Herot ke ne ma Pontius Pailat ian iing demna vet luqia ama luqupki ma Jarusalem de ngene lura ama nangista naver ama luqup sangis. De ama qaqet navet ma Isrel i ra tes ma Iesus i qatikka gi Uimka ama Revanka, i luqa i ngia nem ka ip ka tat never a uut. ²⁸Be ra iing demna de re tekmet ne liina ip taquarl murl ngia ruqun. De ngia rarlisdem ba ra ip te rekmet niini. ²⁹Dav iara auut Mam, ngi lu lura i ra qel uut, katikka uut i gia risura. Mager ip ngi qurl a uut te ama dlek iv uurel sil ne gia lengi. ³⁰Uure snanpet na ngi ip ngi kurl auut te gia dlek iv uut taarlviit ne lura i re temarl. De ngi qurl auut te gia dlek iv uure tekmet ne ama rleriirang i ama dlek-pem-iirang ne gia dlek, iv uure tekmet ne iirang ne ma Iesus aa rlenki, i gi Uimka ama Sesarlka.

³¹Baip te raring be verleset, de ngeterl ama vetki. De buup ta ne ama Slurlka aa Qevepka. Be rel sil bareq ama qaqet ne ama Ngemumaqa aa lengi ne ama dlek.

³²Be lura dai ama quanases met ta be ai de re barlmet araa tekmeriirang bareq a na. Be quasiaq ai mager iv a qek ka taqen ai aa uang aa ama quvang, i qatikka ra mai araa quvang aa. ³³I qatikka re tal ama dlek be re taqal sil sevet ma Iesus aa maarlvitki naver ama aapngipki. De ama Ngemumaqa qa qurl a ra mai re aa ngimsevetki. ³⁴⁻³⁵Be qatikka raqurla dai saqias kuasik mager iv ama getki ve a qek te a qeni. I lura ra nem araa aiveriirang de araa vet barek lura ip ten bandem per a nget de ra qurl ma Iesus aa Aposelkena te lungera ama qelaing. Be ariq aiv iak ke narliip se ama asmes de qa tit ke nen ta. De qatikka raqurla be re barlmet ne araa qelaing barek lura.

³⁶Dav iak, i qurli qa i qa navet ma Livai aa Laanivas i qatikka qa naver ama qerlingki ma Saipras. I aa mam dai ra tis ka ma Josep dap ma Iesus aa Aposelkena dai ra guirltik be ra tis ka ma', "Banabas." I qatikka luqia ama rlenki dai ama rarlimini, taqurliani ma', "Ka tat navet." ³⁷Dai luqa dai qa nem aa aiverini barek lura be ra van per iini de qa nem ama qelaing barek ma Iesus aa Aposelkena.

Ananias Ke Ne Aa Rluaqi Ma Sapira

5 ¹Dav iaq i aa rlenki ma Ananias ke ne aa rluaqi ma Sapira. I qa nem iaqam ama aiverem be naser ama qelaing. De ian matmet nget be ian kurl ma Iesus aa Aposelkena re iang dap kurli iang gel iam. ²De qe kaak tem ta ai ama qelaing aa mai.

³De ma Pita qa meraqen sagel ka ma', "Ananias, nanaa be ngia rarlisdem ip ma Satan ka ran sa de gia rlan ip ngi kaak te ama Slurlka aa Qevepka be ngi trles iang ama qelaing naver ama aiverem. ⁴I medu ngia nem gia aiverem de ngia ral ama qelaing. I qatikka medu uan aiverem aa

de maikka uan a qelaing aa. Dap ngu lu nanaa be ngia mu gia qevep ip ngi kaak tem uut. Dap kuasiq ai ngi kaak tem uut dap maikka ngi kaak te ama Qevepka ama Glasingaqa.”

⁵Baiv aa de ma Ananias ka narli aa lengi de qatikka qa ngip mas. De iari dai ra narli sevet liina de reng ning maden. ⁶De iari ama lugutta ama quatta ra men be ra mer aa qetdingki de ra uung ki. De ra qutserl ki.

⁷Baiv ama depguas ne ama aua nge mit de aa rluaqi qia men. I quasik kia drlem aip nanaa ne ara ak. ⁸De ma Pita qa meraqen sagel ki ma’, “Ngi sil ba ngua, aip kua lungera ama qelaing dai nget mai ver ama aiverem?” De qia rarlisdem ma’, “Ii, ama revan i qatikka ama qelaing aa mai i uun kurl aa ngen.”

⁹De ma Pita qa meraqen sagel ki ma’, “I nanaa be ngi ne giaq uane siquat ne ama Slurlka aa Qevepka? Lura i ra qutserl giak dai as kurli ra mer ama tarlka ip nani re qutserl ngi.”

¹⁰De masna qia ngip mas. De ama lugutta ama quatta ra men be ret lu qi i qia ngip mas. De ra ral ki sedarliik be ra qutserl ki gel ara ak. ¹¹Katikka ama Kristen-qena mai de lura i ra narli sevet liina dai ra mai reng ning.

Ama Slurlka Qa Quarl Te Aa Dlek

¹²I qatikka ama Aposelkena re tekmet ne ama aakmenses pem iirang ne ama dlek nagel ama Slurlka. De re kaivung sademna ve luqia ama Lautu arla vetki ama Slurlki. Maikka ai de re ngingdemna pem ma Solomon aa veradaqi. ¹³Dav ama qaqet i quasik ta tu araa qevep dai quasik ta iing demna, te na ra i raquarli reng ning. Dap ta taqen ne ama atlu never a ra. ¹⁴Dap kativas buup ne ama qaqet ta guirltik per araa rut sagel ama Slurlka i maikka buup ne ama quatta ngen ama nankina. Be ding se ra men ama Ngemumaqa. ¹⁵De ama Aposelkena re tekmet ne liirang aa de ama qaqet tet lu raqurla de ra tit se ama arlem-per-a-ra sa men ama aiska. Be ra tas na ra ve ama luut ngen ama bit iv ariq aip ma Pita ka tit dai aa nemki ki tek per a ra ip maget na ra. ¹⁶De lura ama qaqet na mirlek ne ma Jarusalem naver ama luquviirang, dai maikka buup na ra ra men se ama arlem per a ra, de lura i ama iaus per a ra. Dai ra men be ma Jesus aa Aposelkena ra mat naver a ra be verleset ne ama arlem naver a ra.

Ama Angeluqa Ka Mer Ama Aposelkena Nep Ma Karabus

¹⁷Dap luqa i ama Barlka nep ma Lautu ke ne lura i ra tis ta ama Sadusiqena dai katikka ra tu araa qevep mavik sagel ama Aposelkena.

¹⁸De ra kiat met ta be ra mu ra ve ama karabus.

¹⁹Baip de ama arlenki are rlan de ama Angeluqa ka men be qa raarl mer ama tarlka be qa mit se ra sedarliik. De qa nem ta de qa taqen taqurliani ma’,

²⁰“Bigia ngen diit se bingbigia sep ma Lautu arla vetki ama Slurlki. De ngen sil ne ama lengi i ngere iames ne ama qaqet.”

²¹Baiv ama nirlaqa qe rarles i qem ngim de re su ama qaqet pe ama Lautu-vem-ki.

Baiv aa de ama Lautu ara barlka de ngen iari dai ra rekmet ne ama kaivung ip lura mai ama barlta ngen lura i re uas te ama Isrelkena ta ren saver a nget. Baiv aa de ra men be ra mugun de ra nem iari ip ta iit te ma Iesus aa Aposelkena ve ama Karabus. ²²⁻²³De ama Diitdiit-per-a-ra, ta mit sep ma Karabus, dai ra lu i sa quasiq a ra. De ra men be ra sil barek lura ver ama kaivung taqurliani ma’, “Uut mit be uut lu ama Diitdiit-per-a-ra i ra maarl darliik ne ama Karabus i ama tarlka dai as ding met ka. Baiv aa de uur raarl de ure mali rem ta dai quasiq uut lu ra. ²⁴De lura ama Barlta i re tekmet ne ama kaivung dai ra narli liina de ra tu araa qevep maberl aip diiv a qeni nanaa nge ren pe araa qames.

²⁵Baiv aa de iak ka men sagel ta be qa sil ba ra ma’, “Lura i mani ngen mu ra ve ama Karabus dai sa qurli ra ve ama Lautu-vem-ki i re su ama qaqet.

²⁶⁻²⁸De ama Polismasta qe ne aa Diitdiit-per-a-ra, ta mit ta mer a ra. Ta mit tem ta dap kuasik ta uamet na ra lua i ra tit nep ma aiska i arik ma ama qaqet ta rlumet pem ta ne ama dul. De ra maarl na ra ver ama kaivung de ama Barlka nep ma Lautu ka snanpet na ra taqurliani ma’, “Kua ngen ai mani ure kaak tem ngen ip kula ngen su ama qaqet sevet ma Iesus? Dap katikka ngen merarlik be ngen su ama qaqet mai vet ma Jarusalem ai uut dai uut peleng ma Iesus.”

²⁹De ma Pita-qena dai ra guirltik taqurliani ma’, “Katikka uut dai maget iv uut narligel ama Slurlka aa Lengi dap kuasik uut tit naser a ngen aa lengi. ³⁰Maikka medu ngen peleng ma Iesus men ama lalemka dav ama Ngemumaqa dai qa maarl na qa i luqa i auur a murlta dai ra Lautu sagel ka. ³¹I qatikka ama Ngemumaqa qa mu qa viit iv ama Slurlka na qa ip laip ma Isrelkena dai ama ngilka na ra ip tem ngim temanau ne araa viirang mai. ³²Katika ama Ngemumaqa qa quarl te aa Qevepka barek lura i ra tu araa asdem sagel ka. Dai uut mai uut na qa uur raqal sil sevet liina katias.”

Ma Gamalial Ka Verleset Ne Ama Kot

³³De lura i ai de re tekmet ne ama Lautu dai araa nigial dai nge maarl maden de ra taqen ip te veleng lura ma Iesus aa liinka. ³⁴Dap kurli iak gelem ta i aa rlenki ma Gamaliel. Luqa i qat drlem sa su ne ma Moses aa lengi. I ai de ama qaqet mai re narliip se qa i ama atlu aa lengi. Dai ka maarlviit de qa nem ama meraqen-sa-metta ip ta iit sedarliik se ama veluus. ³⁵De qa maarlviit de qa sil barek lura ver ama Kaivung ma’,

“I ngen ama quatta navet ma Isrel, dai qatikka ngenet lu. Kula masmasna ngen deraqen sevet lura. ³⁶Ngen drlem i mekai dai qurli

iak i aa rlenki ma Tudas ke ne aa risura ama 400 na ra. Dai qa barlnas de iari ra veleng ka de veriktem se aa risura. ³⁷De naser a qa de iak, i aa rlenki ma Judas i qe tekmet ip ke barlnas de buup ne aa risura ra tekmet ne araa rleriirang ip te veleng ama Gaman Rom. De iari nep ma Gaman ta veleng ka dav aa risura ra mit maden maden.

³⁸Dai ngua taqen sagel ngen taqurliani ma', "Katikka a den ngen se ra i ariq aip te su ne araa dlek dai diip masna verleset ne araa lengi. ³⁹Dav ariq ama Ngemumaqa qe tekmet ne liina dai quasik mager ip ngen riktik dem ta i lura dai ma Iesus aa Aposelkena. I arik be ngen dresna ngene ne ama Slurlka."

⁴⁰De ra narligel ma Gamalial be ra nes te lura ama Aposelkena ip saqiaskerlka ra ran. De maikka ra urlistik per a ra de rel kel ta ip saqiaskerlka qula rel sil ne ma Iesus aa rlenki. De ra nem ta ip ta iit. ⁴¹Be aip ta mit naver ama kaivung dai de ama arlias per a ra sagel ama Ngemumaqa i qa rekmet ne liina sagel ta be re tal ama getget se ma Iesus aa rlenki dai ama arlias per a ra. ⁴²De qatikka ver ama niirl mai de re su ama qaqet pe ama Lautu-vem-ki ama Slurlki de ve ama qaqer araa vet, i ra taqen sevet ma Iesus i ama Ngemumaqa qa nem ka bareq ama qaqet mai.

Ta Mu Iari Ip Te Tatmet Ne Ama Asmes

6 ¹Pet lungera ama niirl de buup ne iari i rat den samen ma Iesus aa liinka. Dap lura ama Judaqena navet ma Grik dai maikka re serlin ama Judaqena i ra navet ma Isrel. Be lura naver ama Grikkena ra taqen taqurliani ma',

"Maikka ngen ama Aposelkena ngene kurl a ngen a sauakta te ama asmes per ama niirl mai. Dap maikka aaur a sauakta dai maikka kuasiq araa nge ama asmes.

²Baiv aa de ama Aposelkena i ama malepka ngen a iam dai ra nes te ama Kristenkena."

De ra ruqun ma', "Maikka kuasik mager iv uure kurl ama qaqet te ama asmes. Ariq aiv uure tekmet taqurla dai kuasiq ama ngilka bareq auut iv uurel sil ne ama Slurlka aa lengi. ³Maikka aaur a rluavik, mager ip ngene mali re aret ama quatta ama ngeriqit ngen a iam. I lura i maikka ama Qevepka ama Glasingaqa de araa rlan, de maikka araa saikngias nagel ama Slurlka. De diiv uur ru ra ip te sikmet ne ama asmes barek lura i kuasiq araa nge ama asmes. ⁴Dav uut, i ama malepka ngen a iam na uut dai diiv uure raring sademna de uurel sil ne ama Slurlka aa lengi."

⁵Maikka ra mai dai ra rarlisdem ip ta ru iari. Be ra mu lura i ma',

Stiven, de ma Pilip, Prokurus, Nikona, Timon, Pamanas de ma Nikolaus navet ma Antiok (i luqa i mekai rlas tem ka men ama Judaqena, be aiv aa de qa guirltik per aa rutka be qa tit naset ma Iesus.)

⁶De ra mu ra gel ama malepka ngen a iam na ra, be ra mu ara ngerik per a ra de re raring.

⁷Baiv aa de ama Ngemumaqa aa lengi dai qatiaskerl nge tit. Baiv aa, de iari navet ma Jarusalem dai rlas tem ta men ma Iesus aa liinka be buup na ra. De qerlka ngen iari i re tekmet ne ama Lautu angera rleriirang dai buup na ra i ra tu araa qevep.

Ta Kot Se Ma Stiven

⁸De ama Ngemumaqa qa van iak te ama a dlek, i aa rlenki ma Stiven. Be ka rekmet ne ama tekmeriirang ama atliirang sagel ama qaqet de ka rekmet ne ama Ngemumaqa aa rleriirang ama barliirang parlen ama qaqet. ⁹Dav iari ama qaqet dai quasik te narliip se lungera ama lengi i ma Stiven ka taqen na nget. I lura i ra nev iaiq ama grup i ra tis ta ama “Veriktem-se ra”. I lura ama qaqet dai qatti ra naver iang ama qerleng i murl tet matna naik per ama qerleng i ma Aleksandria de ma Sairini. De iari navet ma Silisia de ma Aisia dai murl ta iing demna ip ta tes ma Stiven. ¹⁰Dap katias kuasik mager ip ta sev a uuves i raquarli ama Ngemumaqa aa Qevepka ama Glasingaqa qa qurl a qa re ama atrdrem.

¹¹Baip lua i ra meraqen ne ama lengi sevet ma Stiven de ra van iari ip ta taqen ne ama lengi ama kaak-nget sever a qa. I re tuqun ma’, “Ka meraqen mavik ne ma Moses i auur a murlka, de qa meraqen mavik ne ama Ngemumaqa. I uut narli lungera ama lengi namet ka.”

¹²De lura ra maarl ne ama aserlin taqurla sevet ma Stiven be ra maarl ne ama a qaqer araa rut de ngen ama barlta nep ma Lautu de ngene lura i rat drlem se ma Moses aa lengi. De ra mit be ra met ma Stiven, de ra men se qa be ra maarl na qa ve ama Judaqena ara Lautu-vem-ki ama Slurlki iai de re kaivung pemki. ¹³De saqiaskerlka ra met iari ama qaqet ip ta taqen ne ama lengi ama kaak-nget sevet ma Stiven. Be re tuqun ma’, “Katikka ai de vet luqa ma Stiven kat drlem sa meraqen mavik ne auur a Lautu arla vetki ama Slurlki pet ma Jarusalem dai de qe lenges ne ma Moses aa lengi. ¹⁴De uut narli ka meraqen taqurliani ma’, “Ma Iesus navet ma Nasaret dai diip ke barlmet ne luqia ama Lautu arla vetki ama Slurlki, ip ke lenges na qi, de diip ke guirltik per ama tekmeriirang i murl ma Moses ka qurl a uut ip kuasik uut tit kur iirang.” ¹⁵De lura i qurli ra ve ama kaivung dai maikka re taqam ngim sagel ma Stiven dai ret lu aa sakngaqi ip taquarl ama Angeluqa.

Ma Stiven Aa Lengi Be Dengdeng

7 ¹Baiv aa de luqa i ai de qat drlem sa ruirl se ama qaqer ip kerl kuarl te ama aurl muqas muqas ip ten bandemiis sagel ama Ngemumaqa, dai ka snanpet ne ma Stiven ma’, “Kua medu ngia taqen mavik?”

²De ma Stiven ka guirltik ma’, “Gua rluavik de gua lavu, maikka ngene narli gua lengi. As maikka murl i qurl ama murlka ma Abram pet ma

Mesapatamia i as kuasik ka mit savet ma Haran, de vet lungera ama niirl de ama Ngemumaqa ka men pe aa ansinki be qa men gel ma Abram. ³De ama Ngemumaqa qa ruqun ma Abram ma', "Ngia iit navet gia qerlingki de ngi iit namene gia qaqet dap ngi iit saver ama qerlingki i diip ngu reqerl a ngi na qi."

⁴Baiv aa de qa mit naver araa aiverem ma Kaldia, (i maikka aa aiverem) dap ka mit saver iaiq ama qerlingki ma Haran.

Baip ma Abram aa mam ka ngip de ama Ngemumaqa qa ruqun ma Abram ip ka ren savet luum aa ama aiverem, i luum iara i qurl uut ama Isrelkena per a uum. ⁵Dav ama Ngemumaqa dai quasiaq ai qa qurl ma Abram te a nge ama aiverini ama giliini namene luum aa ama aiverem, ip mager ip ka tis uum ai qatikka gua aiverem aa. Maikka quasik. Dav ama Ngemumaqa dai sa qa meraqen ne aa dlek sagel ma Abram ma',

"Diip laip ngu qurl a ngi te luum aa ama aiverem, be ngen gia laanivas dai diip kurli ra ver a uum. Dap pet lungera ama niirl i ama Ngemumaqa qa taqen sagel ma Abram dav as kuasiaq ai ma Abram a rluaqi qia sel a nge ama rluimka. ⁶De ama Ngemumaqa qa qurl ma Abram te iang ama lengi ma',

"Diip gia laanivas dai diip ta iit ip kurli ra ver iaiq ama qerlingki (i iari rat drlem sa uas tem ki), be diip kurli ra raquarl lura i ret matna dap kuasik te tal ama ranbandem. De diip lura i re uas tem ta ip deng per ama ages ama 400 na nget. ⁷Dap diip nasat de ngu kot se lura i ra tu ama merlenka ver a ra."

De saqiaskerlika ama Ngemumaqa qa ruqun ma', "Diip laip (lua i qe kot se ama qaqet pet ma Isip) dai gia laanivas dai diip ta iit navet luqia ama qerlingki i kurli ra ver a qi, dap diip ta ren ip te Lautu sagel ngua pet luqi iara ama luqupki." ⁸Baiv aa de ama Ngemumaqa qa meraqen ma Abram ne ama Lengi ama Dlek-pem-nget. I qa ruqun ip diiv ama gilta ama quatta mai navet ma Abram aa laanivas dai diip te sik ip ta ru ama merlengaqa men araa qetdeng. De diip liina i ra mak dai iini nge taarl ne araa tuaqevp sever ama lengi i ama Ngemumaqa qa qurl ma Abram."

"Baiv aa de ama Abram aa rluaqi qia sel ama gilka i aa rlenki ma Aisak, be naqatikka aip naser ama niirl ama ngeriqit ngen ama depguas de aa mam ka sik per a qa. Baip nasat de ma Aisak ka ngerlvet de saqikka qa rekmet ne liina sever aa uimka ma Jekop. Baiv aa de ama barl ma Jekop de saqikka qa rekmet ne liina sever ama malepka ngen a iam na ra i aa uis. (Ka sik men araa qetdeng i as lua i ama iames ta). Be lura ama malepka ngen a iam na ra dai auur a murlta ama barlta."

⁹De ma Stiven ka mat nade ama lengi raqurliani ma', "Be lua i auur a murlta dai ama barlta de maikka ama qurek per araa rut ne ma Josep i araa gilka. Be ra ral ama ranbandem ip ta ru qa mer iari araa ngerik i

gatti araa lengiya i qa muqas. De ra mit se qa savet ma Isip. Be qet matna dap kuasiq ai qe tal ama ranbandem. Dav ama Ngemumaqa dai kuasiq ai ngerlangken per a qa na qa. ¹⁰De ama Ngemumaqa dai ka uas tem ka i lua i ama merlen-iirang nge men per a qa. De ama Ngemumaqa qa mat naver a qa i qa qurl a qa re ama adrlem ama slurlnget lua i qa maarl de qa taqen ma Parau i ama King navet ma Isip. De ma Parau qa mu qa ip ke uas te ama Gaman aa rleriirang mai pet ma Isip. De qa quarl te ngene ma Parau aa rang ama rleriirang pe aa vetki.^a

¹¹Baiv aa de ver iang ama niirl de ama getki ama slurki qia men pet ma Isip de ver ama qerlingki ma Kenan. Be maikka ra mai dai lenges na ra. De auur a murlta navet ma Isrel dai quasik mager ip tet lu re a nge ama asmes banas. ¹²Dap ma Jekop ka narli ama lengi ma', Ai iang ama asmes pet ma Isip, de qa nem lura aa uis ip ta iit ip te ral a nge ama asmes i lua i re rarles saatmit. ¹³Lua i saqiaskerlka ra tit savet ma Isip ip ma iiram, de ma Josep ka sil bareq aa barlvik ma', "Ma Josep na ngua, (i a ngen a gilka)."

De vet lungera ama niirl de ma Parau kat drlem ai ma Josep aa barlvik aa. ¹⁴Baiv aa de ma Josep ka ruqun aa barlvik ma', "Ngen diit ngene ruqun auure mam ma Jekop ip ka ren ip kurli qe na uut pet ma Isip. De qerlka qa ruqun ngene lura i ra naver a qa ip ta ren. (Maikka lura mai dai ama 75 na ra.)

¹⁵"Baiv aa de ma Jekop ke ne aa laanivas ta mit savet ma Isip sagel ka be qurli ra ver ama ainkul. Be qatikka ra mai ra ngip se vet ma Isip.

¹⁶Baip maget de ra ral ama ngipta i ma Jekop ke ne aa uis araa lan navet ma Isip de ra mu nget mer ama matmatki vet ma Saikam. As maikka murl ma Abram ka van pet luum aa ama aiverem nagel lura vet ma Amo."

¹⁷De ma Stiven ka tat nade ama lengi i qa taqen taqurliani ma', "Sa auur a laanivas navet ma Isrel dai sa re riirl be buup na ra be buuv araa qerlingki vet ma Isip. I qurli ra raqurla be ama qares iv ama Ngemumaqa qe perleset mer aa lengi sever a ra. ¹⁸De vet lungera ama niirl de iaq ama King ke rarles ip ke uas te ma Isip, dap kuasik kat drlem ai se ma Josep ka matna ama rletki ama atluqi barek ma Isip. ¹⁹Dap luqa ama King dai qe kaak te ama Isrelkena be qa sev are ves. De luqa dai qerl kurl a ra re ama merlen-iirang de qerl kurl a ra re ama getget, de qe tuqun ama lavu ama nankina ma',

"Aip lua i ngene tal ama arluis ama quatta de mager ip ngene rlu na ra samer ama kainaqi ip tep ngip."

²⁰De vet lungera ama niirl de ma Moses aa nan kia sel a qa. Be maikka aa sakngaqi dai maikka ama atluqi. De aa nan ki uas tem ka de qirl kurl a

^a 7.10 Stt. 41.30-55

qa re ama qumek be deng per ama iaquan ama depguas i qatikka qurli qa ve ama vetki. ²¹De aa nan ki narligel ama King be qia met ma Moses de qia mu qa darliik de luqa ama King aa uimki kia lu qa de qia mer a qa de qia uas tem ka be maikka raquarl ai araa uimka katikka.

I Murl Ma Moses I Qe Uas

²²Baiv aa de ma Moses ka su re ama adrlem-per-a-ra araa adrlem mai i ra navet ma Isip. Be maikka qa dai ama barlka na qa. Be qe tekmet ne ama rleriirang ama barliirang. De ai de qel sil ne ama lengi ama dlek-pem-nget bareq ama qaqet.

²³Baip lua i ma Moses aa ages ama malev ama rlatpes de maikka qa tu aa qevap madlek ai vadiip ke lu aa qaqet pet ma Isrel. ²⁴Baiv aa de qa tit dai qa lu iak navet ma Isip i qe uamet ne iak navet ma Isrel. Baiv aa de qe narli ip ka tat naver aa lengiqi-met-ka ip ke guirttik barek luqa ne ama vu i qe uamet ne aa lengiqi-met-ka. Be qa uamet ne luqa navet ma Isip be qa ngip.

²⁵Taquarla de ma Moses ka mu aa qevap ai diiv aa qaqet tat drlem ai ama Ngemumaqa ka mak na qa ip ke veriktem se ra navet ma Isip nagel ara qumespik. Dap kuasiq ai rat drlem sevet liina. ²⁶Aip bigia de ma Moses ka lu iaiaam navet ma Isrel i ian dresna, de qe narliip ke tekmer ip ma uupka varlen me iam. Be qa ruqun ma’

“Kuasik mager iv uan dresna. I uin naver a na dai quasik mager iv uan dresna taqurla.”

²⁷Dap luqa i qe tekmet mavik se a rluaqa dai qa qirlvem ma Moses i manau, de qa ruqun na qa ma’

“Ngia tu gia qevap ai nemka na ngi be ngiat den ip ngi uas tem uut. Katikka quasik mager ip ngi seserl ver ama viirang parlen me uut.

²⁸Ani ngi narliip ngi veleng ngua ip taquarl mani ngia veleng luqa navet ma Isip.”

²⁹Baip ma Moses ka narli raqurla de qa uaik be qa mit saver iaiaq ama qerlingki i ra tis ki ma Midian. Be qurli ma Moses pet luqia ama qerlingki se ama ainkules be qa ngerlvet be qa sel ama rluimiam ama quariam.

³⁰⁻³²Baiv aa de saqiaskerlka qurli ma Moses se iang ama ages ama malev ama rlatpes. De ver iaq ama nirlaqa i maikka ver ama niirl de qurli ma Moses gelna ne ama damki ma Sainai dai qa lu ama altingki mer mengem ama gilem, i uum ngeret tekmet dap kuasiq ai ama mengem arla ngerik ngen a nger arken nget dang. Ama Slurlka ka rekmet nanas be qa raquarl ama Angeluqa i qurli qa mer ama altingki. Be ngemerl ma Moses i qet lu liina de qa mit sagel na dai qa narli ama Slurlka qa taqen sagel ka raqurliani ma’

“Ngua dai maikka a ngen a murlta araa Ngemumaqa, i ma Abram, Aisak, de ma Jekop araa Ngemumaqa.”

De ma Moses dai maikka qeng ning maden be ngeterl a qa be saqias kuasik ke narliip kem ngim. ³³Baiv aa de ama Slurlka qa ruqun ma Moses ma’,

“Ngia rerl ama luut navet gia ilaing de ngia raarl aa. I ama Ngemumaqa qa mak ne liina iara ama aiverini ip katikka bareq a nas.”

³⁴De ama Ngemumaqa qa ruqun ma’,

“Sa ngua lu ama qaqet navet ma Isip i maikka re tekmet ne ama vu sagel gua qaqet. De ngu narli ai re tal ama merlen be qurli ra i rek nak. Dav iara ngua men ip ngu veriktem se ra namer ama tekmeriirang i ama merlen-iirang. Ngi lu maikka ngia raarlviit i ngum nem ngi savet ma Isip.”

³⁵Dap luqa ma Moses dai mekai lura ama qaqet navet ma Isrel dai mekai ra iing aa lengi i mekai ra ruqun na qa ma’, “Ngia tu gia qevap ai nemka na ngi be ngi narliip ngi uas tem uut de ngi narliip ngi seserl ver ama viirang parlen me uut.”

Dap luqa dai murl ama Ngemumaqa qa mak na qa ip ka dai ama uaska na qa, de qa dai ip ke veriktem se ama Isrelkena nagel araa qumespik. I murl ama Ngemumaqa qa mak na qa savet luqia ama rletki lua i ama Angeluqa qa qurl a qa re ama lengi. (Lua i qa men samer ama altingki i ama rligel mer ama mengem.)

³⁶Dai murl ma Moses ke ruirl se ama qaqet, be murl ke tekmet ne ama rleriirang i maikka iirang muqas i maikka ama dlek-pem-iirang pet ma Isip. I murl ka mit se ra be ra merarlik men ama kaska ama slurlka i ra tis ka ma Qerekka-na-qa.

Baiv aa de qurli ra se ama malev ama rlatpes ne ama ages per ama qerlingki i ama ausaqi na qi.

³⁷De luqa ma Moses dai murl ka ruqun aa qaqet navet ma Isrel ma’,

“Diiv ama Ngemumaqa qe nem iaq ama qaqeraqa sagel ngen i ama Slurlka aamki na qa ip ke sil ne ama lengi sever a nas bareq a ngen. I qatikka luqa dai diip ka naver a ngen, i qatikka diiv ama Ngemumaqa ke mak na qa ip taquarl murl ka mak na ngua. ³⁸I luqa ma Moses i murl kurli qa qe ne ama qaqet lua i ra iing demna ver ama qerlingki i ama ausaqi na qi. I murl kurli qa qe ne auur a murlta, de qurli qa, qe ne ama Angeluqa i luqa i qa taqen sagel ka ver ama damki ma Sainai. Be murl ma Moses ka ral ama aa lengi. I lungera ama lengi i ngere teqerl a uut ne ama Ngemumaqa aa tekmeriirang ama atliirang.

³⁹Dav auur a murlta ta iing ma Moses aa lengi, de ra ngim temanau na qa, dap maikka re narliip te guirl savet ma Isip. ⁴⁰Murl lua i ma Moses kek sik sep ma damki revev ma Sainai ip ka ter ama Ngemumaqa aa

lengi, de ama Isrelkena ra men sagel ma Moses aa rarlimka ma Aron. Be ra ruqun na qa ma',

“Sa ma Moses ka mit, be ani diip kuasik ke guirl. Taqurla be ngi rekmet na qerang ip mager iv ariq uuret lu iirang de uure Lautu saver iirang, i liirang aa ip taquarl ama Ngemumaqa, iv ariq iirang nge tat never auut per auur a mugunes. De diiv iirang ngere ruirl se uut. ⁴¹De vet lungera ama niirl de ra rekmet ne ama viini, i ra mat naver ama bulmakauqi are uimini ne ama gol.

Baiv aa de ren bandemiis sagel luqa ama Slurlka ama kaak-ka i sa ra rekmet na qa. De maikka aiv aa de ra rekmet ne ama asmeski de ama arlias per a ra navet luqa i qatikka ra rekmet na qa. ⁴²Ai de re tekmet taqurla de ama Ngemumaqa qa ngim temanau na ra de aa ding se ra ip te Lautu sever ama nirlaqa, a iaqunki de ngen ama ualdang per ama uusepka.

I liina nge men ip taquarl murl ama Ngemumaqa aa Aamki na ra, ta iil taqurliani,

Ngen ama qaqet navet ma Isrel, lua i murl ngen diit se ama ages ama malev ama rlatpes pet luqia ama qerlingki i ama ausaqi na qi, de murl pet lungera ama niirl de ngene peleng ama aurl muqas muqas de ngenerl kuarl tem nget ip ngenen bandemiis dap kuasiq ai ngenen bandemiis sagel ngua. Maikka quasik.

⁴³ I qatikka murl ngen Lautu saver ama tekmeriirang i qatikka iirang nge men mer a ngen a ngerik.

De murl ngen diit de ngene tal liina i iini ngerem ngim ip taquarl ama ualdengaqa i ra tis ka ma Rapan. Taqurla be diip ngua ra ngen de ngu nem ngen saver iaiq ama luqupki sangis i ma Babilon iinamuk dap nakka sarem ki imanau. *Amos 5.25-27*

⁴⁴De katiaskerl ma Stiven ka taqen ma',

“Murl auur a murlta ra tit per ama qerlingki i ama ausaqi na qi. De murl te tal iaiq ama Vetki barek ama Slurlka i luqia dai ama qasiqatka ai qa ruqun ma Moses ip ke matna vet luqia ama Vetki barek ama Slurlka. De ama Ngemumaqa qa su qa ip ke matna ver a qi, de murl ta matna raqurla. ⁴⁵Baip naset lungera ama niirl de auur a murlta be iari ra met luqia araa lavu araa “Haus Sel” de murl te tal ki. I lua i ra tit naset ma Josua be ra uirl se luum aa ama aiverem i mekai ama Ngemumaqa ka nem iari ama qaqet naver a uum. De qatikka ama “Haus Sel” dai qurli qi aa be deng pet lungera ama niirl i qurli ma King Daivit per a nget. ⁴⁶Baip maget de ma Daivit dai qurli qa mager, i ama Slurlka ka mat naver a qa. De qa snanper aip kua mager ip ke teq a nge ama Lautu-vem-ki ama Slurlki. I maikka ke narliip ke teq a Slurlka aa Vetki ip ke uas te ma Jekop aa

laanivas. ⁴⁷Dav ama Ngemumaqa dai quasik ke narliip taqurla. Dap ma King Solomon ma Daivit a uimka dai qa matna vet luqia ama Ngemumaqa aa Lautu-vem-ki.

⁴⁸Dap katikka auur a Slurlka dai kuasik mager ip kurli qa ve a qiq ama vetki taquarl lungera i ai de uure tekmet na nget. I sa liina dai murl iak ka sil ne ama Ngemumaqa aa lengi taqurliani, ⁴⁹Ama Slurlka ka meraqen ma',

'Per ama luqupki de ama uusepka aa rlan dai kurli ngua de ngu uas te gua rleriirang. De ama aivetki mai dai qurli qi vet gua arlim i ngu uas tem ki.' Ais. 66.1

Taqurla dai maikka ama revan i quasik mager ip ngen daarl ne gua a nge ama vetki i mager ip ngua tuqun de masmas per a ngua vem ki. ⁵⁰Ngene lu katikka ngua dai murl ngua matna ver ama tekmeriirang mai."

⁵¹Katiaskerl ma Stiven ka taqen ma', "Ngen dai ai de quasik ngene narligel, de ngen taquarl ama qabaing per a ra. Be ngen taquarl auur a murlta i ai de quasik te narligel ama Slurlka aa Qevepka ama Glasingaqa!"

⁵²"Katikka ngen drlem ai murl auur a murlta ra lenges ne ama Ngemumaqa aa Aamki na ra. Maikka be ra veleng iari i ai de rel sil ne aa lengi, i rel sil sever a qa i ama Sesarika na qa.

Dap pet lunger iara ama niirl dai sa ngen sil se qa de ngen peleng ka.

⁵³Ama revan i sa ngen su re ama Slurlka aa lengi i nge men nagel ama Angeluqena, dap maikka quasiq ai ngene narligel lungera ama lengi de ngen mit kut nget."

Ta Veleng Ma Stiven I Qel Sil Sevet Ma Iesus

⁵⁴Dap lua i ma Stiven kel sil ba ra i lura i qurli ra ver ama Kaunsil araa Kaivung dai maikka araa rut nge maarl be maikka re lalangmet. ⁵⁵Dap ma Stiven dai maikka buup ka ne ama Slurlka aa Qevepka be maikka qem ngim piit sev ama uusepka be qet lu ama Ngemumaqa aa ansinki de qet lu ma Iesus i qurli qa ve aa Mam a merlmerliit. ⁵⁶De ma Stiven ka sil ba ra ma',

"Ngene narli iara ngua lu bing men ama uusepka be ngua lu ma Iesus i qurli qa ve aa Mam aa merlmerliit i ama Barlka na qa."

⁵⁷Dap maikka lura mai dai katikka ra vesdet mer araa asdem ne araa ngerik de maikka res nes maden, ip kuasik mager ip te narli aa lengi. De ra aang be ra uurut per a qa. ⁵⁸De ra qiarlet met ka be deng i ra mit se qa seruarl ne ma Jarusalem, be ra rlumet na qa ne ama dul. De lura i ra serlin a qa ne ama lengi dai ra mer araa serlap naver a nas de ra mu nget gelna ne iaq ama lugutka i aa rlenki ma Saul.

⁵⁹Be qatikka ra veleng ma Stiven ne ama dul. Dap ma Stiven dai ke raring taqurliani ma', "Gua Barlka Iesus, ngi at gua qevepka sagelemiis!"

⁶⁰De qa aan aa buum de maikka kes nes slep ma',

“Gua Barlka, kuasik mager ip ngi guirltik araa viini ba ra.” Ma Stiven ka meraqen taqurla de qa ngip.

Ma Saul Ke Rarles Ip Ke Peleng Ama Kristenkena

8 ¹⁻²De saqikka maget gel ma Saul ip te veleng ma Stiven ip ke ngip. De ama qaqer ama atlura nep ma Lautu, dai ra met ma Stiven aa qetdingki de ra mit ta qutserl ki. De maikka rek nak maden de maikka ama arlem ta navet ma Stiven i qa ngip. De qatikka vet luqa ama nirlaqa de ama qaqet naver ama qerlingki ama barlki ma Jarusalem dai re rarles i ret tekmet mavik se lura i maikka re narliip ta tit naset ma Iesus. Be maikka ra lenges na ra malai. Taqurla be ra uaik saver ama luquviirang ama giliirang per ama qerlengiim i ma Judia ki ne ma Samaria. Dav ama Aposelkena dai qurli ra vet ma Jarusalem. ³De luqa ma Saul dai qatikka qe lenges ne ama qaqer i lura i maikka te narliip ta tit naset ma Iesus. De qa tit sev araa vet de qet tekmet maden ne lura ama qaqet de qa ter a ra sev ama karabus.

Ama Aposelkena Ra Man Se Ama Lengi Ama Atlunget Sagel Ama Samariaqena

⁴Lura i maikka te narliip ta tit naset ma Iesus dai verlesdem na ra maden maden, be ra sil ne ama Lengi ama Atlunget sevet ma Iesus. ⁵Dap ma Pilip dai qa mit saver ama qerlingki ama barlki ma Samaria, be qa sil ne ama lengi ama atlunget sevet ma Iesus i murl ama Ngemumaqa qa mak na qa ip ka tat naver a uut. ⁶Be ma Pilip dai maikka qe tekmet ne ama Ngemumaqa aa rleriirang ama barliirang, i maikka ama revan siirang, taqurla dai maikka ama qaqet te ngingdemna de re taqa narli ma Pilip aa lengi. ⁷I raqurliani, iari ama qaqet, i ama iaus nge lenges na ra, dai sa nge mit naver a ra. De lura i ama ding ne araa ilaing de ama arlem muqas muqas dai sa ma Pilip ka rekmet de maget na ra. ⁸Be liirang aa, i ama Ngemumaqa aa rleriirang, dai maikka iirang nge rekmet be maikka ama uairlka ver ama qaqer araa rut i ra navet luqia ama qerlingki ma Samaria.

⁹I qatikka vet luqia ama qerlingki ma Samaria dai qurli iak i ama genaingki-vem-ka. Luqa dai aa rlenki ma Saimon. I maikka ama qaqet navet ma Samaria dai sak met ta de re nanses nevet liirang aa i mager ip ket tekmet ne iirang. Be luqa ma Saimon dai ai de qe tuqun a ra ma’, “Nguai dai ama barlka na nguai varlen me ngen.”

¹⁰De lura i ama barlta de naqatikka ngen ne iari i ra manep, navet luqia ama qerlingki ma Samaria dai maikka re narliip te narli ama lengi i luqa ma Saimon kel sil na nget ba ra. De quasik tet lu ai raqurla de ra mis ka ma’, “A dlekka-na-qa nagel ama Ngemumaqa.”

11 Taqurla be qatikka ai de saksak met ta vetpet nevet liirang aa ama tekmeriirang i qet tekmet niirang parlen me ra. Taqurla be ai de re narli aa lengi. 12 Be qatikka lura araa tuaqevap dai nge mit puuqas sevet liirang aa ama tekmeriirang i ma Saimon ke tekmet niirang. Dap ma Pilip dai qa men be qatikka qel sil ba ra sevet ma Iesus i qa dai auur a maatpitka, be mager ip ta ren samen ama Ngemumaqa aa liinka. Taqurla be buup ne ama qaqet ta raqa narli lungera ama lengi de ra mit naser a nget, be ma Pilip ka ukmes tem ta. 13 De qerlka ngen ma Saimon ka narliip ka tit naset lungera ama lengi, taqurla be qerlka ma Pilip ka ukmes tem ka. Baiv aa de quasiq ai qa mit dap kurli ma Pilip, be maikka sak met ma Saimon naver ama tekmeriirang i ma Pilip ke tekmet niirang.

14 Dav ama Aposelkena dai qurli ra vet ma Jarusalem. Be ra narli ama lengi ai iari ama qaqet navet ma Samaria dai maikka re narliip se ama aa Lengi. Taqurla de ra nem ma Pita qe ne ma Jon, iv ian diit, i ian ne lura. 15 De ian mit be ian men gel lura ama qaqet, i maikka re narliip ta tit naset ma Iesus. De iane raring bareq a ra ip mager iv ama Qevapka ama Glasingaqa qa ren sagel ta. 16 De ian mit be ian men gel lura i ra ukmes tem ta ip ta ren samen auur a Barlka ma Iesus aa liinka qatikka, dav as kuasiq ai ama Qevapka ama Glasingaqa qa rekmet ne a nge ama rleriirang parlen me ra. 17 Taqurla de ma Pita ke ne ma Jon ian mu ian a ngerik per a ra de ian meraqen sagel ama Ngemumaqa ip mager iv aa Qevapka ama Glasingaqa, dai qurli qa ke ne ra de qe tekmet ne aa rletki ama slurliki parlen me ra.

18 Be lua i ma Saimon ka lu liiam aa ama risuiam ian mu ian a ngerik pet lura ama qaqet be re taneng ama dlek nagel ama Qevapka. De qa mer aa iang ama qelaing ip ken ban pet lungera ama dlek nagel iam. 19 Be qa ruqun na iam ma', "Ngu narliiv ama barlka na ngua saqikka be ngu narliip ngu van per ama dlek nagel uin ip saqikka arik maget ip ngua tu gua ngerik per ama qaqer ip te taneng ama dlek nagel ama Qevapka ama Glasingaqa."

20 De ma Pita qa ruqun na qa ma', "Sa ngia mit puuqas i raquarl i ngia tu gia qevap ai mager ip ngi van per ama Qevapka ne gia qelaing. Diip ngi, ngi ne gia qelaing dai diip ngen diit saver ama luqupki ama vuqi. 21 Diip kuasik mager ip kurli ngi na uut pet luqi iara ama rletki, i sa raquarli ama Ngemumaqa ka lu gia rutka dai quasiq ai ama seserl ka. 22-23 Maikka ama revan i nguat drlem se ngi, i gia rutka dai buup ka ne ama tekmeriirang ama gaingka-vem-iirang, de ama tekmeriirang ama viirang ngere karabus na ngi. Taqurla dai mager ip ngi ngim temanau ne liirang aa ama tekmeriirang ama viirang, de maikka mager ip ngi raring sagel auur a Barlka, ip mager ip ke suqup liirang aa ama tekmeriirang ama viirang nevet gia tuaqevap."

24 De ma Saimon ka guirliik ma', "Maikka mager iv uan deraqen madlek sagel ama Slurlika ip ka raat never a ngua, ip mager ip liirang aa

ama tekmeriirang ama viirang i sa uan sil ba ngua sever iirang dai quasik mager ip iirang nge ren per a ngua.”

²⁵Baiv aa de ma Pita qe ne ma Jon ian sil bareq ama qaqet sever ama tekmeriirang i ian lu de iane narli nagel ama Slurlka. Baiv aa de saqiaskerlka ian guirl saver ama qerlingki ama barlki ma Jarusalem, dap lua i ianel guirl nev ama aiska dai ian diit de ianel sil ne ama aa Ngemumaqa lengi ama atlunget bareq ama qaqer i ama Samariaqena.

Ma Pilip Ka Lu Ama Barlka Navet Ma Itiaupia

²⁶Baip per iaq ama nirlaqa de auur a Barlka aa Angeluqa ka men be qa ruqun ma Pilip ma’,

“Pilip, ngia iit nanari i ngia aat ama aiska i qat tit navet ma Jarusalem, i baingbaing se qa ver ama qerlingki ama barlki ma Gasa.”

(Luqa ama aiska dai qa vet luus aa i ama ausaqi.)

²⁷⁻²⁸Aiv aa de masna ma Pilip ka muvem nanas de qa tit nep luqa ama aiska. De iaq ama barlka naver ama qerlingki ama barlki ma Itiaupia kat den nep luqa ama aiska. Luqa dai qe uas te lura i re uas te ma Kanasi araa qelaing i ama Kuin na qi navet ma Itiaupia. Luqa dai qa mit savet ma Jarusalem ip ke Lautu sagel ama Ngemumaqa, de sa qe narliip kerl guirl saver aa qerlingki de qa mugun de ama karki i ama hos ngere kiarlet met ki. Dap lua i qa mugun met luqia de qia tit dai de qa tis per ama Ngemumaqa aa lengi, i as maikka murl miaimeq ama Ngemumaqa aa Aamki na qa ma Aisaia ka iil. ²⁹De ama Ngemumaqa aa Qevepka qa ruqun ma Pilip ma’,

“Ngia iit sagel na ne luqia ama karki i ama hos ngere kiat met ki.”

³⁰Taqurla de ma Pilip ka uaik sagelna dai qe narli luqa qa tis pe ama Langinka i murl ma Aisaia qa iil. De qa snanpet na qa ma’, “Guakka kua ngiat drlem ama rarlimini ve lungera ama lengi angera rleng i ngia tis per a nget dap kua quasik?”

³¹De qa guirltik bareq a qa ma’, “Ani quasik mager ip ngu taqat drlem se lunger iara ama lengi. I quasiaq a qek ip ke teqerl a ngua ne ama rarlimini. Kua mager ip ngia ren ip ngia raat never a ngua dap kua quasik?”

³²Baiv aa de ma Pilip ka sik dap luqa ama barlka dai qat tis per iang ama Ngemumaqa aa lengi, i murl auur a murlka ma Aisaia qa iil taqurliani,

“Ta men se luqa ama qaqeraqa ip taquarl ta men se ama sipsip i lua i re narliip te peleng ka. De luqa ama qaqeraqa dai qatikka quasik ka taqen, ip taquarl ama sipsip are uimini i ai de quasik iini ngerek nak i lua i aiv ama qaqet te narliip te sesiq ama qesing naver iini. ³³I maikka ra manep ka, de ra kot se qa, dap maikka quasiaq ai ra kot se qa ne ama

atlu. Ta veleng ka de saqias kuasiq ai qurli qa per ama aivetki. Dap diip naser a qa dai quasiq a nge ama lengi sever aa laanivas.” Ais. 53.7-8

³⁴Baiv aa de luqa ama barlka ka snanpet ne ma Pilip ma’,

“Kua luqa qa taqen sever a nas dap kua qa taqen sever a qek?”

³⁵Baiv aa de ma Pilip ka guirttik bareq a qa ma’, “Katikka ma Aisaia qa taqen sevet ma Iesus.”

De ma Pilip ka seserlvet luqa ama barlka aa tuaqevep se ama rarlimini ve lungera ma Aisaia aa lengi angera rleng.

³⁶De qatiaskerl ian diit nep luqa ama aiska de luqa ama barlka qa lu ama kainaqi, de qa ruqun ma Pilip ma’,

“Ngi lu ama kainaqi aa. Be nanaa kua mager ip ngi ukmestem ngua, dap kua quasik?”

³⁷De ma Pilip qa ruqun na qa ma’, “Mager ip ngu ukmestem ngi, i maikka ariq aip ngi narliip se ma Iesus nade gia rlan.”

De qa guirttik ma’, “Maikka ngua tu gua qevep ai ma Iesus Kristus dai ama Ngemumaqa aa Uimka.”

³⁸Taqurla de luqa ama barlka qa nes be ian tiktik de ama hos ip kula ngere kiarlet mer ama karki. De ian meriirl samet luqia ama kainaqi be ma Pilip ka ukmes te luqa ama barlka. ³⁹De lua i ian aang naimek namer ama kainaqi be ian sik de masna ama Slurlka aa Qevepka ka met ma Pilip ianai. De luqa ama barlka navet ma Itiaupia dai qa tit nep luqa ama aiska saver aa luqupki, de maikka aa tuaqevep dai buup nget ne ama arlias. Dap saqias kuasiq ai qa lu ma Pilip.

⁴⁰Dap sa masna ma Pilip ka men per ama qerlingki ama barlki ma Asotas. De qa mit navet luqia ama qerlingki de qa tit per ama luqup i buup nep luqa ama aiska i qa tit be baingbaing se qa per ama qerlingki ama barlki ma Sisaria, de qel sil bareq ama qaqet per ama luqup ne ama Ngemumaqa aa Lengi ama Atlunget. Baiv aa de qa men per ama qerlingki ama barlki ma Sisaria.

Ma Iesus Ka Aat Met Ma Saul Men Ama Aiska Savet Ma Damaskas

9 ¹⁻²Ai de vet luqia ama giqi de qatikka quasiq ai masmas pet ma Saul dap katikka ka tuqut ma Iesus aa maatpitta de qe narliip ke peleng ta. Be qa mit ket lu ama barlka nep ma Lautu. I qe narliiv ama barlka qe iil ama langinka sagel lura i re uas te ama Lautu vet ma Damaskas. De qe snanpet ma’, “I mager ip ngi iil sever a ngua, i ngu narliip ngu manaik te ama quatta be ama nankina i ra tit nep ma Iesus aa Aiska. De maikka ngu narliip ngu guirl se ra sep luqi iara ama Karabus pet ma Jarusalem.”

De ama Barlka ka iil taqurla. ³⁻⁴Baiv aa de ma Saul ka tit be sagel na ne luqia ama luqupki ma Damaskas, de maikka masna ama nirlaqi qia men navuk be qia qut aa sakngaiam be qaat per ama aivet. Dap ka narli iak ka taqen sagel ka ma’,

“Saul, ngu lu ngi lenges na ngua ip nanaa?”

⁵De ma Saul ka snanpet ma’, “Gua Barlka nema na ngi?”

De qa guirltik ma’, “Ma Iesus na ngua i ngi lenges na ngua. ⁶Dap ngia raarlviit de ngia iit savet ma Damaskas. De diiv iak ke sil ba ngi aip diip ngi rekmet nanaa.”

⁷Dap lura i re ne ma Saul dai den pem ta, be maikka kuasik mager ip te taqen. De ra mai ra narli iaq aa lengi dap kuasik tet lu qa.

⁸Baiv aa de ma Saul ka maarlviit de qa siquat ip kem ngim dap maikka ama arlenki ver aa saqang. De aa rluavik ta raneng de aa rik. De ra mit savet ma Damaskas. ⁹Be se ama niirl ama depguas dai quasik mager ip kem ngim. Be qurli qa naik i qa tiirl ama asmes ngen ama kainaqi.

¹⁰Dap pet lungera ama niirl dai qurli iak pet ma Damaskas. I aa rlenki ma Ananias. I luqa dai qa tu aa qevep sevet ma Iesus. Dai ver iaiq ama arlenki de ama Slurlka ka men sagel ka. Be qa tis ka ma’, “Ananias.” De ka guirltik ma’,

“Gua Barlka, katikka ngua iara.”

¹¹De ama Slurlka ka ruqun na qa ma’,

“Ngia raarlviit de ngi iit nev ama aiska i ra tis ka ma’, “A seserlka.”

Be ngit sep ma Judas aa vetki de ngi snanpet te iak i qa navet ma Tasas i aa rlenki ma Saul. I qatikka kurli qa i qe raring. ¹²Be sa qa lu ngi de kat drlem gia rlenki ma Ananias. I ngia man sep ma vetki be ngia mu gia ngerik per a qa ip mager ip kem ngim.”

¹³De ma Ananias ka guirltik ma’, “Dap maikka gua Barlka, sa ngua narli ama lengi sevet luqa i ama vuqa. I sa qa lenges ne gia qaquer i buup na ra vet ma Jerusalem. ¹⁴Dai sa qa men iara se ama lengi nagel ama Barlta nep ma Lautu ip kep kuap pet lura i ra tis gia rlenki.”

¹⁵Dap ma Iesus ka ruqun na qa ma’,

“A den, dap ngia tit i sa raquarli ngua mak na qa ip ke tal gua rletki. Be diip kel sil sever a ngua barek lura i quasiaq ai ra navet ma Isrel. De diip ka taarl ver ama Kingkena araa saqang de gel iari ama qaquet navet ma Isrel. ¹⁶De maikka diip ngu su qa sever ama merlen-iirang i diip ke tal iirang bareq a ngua.”

¹⁷Baip maget de ma Ananias ka mit sep ma Judas aa vetki sagel kurli ma Saul. Be qa mu aa ngerik per a qa de qa sil ba qa ma’,

“Guakka Saul, ma Iesus i auur a Barlka, ka nem ngua sagel ngi. I luqa i medu baing se qa gel ngi men ama aiska. I maikka qa nem ngua ip saqiaskerlka mager ip ngim ngim de buup ngi ne ama Qevepka ama Glasingaqa.”

¹⁸Baip ka taqen be verleset de raquarl ama dedelitnem i masna iitnem nge aat namen ma Saul aa sakngaiam. Baip maget de saqiaskerlka kem ngim. Baiv aa de masna ma Ananias ka ukmestem ka taquarl ma Iesus ka taqen sagel aa risura. ¹⁹Baip maget de qa mes be verleset de saqi ama dlek per a qa.

Ma Saul Ke Teqerl Ai Qa Namen Ma Iesus Aa Liinka

De vet luqia ama giqi de qurli ma Saul se iang ama niirl pet ma Damaskas. I qurli qa gel ma Iesus aa risura. ²⁰Aiv aa de nakka masna ma Saul ka sil sevet ma Iesus ai qa dai ama Ngemumaqa aa Uimka. ²¹De lura dai re narli liina ama lengiini de ngemerl a ra de ra ruqun ma',

“Guariqenau, dap luqa i ai de medu qe lenges ne ama qaqet, i ra tit naset ma Iesus pet ma Jarusalem. De askerlka lua qa men iara ip ke mali re lura ama qaqer ip kep kuap mer araa ngerik ip sev ama Karabus. De ka men sasari ip kerl guirl se lura sagel ama Barlta nep ma Lautu vet ma Jarusalem.”

²²Dav ama Ngemumaqa dai as maikka qe sem madlek ne ma Saul aa tuaqevap. Be qel sil ne ama lengi ama dlek-pem-nget sagel ama Judaqena i qurli ra vet ma Damaskas. Taqurla de maikka ma Saul ke taqal sil ai luqa ma Iesus dai qatikka murl ama Ngemumaqa ka mak na qa iv ama Judaqena araa Maatpitka na qa. De lura ama Judaqena vet ma Damaskas dai maikka quasik mager ip ta taqen.

Ama Judaqena Dai Re Serlin Sagel Ma Saul

²³⁻²⁴De naser ama niirl i buup na nget de ama barlta nep ma Lautu pet ma Juda, ta iing demna de re kaivung ip te veleng ma Saul. Dap se ma Saul dai qa narli sevet liina. De ra dai sa ra mugun mer ama luqupki ara tarlka ip te uas. Be qatikka re manaik tem ka ver ama niirl ngen ama arlen ip te peleng ka. ²⁵Dap katiaskerl aip men iaiq ama arlenki de maikka ma Saul aa rluavik ta mit se qa sev iaiq ama vetki men ama surlka. Be ra quav ama kasiq ama ainkul nget de ama segenaqi ara ngerik, de ma Saul ka mugun met ki. Baiv aa de ra raqa taneng ama kasik se ama segenaqi manep se ma Saul be sedarliik ne ama surliit.

Kurli Ma Saul Pet Ma Jarusalem

²⁶Baiv aa de ma Saul ka mit savet ma Jarusalem. De qe siquat ip kurli qa men ma Iesus aa Aposelkena. Dap maikka kuasik maget. I lura dai reng ning me qa. I ra tu araa qevap ai qe kaaq ai qa namen ma Iesus aa liinka. ²⁷Dap ma Banabas ka uirl se qa sagel ma Iesus aa Aposelkena. Be qa raqa teviktem mer ama lengi sevet ma Saul. I qa sil sever a qa ai ama Slurlka qa men sagel ka men ama aiska. Be qa taqen sagel ka ne ama lengi. De ma Banabas ka sil ba ra ma', “Maikka medu vet ma Damaskas de ngu narli ma Saul ke taqat mit per ama lengi sever auur a Barlka ma Iesus. ²⁸Baip maget de ama arlias per a ra navet ma Saul de qurli qa, ke na ra pet ma Jarusalem. De maikka qa taqen ne ama dlek sagel ama qaqet ne ma Iesus aa rlenki. ²⁹De ver iang ama niirl de qe siquat ip ke su lura ama Judaqena navet ma Korin. Dap katias ta taarl metna, te na qa. Be re

narliip te peleng ka. ³⁰Baip lua i ma Iesus aa risura ta lu sevet liina de ra mit se ma Saul savet ma Sisaria. De ra nem ka dama sipki savet ma Tasas.

³¹Baip maget de ma Iesus aa risura i qurli ra vet ma Judia, de vet ma Galili, de vet ma Samaria dai maikka qurli ra maget, i quasiaq araa a nge ama qumespik ta lenges na ra. De ama Qevepka ama Glasingaqa ka sem madlek na ra. Dav as maikka ngen ne iari i buup na ra i ra tu araa qevep ip ta tit naset ma Iesus. De maikka ra manep nas i raquarli ma Iesus ke ruirl se ra.

Ma Pita Qa Mat Nevet Ma Inia

³²Baiv aa de ma Pita ka tit nev ama aiska savet ma Lida ip ket lu ma Iesus aa risura. De ver ama aiska dai ka tas gel iari ama risura. ³³Be vet ma Lida dai ma Pita ka lu iak i aa rlenki ma Inia. I luqa dai ama ding ne aa ngerik ngen aa ilaing, i luqa dai qatikka ai de qurli qa ver aa bit taqurla be deng per ama ages ama ngeriqit ngen a depguas. ³⁴Ma Pita qa ruqun ma Inia ma', "Iara dai ma Iesus Kristus ka rekmet de maget na ngi. Ngia raarlviit de ngi urlisnas de ngia tit ne gia ilaing." Taqurla de masna ma Inia ka maarlviit, i sa maget na qa de qa tit. ³⁵Be lura ama qaqer i ra navet ma Lida de navet ma Saron dai ra lu luqa i qa tit de maikka quirltik per araa tuaqevap sagel ama Slurilka.

Ma Pita Qa Iames Ne Ma Tabita

³⁶De ver iaiq ama luqupki i araa rlenki ma Jopa, dai qurli iaiq ama risuqi i araa rlenki ma Tabita. (Ara rlenki ne ama Grikkena araa lengi dai ra tis ki ma Dokas.) Luqia ama nanki dai maikka ai de qi narliip se ma Iesus. Be qatikka ai de vetpet kia tat naver iari ama nankina. De kin ban ama qaqet te ama asmes de ngene iarang taqurla i quasik iirang gel ta. ³⁷De vet lungera ama niirl dai ama arlemki qia men per a qi be kia ngip. De ama nankina ta ukmes te araa serlapki de ra mu qi mer iaiq ama rumki pevanau. ³⁸De lura i ra ukmes tem ki dai ra narli ai qurli ma Pita pet ma Lida. De ra nem ama quariam savet ma Lida i naqatikka qi gelna ne ma Jopa. De liiam aa ian tuqun ma Pita ma', "Maikka masna ngi na uun savet ma Jopa!"

³⁹De masna ma Pita qa maarlviit de ke na iam. Baip ta men pet ma Jopa de ra mit se qa samer ama rumki pevanau. Be qa men gel lura ama sauakta i rek nak pet luqia ama nanki. De ra reqerl a qa ne ama kloskina ngen ama luan i ai de medu ma Dokas kit kut per a nget bareq a ra.

⁴⁰Baiv aa de as ma Pita ka nem ta sedarliik ip diip ke raring. Baiv aa de qa aan aa buum be qe raring. Baip maget de ka ngim sagel ara qetdingki de qa ruqun ma', "Tabita ngia raarlviit."

Baiv aa de qia ngim sagel ma Pita de qia maarlviit. ⁴¹De qa raneng araa ngerik de ka maarl na qi. Be saip ka maarl na qi de qa nes te ama

Kristenkena ngen ama sauakta de qa qurl a ra tem ki, i sa qi iames. ⁴²De ama qaqet mai vet ma Jopa ta narli sevet liina de buup ne iari ra quarl temiis sagel ama Slurlka. ⁴³De qurli ma Pita se iang ama niirl pet ma Jopa gel iak i aa rlenki ma Saimon i luqa i qa bisnis ne ama aurl arla qetdeng.

Ama Angeluqa Qa Qurl Ma Konilias Te Ama Lengi

10 ¹Diip ngu sil sevet ma Konilias i qa navet ma Sisaria. I qatikka qa dai ama soldia na qa. I ai de qe uas te ama 100 ne ama Soldiaqena na ra. I ra tis a liinka ma', 'A Italia' ²I maikka luqa dai qat drlem san bandemiis sagel ama Ngemumaqa, i ai de vet ke su lura i qurli ra, te na qa ip te tekmet taqurla. De ver iang ama niirl de maikka kerl kurl ama Judaqena te ama tekmeriirang ip ke tat never a ra, de maikka vetpet ke raring sagel ama Ngemumaqa. ³De ver iaq ama nirlaqa suuvup dai qurli qa i qe raring. De ama Angeluqa qa men sagel ka be ka tis ka ma', "Konilias."

⁴De qa ngim sagel ama Angeluqa de sak met ka be ka snanpet na qa ma', "Gua barlka, ngu lu nanaa?"

De ama Angeluqa qa guirltik ba qa ma', "Sa ama Ngemumaqa qa narligel gia raring de sa qa lu ngi i ngia quarl te gia tekmeriirang barek lura i quasiq araa qerang. ⁵Be mager iv iara ngi nem iari savet ma Jopa ip te mali re ma Saimon i ra tis ka ma Pita. ⁶I qurli qa gel aa nemka ma Saimon, i luqa i qa bisnis ne ama aurl mai angera qetdeng. I luqa dai aa vetki dengerlking."

⁷Baip maget de luqa ama Angeluqa qa mit. De ma Konilias ka nes te aa maatpiraiam, iane ne iaq ama Soldiaqa i qa tu aa qevap sagel ama Ngemumaqa i ai de ka tat nevet ma Konilias sademna. ⁸De qa sil ba ra ne ama Angeluqa aa lengi de qa nem ta savet ma Jopa.

Ama Slurlka Qa Reqerl Ma Pita Ne Iani Ip Taquarl Ama Viinki

⁹Baip bigia de lura ama depguas na ra, tat den be sagelna ne ma Jopa de ma Pita dai qa sik saver ama vetki araa rling i maikka ama seserles taquarl ama laiqi. I lua i se ama nirlaqa kem ngim manep de qurli qa de qe raring. ¹⁰De maikka ama getki-vem-ka maden be maikka ke narliip ka tes. Dav aa rluavik dai as kurli ra i ra tuvem ne ama asmes. Dap ma Pita qe raring dai qet lu bing men ama uusepka. ¹¹De qet lu ama luanki i ama slurliki i maikka buupki ne ama aurl muqas muqas, i ama ailu de ngen ama uaik. De ver aa viinki dai qet lu ama luanki i ra serlek na qi nade ama uusepka aa rlan. I luqa ama ruikka dai qat den navuk be deng gel ka. ¹²I ama aurl i nget muqas muqas dai qurli nget pe luqa ama ruikka. I nget i iang dai ama ilaing per a nget i nget tit, de iang dai seserl na nget per ama aivet dap ngen ama uaik i ngere kiavarl mer ama serliqis. ¹³De

iak ka taqen sagel ka ma', "Pita, ngia raarlviit de ngi peleng lungera de ngia tes."

¹⁴De ma Pita qa ruqun na qa ma', "Maikka gua barlka kurli ngua. I ai de quasik ngua mes liirang aa i maikka liirang aa dai auur a Lautu arla revingiirang aa."

¹⁵Baiv aa de saqiaskerlka ama Barlka ka taqen ip ma iiram naivuk i qa taqen ma', "Sa ariq aiv ama Ngemumaqa ka rekmet ne ama asmesiirang be ama atliirang dai quasik mager ip ngi tuqun ai gia revingiirang."

¹⁶Ama Slurlka ka meraqen taqurla ma depguas niirang. Baip perleset de ama ruikka ka mit piit sede ama uusepka aa rlan.

¹⁷Baip maget de qatiaskerl ma Pita qa tu aa qevap aip ngu lu ama rarlimini nanaa ve liina i angera rlang i qa lu aa viinki. Ai de ma Pita qa tu aa qevap taqurla dap lura i ma Konilias ka nem ta dai sa ra men ip te menaik te ma Saimon aa vetki. I ra men be ra maarl darliik ne ama vetki.

¹⁸De res nes ma', "Kuarl ai de qurli ma Saimon Pita ve luqia ama vetki?"

¹⁹Dap katiaskerl ai de ma Pita ka tu aa qevap pe luqia ama viinki ara rlang de ama Slurlka aa Qevapka qa sil ba qa ma', "Ngi lu iari ama quatta i re mali rem ngi. ²⁰Dai mager ip ngia raarlviit de ngi meriir sagel ta. De diip ngi na ra de qula ngia tu gia qevap maberl i raqarali lura dai ngua nem ta sagel ngi."

²¹Baip maget de ma Pita ka meriir sagel ta de qa ruqun na ra ma', "Katikka ngu iara. I ngen mali rem ngua. Dap ngu lu nanaa be ngen men sagel ngua?"

²²De ra ruqun ma', "Ma Konilias ka nem uut sagel ngi. I mani ama Angeluqa qa ruqun ma Konilias ip ke nem uut iv uur ren tem ngi sep gia vetki. I diip ke narli gia lengi. I qatikka luqa ma Konilias dai qe uas te ama 100 ne ama Soldiaqena. I maikka aa tekmeriirang dai ama atliirang i ai de qat drlem san bandemiis sagel ama Ngemumaqa." ²³Ma Pita ka narli ara lengi de qa ruqun na ra ip kurli ra te na qa. Baip bigia de ma Pita qe ne iari navet ma Jopa dai ra mit te ne lura ama depguas na ra.

Ma Pita Qa Mit Sep Ma Konilias Aa Vetki

²⁴De saqiaskerlka aip bigia ver iak de ra men pet ma Sisaria. Dap ma Konilias dai sa qa iing demna ne aa rluavik ngen aa verlikpik. Be qurli ra de rem ngim naa ne ma Pita. ²⁵Be ma Pita qat dan sep ma Konilias aa vetki dai ian atmetna, de ma Konilias ka aan aa buum ip ke Lautu sagel ma Pita. ²⁶Dap ma Pita qa raneng a qa de qa meraqen madlek sagel ka ma', "Ngia raarlviit i ngua dai ama qaqeraqa ip taquarl ngi."

²⁷De ma Pita qe ne ma Konilias ianel sil ba na de ian dran sev ama vetki. Dai ma Pita ka lu ama qaquet i buup na ra i ra iing demna ve ama vetki. ²⁸De qa ruqun na ra ma',

"Sa ngen drlem ai maikka quasik mager iv uut ama Judaqena uure ngingdemna, uure ne lura i quasiaq ai ra naver auut. De quasik

mager iv uure ngingdemna uut na ngen. Dap sama Ngemumaqa qa su ngua, ai mager ip ngu narliip se ama qaqet mai. De quasik mager ip ngu tuqun ai iari dai ama vura. ²⁹I liina be ngua men sagel ngen, i ngen nes tem ngua. De quasiaq ai ngua tu gua qevep ne a qerang. Dap maikka ngu lu ama rarlimini nanaa be ngen nes tem ngua?”

³⁰De ma Konilias ka ruqun ma’,

“Diip ngu sil sever a nas. I luqa iara ama nirlaqa iv ama rlatpes naset lua i medu qurli ngua pe gua vetki de ngu raring ver ama depguas suuvup. Dai iak ka men be qa maarl vet gua saqang i aa luan dai ngeren sin. ³¹De qa ruqun na ngua ma, Konilias se ama Ngemumaqa qa narligel gia raring de sa qa lu ngia quarl te gia tekmeriirang barek lura i quasiaq araa qerang. ³²Be mager iv iara ngi nem iari savet ma Jopa ip ta ren se ma Saimon i qerlka ra tis ka ma Pita. Luqa dai qe brlaing gel aa nemka ma Saimon, i luqa i qe bisnis ne ama aurl angera qetdeng, i luqa dai aa vetki dengerlking. Dai qatikka verleser ama Angeluqa aa lengi aa.

³³Baip maget de masna ngua nem iari ip ta iit tem ngi, dai be maikka maget i masna ngia men. Dai be iara uur iing demna dama Slurlka aa saqang ip diiv uure narli ama lengi i ama Ngemumaqa qa van a ngi rem nget.”

Ma Pita Qa Su Ra Ve Ma Konilias Aa Vetki

³⁴De ma Pita ka maarl de qa taqen sagel ta taqurliani, ma’, “A revan sa iara dai nguata drlem ai ama Ngemumaqa dai quasiaq ai qe narliip se iari dap kuasik te iari. ³⁵Dap per ama qerleng mai dai lura i ren bandemiis sagel ama Ngemumaqa de re Lautu sagel ka ne ama revan dai qe narliip se ra. De saqikka lura i re tekmet ne ama tekmeriirang ama atliirang, dai diiv ama Ngemumaqa dai maikka qe narliip se ra. ³⁶I sa qa nem ama lengi ama atlunget sagelem uut ama Isrelkena. I qa sil ba uut sevet ma Iesus Kristus i qa guirl se uut ip kurl uut maget gel a uut Mam. I maikka ma Iesus dai ama Barlka na qa bareq ama tekmeriirang mai. ³⁷I sa ngen drlem sever ama tekmeriirang ama barliirang i iirang nge men pet ma Judia. I baing se iirang pet ma Galili nevet ma Jon aa lengi i luqa i qe qukmes te lura i re sekdem mer araa viirang. ³⁸I sa ngen narli sevet ma Iesus i qa navet ma Nasaret i ama Ngemumaqa qa mak na qa de qa buup ka ne ama Qevepka ama Glasingaqa ngene aa dlek. I maikka ka tat naver ama qaqet ne ama tekmeriirang ama atliirang, de qe tekmet de maget se lura i ma Satan ka lenges na ra. I maikka qe tekmet ne liirang aa i raquarli ama Ngemumaqa dai qurli qa, ke na qa. ³⁹Be maikka uut, dai uuret lu liirang aa ne auur a saqang i qe tekmet niirang. I qe tekmet ne liirang aa vet gua qerlingki ma Isrel, de vet ma Jerusalem. De ama Judaqena ra veleng ma Iesus, i ra uadem se qa men ama mengka. ⁴⁰Dap

naser ama niirl ama depguas de ama Ngemumaqa qa maarl na qa naver ama aapngipki de qa rekmet iv aa seviraqi qi lu qa. ⁴¹Dap kuasiq ai maikka ama qaqet maden tet lu qa. Dav uut naik i murl ama Ngemumaqa qa mak nauut nauirl iv uurel sil ne aa lengi. A revan, i maikka mekai naser aa maarlvitki de uut na qa uut tes de uure srluup. ⁴²De maikka qa mak na uut iv uurel sil sever a qa bareq ama qaqer ip tat drlem sever a qa, ai qa dai sa ama Ngemumaqa qa mak na qa ip ka dai qa taarl ne ama qaqet per ama kot. De diip ke kot se lura i ama ngipta de lura i as ama iames ta na ra. ⁴³I as murl miaimek dai ama Slurlka aa Aamki na ra, ra iil sever a qa ve ama Langinka i murl. Be rel sil sever a qa ai qa dai mager ip ke lemerl ama qaqer araa viirang. Be lura i ra tis aa rlenki de ra tu araa qevep sever a qa dai diip ke suquv araa viirang.

I Lura I Quasiq Ai Ama Judaqena Na Ra Dai Ra Raneng Ama Qevepka Ama Glasingaqa

⁴⁴As lua i ma Pita qa taqen, i qa rluses de aa lengi de lura i ra tu araa asdem ip te narli ama lengi. Dai ama Qevepka ama Glasingaqa qerl kurl a ra re aa dlek i qa raneng a ra. ⁴⁵Dap lura i re ne ma Pita dai ra aakmen se liina i ama Ngemumaqa qerl kuarl te aa Qevepka barek lura i quasiq ai ama Judaqena na ra. ⁴⁶De ra aakmen se lura i ra taqen ne ama lengi muqas muqas. De maikka re barl ama Ngemumaqa ne araa lengi.

Baiv aa de ma Pita qa ruqun ma', ⁴⁷“Maikka quasik mager iv uure riktik dem ta ip kuasik te qukmes tem ta ne ama kainaqi. I sa iara ama Qevepka qa raneng a ra ip taquarl mekai uut pet ma Jarusalem. ⁴⁸Be aip maget de ma Pita qa ruqun na ra ma', “Diiv iara iari naver auut dai diip te ukmes tem ngen ne ma Iesus Kristus aa rlenki. Baip prleset de lura navet ma Konilias aa liinka dai ra snanpet na qa ip kurli qa gelem ta se iang ama niirl.

Ma Pita Qa Guirl Sevet Ma Jarusalem Be Qa Sil Sever Aa Rletki

11 ¹Baip naser iang ama niirl de ama lengi nge men sagel lura ama Aposelkena vet ma Jarusalem, te ne araa rluavik navet ma Judia. Dai ra narli ama lengi sever ama nangista i sa ra raneng ama Ngemumaqa aa lengi. ²Baip maget de ma Pita qa men savet ma Jarusalem de iari ama Judaqena te serlin a qa, ³de ra taqen taqurliani ma', “Ngu lu nanaa be ngis pas te lura ama nangista i quasiq ai ra naver auut. De qerlka ngi lenges nanas i ngia tes araa asmes.”

⁴Baiv aa de sakka ma Pita qa raqal sil ba ra sevet liina i qurli qa gel ama nangista. I qa taqen taqurliani ma',

⁵“Medu ver iaq ama nirlaqa de qurli ngua vet ma Jopa. I qurli ngua i ngu raring. Be ngu raring dai ngut lu ama viinki nagel ama Ngemumaqa. Be ver ama viinki dai ngut lu ama luanki ama slurlki

taquarl ama ruikka, i ra serlek na qa na de ama uusepka aa rlan. Luqa ama ruikka kat den navuk be deng gel ngua. ⁶De ngua raqam ngim sep ka dai ngua lu ama aurl muqas muqas, i iang dai taquarl ama karabau, de ngen ama ailu, de ngen ama uaik muqas muqas. ⁷I as ai de ngum ngim sagel liirang aa dai ngu narli iak ka taqen na ngua ma', "Pita ngia raarlviit de ngi peleng navet liirang aa ip ngia tes."

⁸Dap ngua ruqun na qa ma', "Gua Barlka maikka qurli ngua, i maikka liirang aa dai auur a revingiirang. Be as ai de quasik ngua mes navet liirang aa.

⁹Baiv aa de saqiaskerlka ama Barlka qa taqen ip ma iiram naivuk. I qa taqen ma', "Sa ariq aiv ama Ngemumaqa qa rekmet ne ama asmesiirang, be ama atliirang dai quasik mager ip ngi tuqun ai gia revingiirang." ¹⁰Ama Slurlka ka meraqen taqurla ma depguas niirang. Baip prleset de ama ruikka ka mit piit sede ama uusepka aa rlan.

¹¹De vet luus aa de ngua lu ama quatta ama depguas na ra i ra men navet ma Sisaria ip te mali rem ngua. I sa ra men be qurli ra darliik ne luqia ama vetki. ¹²De ama Qevepka ka ruqun na ngua ip diip ngu na ra dap kuasik mager ip ngua tu gua qevap maberl. I qatikka ngu ne lura iara ama ngeriqit ngen a qa na ra i uut mit navet ma Jopa. Baip maget de uut mit sep ma Konilias aa vetki. ¹³Be aa uut men be qurl uut gel ka de masna qa sil ba uut ai sa qa lu ama Angeluqa i qa men sagel ka ve aa vetki be qa taqen sagel ka.

I ama Angeluqa qa taqen taqurliani ma',

"Ngi nem aret savet ma Jopa ip ta iit tem ma Saimon i aa iaiq ama rlenki ma Pita. ¹⁴I luqa ma Pita dai diip ke sil ba ngi ne ama Lengi ama Atlunget. Dai diip ngen drlem saver ama aiska i ama Slurlka ka rekmet na qa ba ngen ip ke iames na ngen. I qatikka ngi, ngi ne lura i qurli ra gel ngi."

¹⁵Baip lua i ngul sil ba ra de ama Qevepka ama Saserlka qen ban a ra te ama dlek, de ka raneng a ra ip taquarl mekai nge rarles i qa rekmet ba uut. ¹⁶Baiv aa de vuktik per a ngua ne ma Iesus aa lengi i mekai qa ruqun na uut ma', "Murl ma Jon ka ukmes tem ngen ne ama kainaqi dap kuasiq ama ainkules de diiv ama Slurlka ke ukmes tem ngen ne ama Qevepka ama Glasingaqa. ¹⁷Ngene lu, ariq aiv ama Ngemumaqa qerl kurl ama nangista te aa Qevepka taquarl mekai kerl kurl auut i ai de uut tu auur a qevap sever auur a Barlka ma Iesus Kristus. Dai quasik mager ip ngu riktik dem ka."

¹⁸Baip ma Iesus aa Aposelkena ra narli ma Pita aa lengi raqurla, de quasik mager ip ta taqen. Dap maikka ra taqen ne ama atlu sagel ama Ngemumaqa i ra taqen per a na ma', "Sa ama Ngemumaqa dai sa qa

rekmet ne ama aiska bareq ama nangista ip mager ip te guirltik per araa rut never araa viirang ip diiv ama Slurlka ke iames na ra.”

Ama Kristenkena Vet Ma Antiok

¹⁹Diip ngul sil ba ngi savet ma Iesus aa risura i ra mit per ama luqup maden maden i ra ingarl se ra vet luqia ama giqi i ra veleng ma Stiven. Be iari ra uaik sangis savet ma Pinisia de iari ra uaik savet ma Saipras, dav iari ra uaik savet ma Antiok. Be lura i ra uaik dai rel sil bareq ama Judaqena naik ne ma Iesus aa lengi. ²⁰Dav iari i ra navet ma Saipras de ma Sairini dai ra mit savet ma Antiok. Be qurli ra vet ma Antiok de rel sil bareq ama Grikkena sevet ma Iesus auur a Barlka. ²¹De maikka ama Slurlka dai qurli qa, qe na ra. Be buup ne iari tem ngim temanau ne araa viirang be dingding se ra men ma Iesus.

²²Baiv aa de lura vet ma Jarusalem ta narli ama lengi sevet lura ama nangista i ra guirltik per a ra rut de ra nem ma Banabas savet ma Antiok. ²³Baip ka men gel ta dai qa lu ama Ngemumaqa aa ngimsevetki i qit matna parlen me ra. De maikka ma Banabas dai ama arlias per a qa naver ama Slurlka. De qe tekgel ta ip ta taarl malkuil de araa tuaqevap dai ama quanas nget sagel ama Slurlka. ²⁴I maikka ma Banabas dai buup ka ne ama Qevepka ama Glasingaqa be maikka qa dai ama atluqa. De qa tu aa qevap ne ama revan sagel ama Slurlka. Be vet luqia ama qerlingki dai buup ne iari i dingding se ra men ama Slurlka. ²⁵Baiv aa de ma Banabas ka mit namen a ra savet ma Tasas ip ke manaik te ma Saul. ²⁶Baip ka lu qa de qa mit se qa savet ma Antiok. Be qurl iam gel ta ver ama ageski mai. De iane ngingdemna ne ama Kristenkena de iane su ra i maikka buup na ra. De lura ma Iesus aa risura vet ma Antiok dai nge rarles ianai dai ama qaqet maden ta tis ta ma’, “A Kristenkena.”

²⁷De vet lungera ama niirl de ama sil-nauirl-ta navet ma Jarusalem ta mit savet ma Antiok. ²⁸Be iak naver a ra i aa rlenki ma Agabas ka maarlviit parlen me ra de qa taqen ne ama dlek nagel ama Qevepka taqurliani ma’, “Diiv ama getki ama slurlki kia ren per ama aivetki mai.” (Maikka luqia ama getki qia men per ama giqi i lua i ma Klaudias ke uas te ama Gaman Rom.) ²⁹De lura ama risura pet ma Antiok i ra narli sever ama getki ama slurlki vet ma Judia, de re ngingdemna de re tuqun ip diip tem nem ama qelaing ip ta tat naver araa rluavik pet ma Judia. Be iak de iak ka tu aa qevap ip kerl kuarl te ama qesna ne ama qelaing bareq a ra. ³⁰I qatikka ra rekmet taqurla, de ra qurl ma Banabas ke ne ma Saul te lungera ama qelaing. De ian mit se nget be ian kurl lura i re uas te ama Kristenkena.

Ta Veleng Ma Jems Dap Ta Karbus Ne Ma Pita

12 ¹De vet lungera ama niirl de ma King Herot ke rarles ip ke lenges ne iari ama Kristenkena. ²⁻³Be qa veleng ma Jon aa rarlimka

ma Jems ne ama asmesna arla sinki. Baiv aa de qet lu ama Judaqena i ama uairlka ver a ra nevet liina i qa veleng ma Jems, de qerlka qa quap pet ma Pita. De vet lungera ama niirl de ama Judaqena, ta iing demna vet ma Jarusalem per ama Asmeski ama Slurlki. I luqia ama Asmeski dai ra tis ki ma', "Ama-Angeluqa-Ka-Ngim-Manep-Sagel-Ama-Qerekka." 4 Baiv aa de ma King Herot ka mu ma Pita ve ama Karabus. De qa ruqun ama soldiaqena ama malepka ngen ama ngeriqit ngen a qa ip te uas te ma Pita ve ama Karabus. Baip naser ama asmeski de ma King Herot ka mu aa qevap ip ka raarl ne ma Pita ver ama Kot iv ama qaqet navet ma Jarusalem dai qerlka ama arlias per a ra naver a qa.

5 De ma Pita dai qurli qa ve ama Karabus dav ama Kristenkena mai dai maikka re raring sademna ne araa dlek sagel ama Ngemumaqa ip ka tat naver a qa.

6 Baip pet luqia ama arlenki ip bigia de ma Herot ke kot se ma Pita de ma Pita dai as kurli qa i qe brlaing parlen ama soldiaiam. I maikka ra quap met ma Pita aa rik ne ama seniam ama dlek pem iam. De iari ama Soldiaqena dai qurli ra mer ama tarlka i re uas.

7 Baiv aa de ama Slurlka aa Angeluqa qa maarl daleng me qa. De buup luqia ama rumki ne ama nirlaqi. Baiv aa de ama Angeluqa qa uaming de ma Pita aa snaing de qa vileng a qa de qa ruqun na qa ma', "Masna ngia raarlviit."

Baiv aa de masna qa maarlviit de ama seniam ian aat namen aa ngerik.

8 De ama Angeluqa qa ruqun ma', "Ngi urlisnas de ngia tik men nanas ne gia liitki de ngia ru gia luut pet gia ilaing."

9 De ma Pita ka mit naser a qa nep ma Karabus, dap kuasik kat drlem aip kuarl ama revan i qa tit naser ama Angeluqa dap kua quasik. I qa tu aa qevap ai ama viinki naik nagel ama Slurlka. 10 Be ian dren be ian aang gel ama soldiaqena dap kuasik tet lu iam. De ian diit saqiaskerlka be ian aang gel iari dap saqikka quasik tet lu iam. De ian men be sagel ama tarlka i maikka ama ain per a qa i qa vet garli ve ma Jarusalem. Dai qatikka rattem mer ama tarlka be sagel iam de ian mit sedarliik. De ian diit nev iaq ama rot de ama Angeluqa qa mit namen a qa.

11 Baiv aa de ngiltik pet ma Pita de qa taqen per a nas, ma', "Maikka ama revan i sa ama Slurlka qa nem aa Angeluqa ip ke iames na ngua naver ama aapngipki. I ma Herot ke ne ama Judaqena re narliip te peleng ngua.

12 Baip ngiltik per a qa ne liina de qa mit sep ma Maria ara vetki i ma Jon Mak aa nan. Dap pe luqia ama vetki dai buup ne ma Iesus aa risura i ra iing demna de re raring. 13 Baiv aa de ma Pita ka qirlas mer ama tarlka de iaiq ama nanki i ara rlenki ma Roda i qit matna ve luqia ama vetki dai qia men ip kia tu araa asdem aip nema darliik. 14 Be qia tu araa asdem dai qiat drlem ma Pita aa qenem de maikka qi dai maikka ama uairlka ver a qi malai de quasiq ai qia tu

araa qevep ip ki raarl mer ama tarlka ip ma Pita qa ran dap maiki masna qia guirl be qia man sagel lura i re raring. De qia ruqun na ra ma', "Guariqenau, Auur a barlka ma Pita aa vuk darliik, i sa qa men."

¹⁵De ra taqen a qi ma', "Ngu lu ngi kaak ip nanaa?"

Dap kia ruqun ma', "Guariqena maikka gua revan."

Dap ta ruqun ma', "Katias aa iauska aa."

¹⁶Dap ma Pita dai qatiaskerl ke kirlas ip te narli de re raarl mer ama tarlka ip sagel ka. Baiv aa de ra raarl mer ama tarlka dai ra lu qa de maikka sak met ta. ¹⁷De masna ma Pita qa quarl ne aa ngerik piit ip ke riktik dem ta. De qa sil ba ra sever ama Slurlka i qa mit se qa nev ama Karabus. De qa ruqun na ra ma', "De diip ngenel sil sever a ngua barek ma Jems de auur ari be iari ama quatta sevet liirang iara."

Baip maget de qa mit namen a ra saver iaiq ama luqupki.

¹⁸Baip bigia nepbang de ama soldiaqena dai re menaik te ma Pita dalkuil de maikka ra tu araa qevep maberl. I quasik tat drlem aip ma Pita qa mit kua. ¹⁹Baiv aa de ma Herot ka ruqun ip te mali rem ka dap kuasik ta lu qa. Taqurla de ma Herot ka snanpet ne lura i re uas te ma Pita ve ma Karabus dap kuasik tat drlem. De ma Herot ka ruqun ip ta iit se lura ip te veleng ta i raquarli quasik ta raqa uas tem ka.

Ma Herot Ka Ral Ama Tuvetki

Baip naset liina de ma Herot ka mit navet ma Judia be qa mit mas pet ma Sisaria. ²⁰Be qurli qa vet ma Sisaria be maikka ka serlin ama qaqet navet ma Taia de ma Saidan. De iari naver a ra, ra mit ip te lu ma Herot. Dap lua dai ra men be ra lu ma Blastus nauirl, i luqa i ma Herot aa Aamngimka. De ra snanpet na qa aip kua mager ip ke verleser ama serlinki ne varlen me ra. I raquarli ma Taia ki ne ma Saidan dai ai de ian derer ama asmes navet ma King Herot aa qerlingki. De ma Blastus ka narligel ta de qa rekmet taqurla ip ka tat never a ra.

²¹Baiv aa de ma Herot ka mak ne iaq ama nirlaqa ip ke kaivung per a ra. Be vet luqa ama nirlaqa de ma Herot ka muremiis ne aa luan i maikka ama atlunget de qa mugun mer aa mugun-met-ki de qa taqen sagel ta ne aa lengi. ²²Baip ka taqen be verleset de ra ruqun ma', "Lungera ama lengi dai qatikka quasiq ai nagel ka dap nagel ama Slurlka." ²³Dap ma King Herot dai quasiq ai qe barl ama Ngemumaqa i qa mat naver a qa, dap ke narliip ke barlnas. Taqurla de masna ama Slurlka aa Angeluqa ka lenges ne aa qetdingki be ama qemising nge mes ka be nge verleset na qa.

²⁴De vet luqia ama giqi de verik se ama Ngemumaqa aa lengi ver ama qerlengiirang i buup niirang be maikka buup ne iari ama qaqet te narliip se aa lengi.

²⁵Baip prleset ne ma Banabas ke ne ma Saul ian aa rletki parlen ian ari vet ma Jarusalem de ian guirl savet ma Antiok de ma Jon Mak ke ne a iam.

**Ama Slurlka Aa Qevepka Qa Nem Ma Banabas Ke Ne Ma Saul
Iv Ian Diit Se Ama Lengi Ama Atlunget Per Ama Qerleng**

13 ¹De gel ama Kristenkena vet ma Antiok dai iari never a ra dai ama Slurlka aa Aamki na ra, de iari dai ama tiksiqena na ra. Iari navet lura dai araa rlen, i ma', Banabas, de ma Saimon (i ra tis ka ma', A Suqa); de ma Lusias navet ma Sairini; de ma Manain, i qa navet ma Herot aa liinka; de ma Saul. ²Baip lua i re ngingdemna de re raring dap kuasik ta tu araa qevep sever ama asmes ip ta tes. De vet luus aa de ama Qevepka ama Glasingaqa qa ruqun na ra ma', "Diip ngene mel se ma Barnabas ke ne ma Saul iv iane tekmet ne gua rletki i sa murl ngua mak na iam iv iane tekmet na qi."

³Be qatikka ra tiirl ama asmes de re raring de ra mu araa ngerik per a iam de ra nem iam se ama Slurlka aa rletki.

Ma Banabas Ke Ne Ma Saul Iane Su Vet Ma Saipras

⁴Be sa ian mit naser ama Qevepka ama Glasingaqa aa lengi be ian mit savet ma Selusia. De ianai de ra mit dama sipki savet ma Saipras. ⁵Baip ta men pet ma Salamais de rel sil ne ama Ngemumaqa aa lengi ve ama Judaqena araa Lautu-vem-nget. De ma Jon Mak dai qurli qa qe ne a iam ip ka tat naver a iam.

⁶Baiv aa de ra mit ne araa ilaing pet luqia ama ailanki be ra men savet ma Paipas. Baip kurli ra vet ma Paipas dai ra lu iak, i ama qenaingki-vem-ka. I qatikka luqa dai qa naver ama Judaqena. I luqa dai ai de qe kaaq ai ama Slurlka aa Aamki na qa. I luqa dai aa rlenki ma', "Barl-Iesus."
⁷Ma Barl-Iesus dai maikka aa rluuqa ne luqa i ama barlka na qa i qe uas te luqia ama ailanki. I luqa ama barlka dai aa rlenki ma Sagias Paulus. I qa dai maikka aa drlem peviit.

Baiv aa de luqa ama barlka qa nes te ma Banabas de ma Saul iv ian den sagel ka. I maikka raquarli qe narliip ke narli ama Ngemumaqa aa lengi. ⁸Baip ta men sagel luqa ama qenaingki-vem-ka ma Barl-Iesus i aa iaiq ama rlenki ma Elimas, dai qa maarl sev araa qames de qe tekmer ip ke lenges ne araa lengi. I maikka quasik ke narliiv ama barlka qa tu aa qevep sever ama Ngemumaqa. ⁹Baiv aa de ma Saul, i aa iaiq ama rlenki ma Paulus dai ama Slurlka aa Qevepka qa qurl a qa te ama adrlem. Be qa maarl de qa ngim sagel ama qenaingki-vem-ka. ¹⁰De qa ruqun ma', "Maikka ngi dai ma Satan aa uimka na ngi. I maikka ngi dai quasik ngi narliip se ama tekmeriirang i ama atliirang, de maikka ngi dai ngia mugelnas ne ama qenaingki vemiirang. De maikka ai de sademna de ngi siquat ip ngi guirltik per ama Slurlka aa lengi ama revan nget, dap ngi riirl ama tekmeriirang ama viirang. ¹¹Ngi narli, diiv iara ama Slurlka qe qurl a ngi te ama merlenka i diiv ama rlen ngi. Be diip kuasik ngim ngim per iang ama niirl."

Taqurla de masna ama qenaingki-vem-ka qa meng, be ai de qe ngurekmet ip te iari iv ait de a qek ka raneng de aa ngerik. ¹²Baiv ama barlka ma Sagias, dai qa lu liina de qa mu aa qevrep sever ama Slurlka. De maikka sak met ka naver ama lengi i ra su qa sevet ma Iesus.

Ma Jon Mak Ka Mit Namen A Ra Be Qa Mit Savet Ma Jarusalem

¹³Baip naser iang ama niirl de ma Paulus kena ra mit navet ma Paipas dama sipki. Be ra men savet ma Perga pet ma Pampilia Provins. Be qurli ra vet ma Perga dai ma Jon Mak ka mit namen a ra be qa mit savet ma Jarusalem. ¹⁴Dap katiaskerl ma Paulus ke ne ma Banabas ian mit navet ma Perga be ian men pet ma Antiok pet ma Pisidia Provins. Be ver ama Judaqena araa Lautuqa de ian mit be ian man sev ama Judaqena araa Lautu-vem-ki, be iane na ra ta Lautu. ¹⁵Be ver ama Lautu de ra tis pet ma Moses aa iang ama lengi de ngen ama Lengi i ama Ngemumaqa aa Aamki na ra i re iil. Baip naset lungera ama lengi de lura i re uas te ama Lautu-vem-ki dai ra snanpet ne auur a iam ma', "Auur a iamka kuariq aiv a nge ama lengi gel uin iv uane tekgel ama seviraqi, dai uan deraqen."

¹⁶De masna ma Paulus ka maarlviit de qa quarl ne aa ngerik ip diip ka taqen. I qa taqen taqurliani, ma',

"Maikka gua rluavik navet ma Isrel de ngen iari i maikka ngene narliip se ama Ngemumaqa dai maikka ngene taqa mu a ngen asdem. ¹⁷Maikka murl miaimek de ama Ngemumaqa ka mak ne auur a murlta ip ta dai ama quanases met ta per aa liinka. Be qurli ra i ama nangista na ra varlen ama Isip-kena, de ama Ngemumaqa qa iirl ta, be maikka buup na ra. De ama Ngemumaqa qa reqerl ne aa dlek i maikka nget peviit bareq a ra de qa mer aa liinka navet ma Isip. ¹⁸I qa mer a ra be qa uas tem ta pet luqia ama qerlingki i ama ausaqi na qi. Be qatias ka uas tem ta pet luqia ama qerlingki se ama ages ama malev ama rlatpes. ¹⁹De ver iaiq ama qerlingki ma Kainan dai ama Ngemumaqa qa lenges ne ama qaqet mai naver a qi, i ra dai ama liin ama ngeriqit ngen a iam na nget. I lura dai maikka ama vura. De qa qurl auur a murlta te luqia ama qerlingki ip te uas tem ki bareq a nas.

²⁰Be qurli ra vet luqia ama qerlingki ma Kainan de ama Ngemumaqa qa mak ne iari ama Aamngimta be ra uas te aa liinka. Be lura ama Aamngimta dai re uas be deng pet luqia ama giqi i ama Ngemumaqa qa mak ne ma Samuel. I lura ama Aamngimta i re uas te ama Isrelkena se ama ages ama 450. ²¹Baiv aa de ra snanpet ne ma Samuel aiv a nge ama King ip ke uas tem ta. Taqurla de ama Ngemumaqa qa mak ne ma Saul i ma Kisa aa uimka i qa navet ma Benjamin aa liinka. Be luqa ma Saul dai araa King na qa se ama ages ama malev ama rlatpes.

²²Baiv aa de ama Ngemumaqa dai quasik ke narliip se ma Saul de qa mu ma Daivit ip ka ra a luqupka. De ama Ngemumaqa ka taqen sever a qa ma', "Ma Daivit i ma Jesi aa uimka i luqa dai maikka ama atluqa. I aa tuaqevap taquarl ngua. I maikka nguata drlem ai qa dai diip ke narligel ngua."

²³I qatikka ma Daivit dai ama Ngemumaqa qa sil ba qa ai laiv iak ka ren naver aa laanivas ip ke iames na uut ama Isrelkena. I luqa dai aa rlenki ma Iesus. ²⁴Dap nauirl dai ma Jon kel sil bareq auut i ama Isrelkena ip mager iv uurem ngim temanau ne auur a viirang. Dai diip ke ukmes te lura i re tekmet taqurla. ²⁵Ai de ma Jon ket matna taqurla be sakka aip lua ip ke prleset ne aa rletki de qa taqen sagel uut taqurliani, ma',

"Ngua dai quasiaq ai ngua ip ngua iames ne ama qaqet navet ma Isrel. Maikka quasik ngen dru a ngen a qevap taqurla. I ngua dai quasiaq ai luqa i qurli ngen de ngenem ngim naa na qa. Dap ka dai qatias diip ka ren. Be qatias ka dai aa dlek peviit, dap ngua dai ama vuqa na ngua."

²⁶Gua rluavik i ngen navet ma Abram aa laanivas de ngen iari i maikka ngene narliip se ama Ngemumaqa dai maikka ngene narli. Ama Ngemumaqa dai sa qa nem aa lengi bareq auut mai ip ke iames na uut. ²⁷Dap sama Iesus dai qa men pet ma Jarusalem dap lura navet ma Jarusalem te ne auur a barlta dai quasik ta drlem a qa. Dap maikka ra narli ama lengi sever a qa nev ama Ngemumaqa aa Langinka per ama Lautu mai dap kuasik ta drlem a qa. De maikka ra lenges ne auur a Barlka ma Iesus ip taquarl murl ama langin ngerel sil. ²⁸Kuatta i quasiaq a nge ama rarlimini ip te veleng ka dap ta taqen ne araa dlek sagel ma Pailat ip ke veleng ka. ²⁹Be saip ta rekmer ip taquarl ama langin ngerel sil sever a qa. De ra mer aa qetdingki namen ama Lalemka be ra mu qi mer ama demka. ³⁰Dav ama Ngemumaqa qa maarl na qa naver ama aapngipki. ³¹De veriang ama niirl i buup de baing se ma Iesus gel lura i mekai qe na ra ta tit navet ma Galili savet ma Jarusalem. Be sa iara rel sil sever a qa bareq ama qaqet.

³²⁻³³I iara uun men, i ngu ne ma Barnabas iv uunel sil ba ngen sever ama Ngemumaqa aa lengi i ngerel sil bareq auur a murlta iv as laiv araa laanivas te lu qa i qa raarl ne ma Iesus naver ama aapngipki. De saqiaskerlka murl ma King Daivit ka iil ama taing dai luqia ip ma quanasiim. Dai qa iil taqurliani,

"Maikka ngi dai gualselaqa na ngi, be maikka iara dai ngua uimka na ngi." Sng. 2.7

³⁴De saqiaskerlka iani taqurliani, i ama Ngemumaqa qa taqen sever aa maarlvitki naver ama aapngipki de diip kuasik mager ip sik te aa qetdingki samer ama demka. De qa taqen taqurliani ma,

Diip ngu qurl a ngen mai te ama tekmeriirang ama seserl iirang i ama revan-iirang. Taquarl murl ngua taqen ne gua revan sagel ma Daivit.” *Ais. 55.3*

³⁵De saqiaskerlka iani, raqurliani ver iaiq ama taingki ma, “Gia alselaqa i ama atluqa dai diip kuasik lenges ne aa qetdingki samer ama demka.” *Sng. 16.10*

³⁶Dap liina dai quasiq ai iini ngerel sil sevet ma Daivit. I ma Daivit dai murl ka tat naver aa seviraiq, i qa tit naser ama Ngemumaqa aa lengi baiv aa de ra mu qa mer ama demka de sik te aa qetdingki, taquarl aa murlta. ³⁷Dap luqa i ama Ngemumaqa qel sil sever a qa dai quasiq ai liina nge men per a qa i raquarl luqa dai ama Ngemumaqa qa maarl na qa naver ama aapngipki be quasiq ai sik te aa qetdingki. ³⁸⁻³⁹Guariqena mager ip ngen drlem sevet liina. I maikka ma Iesus naik dai mager ip ke lemerl ngen te a ngen a viirang. De mager ip ngen drlem ai ariq aip nemta i ding se ra mene ma Iesus dai diip ngerlangken per ama Ngemumaqa ne araa viirang. Dap lura i ra tit naset ma Moses aa lengi dai quasik maget iv aa lengi ngere verleset ne araa viirang, dap katikka ma Iesus naik.

⁴⁰Dai maikka mager ip ngenet lu tik liirang aa i ama Ngemumaqa aa Aamki-na-ra ra taqen sever iirang ip kuasik mager ip liirang aa nge ren per a ngen. ⁴¹I ama Ngemumaqa ka taqen ma’,

“Ngen i ai de ngen drlem sa muqut dai diip ngenem ngim de ngenet lu gua tekmeriirang ama dlek-pem-iirang. *Hab 1.5*

De maikka diip ngene nanses, dap diip lenges na ngen mas.

I raquarli ver a ngen a giqi dai diip ngut matna varlen me ngen.

Dap liirang aa i ngu tekmet dai diip kuasik ngen dru a ngen a qevap sever iarang. I quaatta i ariq iak ka teqerl a ngen ne liirang aa dap diip ngenen birling.”

⁴²Baip matmatmet na ra de buup ne iari ama qaqet ta ruqun ma Paulus ke ne ma Barnabas taqurliani, ma’, “Saqiaskerlka uure narliip diiv uan den per ama Lautuqa ip saqiaskerlka uanel sil ne iang ama lengi taqurla. ⁴³Baip ta tit sev araa vet de buup ne ama Judaqena te ne iari i ra Lautu ne ama revan sagel ama Ngemumaqa. Dai ra mit naset ma Paulus ke ne ma Barnabas. De iane tekkel ta ip ta taarl ma alkuil men ama Ngemumaqa aa ngimsevetki?

⁴⁴Baip pet luqa ama Lautuqa de ama qares ip padari suquv ama qaqet mai pet luqia ama qerlingki ip te narli ama Ngemumaqa aa lengi. ⁴⁵Baiv ama Judaqena ret lu ama qaqer i maikka ama buurlem na ra, de maikka ra tat mavik. I ra tat mavik i raquarli ret lu ama buurlem ne ama qaqer i re narliip se ma Paulus ke ne ma Barnabas. De ra taarl metna te ne ma Paulus be maikka ra tuqut ka, i quasik te narliip te narli ma Paulus aa lengi. ⁴⁶Dap ma Paulus ke ne ma Barnabas dai quasiq ama qeleviam

dav ian maarl varlen ama buurlem na ra. De ian deraqen ne ama dlek, ma', "A revan, ama Ngemumaqa aa lengi dai mager ip nge ren sagel ama Judaqena nauirl, taqurla be uunel sil ba ngen nauirl. Dap kuasik ngene narliip se aa lengi de ver a ngen a tuaqevap, dai ngen dru a ngen a qevap ai quasik mager ip ngene taneng ama iames masmas. Taqurla be diiv uun diit namen a ngen iv uunel sil barek lura i quasiaq ai ra navet ma Isrel. ⁴⁷I maikka raquarli ama Slurlka qa meraqen ne aa dlek sagelem uut ma', "Sa ngua mak na ngen ip ngen derat never ama qaqet mai i quasiaq ai ra navet ma Isrel. Be diip ngen dai raquarl ama nirlaqi i qi bingbing men ama arlenki. I diip ngene prleset ne ama luquviirang mai ver ama aivetki, ip ngen der a ra semen ama iames." *Ais. 49.6* Katikka verleser aa."

⁴⁸Baip prleset ma Paulus aa lengi de lura i quasiaq ai ra navet ma Isrel dai ama uairlka ver a ra i ra narli ai ama Slurlka qe narliip se ra. Be maikka ra tis ama Slurlka de re tuqun ai ama atluqa, i re narli aa lengi raqurla. Be lura i ama Ngemumaqa qa mak na ra ip te taneng ama iames i qurli nget masmas dai rlas tem ta mene ma Iesus.

⁴⁹Be maikka ama Slurlka aa lengi nge mit pet luqia ama qerlingki mai. ⁵⁰Dap lura i ama Judaqena araa barlta te tekgele ama ngerlnanta de ngen ama ngerlmamta ip te nem ma Paulus ke ne ma Barnabas iv ian diit nagel ta. Taqurla de ra tesna te na iam de re qirlvem se iam iv ian diit mas naver a ra qerlingki. ⁵¹Taqurla de ian diit de ian uadem per ian a ilaing te ama aianemaqa never ian a ilaing. I ian tekmet ne liina iv ian a qumespik ta drlem ai ama Slurlka dai diip ka ruvet ba ra. Taqurla de ian diit be savet ma Aikoniam. ⁵²Dap lura i rlas tem ta mene ma Iesus dai maikka ama arlias per a ra. De maikka buup ta ne ama Qevapka ama Glasingaqa.

Ma Paulus Ke Ne Ma Banabas Iane Su Vet Ma Aikoniam

14 ¹Baip pet ma Aikoniam de ma Paulus ke ne ma Banabas ian man sev ama Judaqena araa Lautu-vem-ki. Be ian deraqen ne ama Lengi ama Atlunget be maikka buup ne ama Judaqena ngen iari dai rlas tem ta mene ma Iesus. ²Dav iari ama Judaqena i quasik ta tu araa qevap sevet ma Iesus dai ra taarl ne iari araa rut, i lura i quasiaq ai ra navet ma Isrel. I ra taarl ne araa rut ip tem ngim temanau ne ma Paulus ke ne ma Banabas. ³Be qurl iam aa se ama ainkules dai de ian deraqen madlek ne ama Slurlka aa lengi dap maikka quasiaq ai ianeng ning. De ama Slurlka qe teqerl ama qaqet ai maikka aa ngimsevetki dai ama revan. Dai de qerl kurl aa iam te aa dlek iv iane tekmet ne ama tekmeriirang ama aakmenses pemiirang, taqurla be ian derat never iari ama qaqet. ⁴Dap pet luqia ama luqupki ma Aikoniam dai ama Slurlka aa lengi nge mat met ta. Be iari dai ra tit kur ama Judaqena araa lengi dav iari dai ra tit naser ama Slurlka aa lengi i liiam aa ianel sil na nget.

Ianel Sil Vet Ma Laikonia

⁵⁻⁶Baiv aa de iane narli ai diiv ian a qumespiq ama Judaqena de ngen ne lura i quasiaq ai ra navet ma Isrel dai diip te ngingdemna te ne araa barlta ip te peleng iam ne ama dul. Baiv iane narli taqurla de sakka ian uaik savet ma Laikonia Provins. Be qurl iam pet luqia ama Provins de ian diit de ianet lu ama qaqet pet luqia ama qerlingki. Be ver iang ama niirl de qurli iam pet ma Listra qi ma Dabi. ⁷Be vet luqia ama qerlingki dai ianel sil ne ama Slurlka aa Lengi ama Atlunget.

⁸Be lua i qurl iam pet ma Listra dai ian lu iaq ama ding ne aa ilaing i qatikka murl aa nan kia sel a qa se liina. I maikka qa dai quasik mager ip ka tit. ⁹I luqa dai qatikka qurli qa i qa mugun de qa narli ma Paulus aa lengi i qat den. De ma Paulus dai ka ngim mas sagel ka de qa drlem ai luqa dai aa tuaqevap dai mager iv ama Slurlka ka raat never a qa. ¹⁰Be as lua i qem ngim sagel ka de maikka qa nes slep sagel ka ma', "Maikka ngia raarlviit ne gia ilaing."

Baip ka narli raqurla de qa meranas piit de qa tit. ¹¹Baip lura i ra navet ma Laikonia Provins i ra iing demna dai ret lu i ma Paulus ka rekmet ne liina de re nanses de maikka res nes slep ne araa lengi ma', "Guarigenau, sa uur a slurliam ian men nev uusep be sa ian guirltik per a nas be iam taquarl ama qaqet."

¹²Taqurla de masna ra tis iam ai araa slurliam (I lura dai ai de ra Lautu sagel ama ualdengaiam i araa slurliam i ma Suus ke ne ma Hemis.)

I ma Banabas dai ra tis ka ma Suus de ma Paulus dai ra tis ka ma Hemis i raqarli qa dai ama meraqen pem ka. ¹³De ama Lautu-vem-ka i luqa i ai de qe uas te ma Suus aa Lautu-vem-ki, i qurli qa darliik ne luqia ama luqupki. De qa lu liina i ma Paulus ka mat navet luqa i ama ding ne aa ilaing, de masna ka men se ama bulmakau ngen ama qunam i ra sebem nget. I qe narliip ta mai re Lautu sagel iam. De diip te veleng ama bulmakau bareq a iam.

¹⁴Dav aip ma Banabas ke ne ma Paulus iane narli sevet liina de maikka quasik iane narliip taqurla de ian rlekmet ne ian a serlap maden. De ian uaik se varlen ama buurlemki ne ama qaqet de ianes nes slep ma',

¹⁵"Maikka quasik mager ip ngen tekmet taqurla. I uun dai ama qaqeraiam na uun. I saqikka uun dai naver ama aivetki. Dap sa uun men sasari sagel ngen iv uunel sil ba ngen ai mager ip ngenem ngim temanau ne liirang aa ama kaaq iirang. Dap ngenem ngim sagel ama Ngemumaqa i luqa i qurli qa masmas. I qa dai qa rekmet ne ama tekmeriirang per ama uusepka de ver ama aivetki. De qa rekmet ne ngen ama ruqanepka de ama tekmeriirang pem ka. ¹⁶Dap maikka murl miaimek de ama Ngemumaqa aa ding se ama qaquer ip ta tit

naser araa tuaqevrep. ¹⁷Dap maikka quasiaq ai qa rles ip kuasiaq uut drlem sever a qa. Maikka quasik. I maikka qa dai qe tekmet ne ama tekmeriirang ama atliirang bareq auut, i qe tekmet ne ama qaik bareq uut de qe riirl ama asmes bareq auut. A revan, i maikka kerl kurl auut te ama asmes be maikka ama arlias per auut.”

¹⁸Baip ma Paulus ka taqen be verleset de ra narligel aa lengi. Dap maikka ama qares ip padari re lautu sagel iam de re peleng ama bulmakau bareq a iam. ¹⁹Baiv aa de iari ama Judaqena ra men navet ma Antiok de navet ma Aikoniam. Be vet luqia ama luqupki ma Listra dai re tekkel ama qaquet de re kiat mer araa tuaqevrep ip ta raarl sev a uur a iam ian a qames. Ta rekmet taqurla de ra rlumet ne ma Paulus ne ama dul. Ta rlumet na qa ne ama dul be deng i ret lu ai qa ngip, taqurla de ra rlut na qa per ama aivet ip saver ama luqupki ara garli. ²⁰Dav aiv ama risura ta men be ra iingmirlek ne ma Paulus de masna qa maarlviit de qa guirl savet luqia ama luqupki. Baip bigia de qe ne ma Banabas ian mit savet ma Dabi.

Ma Paulus Ke Ne Ma Banabas Ian Guirl Sevet Ma Antiok

²¹Be qurl iam pet ma Dabi de ianel sil ne ama Lengi ama Atlunget bareq ama qaquet. Be maikka buup ne iari ra guirltik per araa rut. Baip maget de ra guirl savet ma Listra de ma Aikoniam be savet ma Antiok. ²²Be vet lungera ama luqup dai ian derat never ama risura de iane sem madlek na ra de iane tekkel ta ip maikka ra tu araa qevrep sever ama Slurlka.

De iane su ra taqurliani ma’, “Ama aiska saver ama Ngemumaqa aa luqup dai diiv ama tekmeriirang ama merlenka vemiirang nget den per uut.”

²³De vet lungera ama luqup mai dai iane mak ne iari ip te uas te ama Kristenkena. Taqurla de re tekmet taqurliani. I maikka ra tiirl ama asmes de re raring ip terl kuarl te lura bareq ama Slurlka, i luqa i maikka ra tu araa qevrep ne ama revan sagel ka. ²⁴Baiv ian prleset navet ma Pisidia Provins de ra men savet ma Pampilia Provins. ²⁵Be ian men be mas per a iam pet ma Perga de ianel sil ne ama Slurlka aa Lengi i ama Atlunget. Baip maget de ian mit savet ma Aitalia.

²⁶Baiv ianai de ian mer ama sipki de ian guirl savet ma Antiok pet ma Siria. Be ian prleset luqia ama rletki ip taquarl ama Ngemumaqa qa meraqen na iam. ²⁷Baiv ian men pet ma Antiok de ian iing demna ne ama Kristenkena de ian sil ba ra sever ama rletki i ama Ngemumaqa qa matna na iam. De ian sil ai ama Ngemumaqa ka rekmet ne ama aiska ip lura i quasiaq ai ra navet ma Isrel dai ra tu araa qevrep sevet ma Iesus. ²⁸Be maikka qurl iam se ama ainkul pet ma Antiok iane ne ama risura.

Ama Lautu A Ngera Barlta Te Kaivung Pet Ma Jarusalem

15 ¹Be as lua i ai de qurli ma Paulus ke ne ma Banabas pet ma Antiok de iari ama quatta ra men iinamuk navet ma Judia. I

ra men be ra su ama Kristenkena. I ra su ra taqurliani, ma', "Ngen ama Kristenkena dai ariq aip kuasik ngene narligel ma Moses aa lengi ip ngene sik per a ngene uis ama quatta, dai ngen dai diip kuasik mager iv ama Ngemumaqa qe iames na ngen." ²Be aiv ama Kristenkena ra narli sevet liina de buup ne ama tuaqevap nge men. Dap ma Paulus ke ne ma Banabas dai quasik ian dru ian a qevap ai liina dai iini nagel ama Ngemumaqa. Taqurla de ra taarl metna se liina, dai quasik mager ip te seserlvet liina. Taqurla de ra ruqun ip ma Paulus ke ne ma Banabas de ian ne iari navet ma Antiok dai mager ip ta iit savet ma Jarusalem ip te lu ma Iesus aa Aposelkena, te ne lura i re uas te ama Kristenkena, ip te lu ra de re narligel ta se liina. ³Baiv aa de ama Kristenkena ra ngim pe araa rleng de ra tit. Be ra tit, be ra tit be lua i ra men pet ma Pinisia de vet ma Samaria. Dai rel sil bareq araa liinka ai lura i quasiq ai ra navet ma Isrel dai ra guirtik per araa rut sagel ama Ngemumaqa. De maikka araa rluavik ta narli liina de maikka ama uairlka ver a ra. ⁴Baip ta men pet ma Jarusalem de lura ianai ama Kristenkena de ama Aposelkena de ngen ama barlta dai ama arlias per a ra i ret lu lura i ra men na sangis. Be lura ra men de ma Paulus ke ne ma Banabas ianel sil ba ra savet liirang aa i ama Ngemumaqa qet matna qe ne a iam.

⁵Baiv ian deraqen be verleset dav iari i ra namen ma Iesus aa liinka i ama Parasiqena na ra, dai ra maarl de ra taqen ma',

"Lura i quasiq ai ra navet ma Isrel dai maikka mager ip te narligel ma Moses aa Lengi de mager ip te sik per araa quatta."

⁶Baip per iaq ama nirlaqa i ama Aposelkena te ne ama barlta ta iing demna ip te sil ba na se liina. ⁷Baip ta sil ba na raqurla per ama ainkules de ma Pita ka maarlviit de ka ruqun ma',

"Guariqena, ngen drlem ai as maikka murl ama Ngemumaqa qa mak na ngua never a ngen ip ngul sil ne ama Lengi ama Atlunget barek lura i quasik ta navet ma Isrel ip mager ip te narli nget de ra tu araa qevap sever ama Slurlka. ⁸De ama Ngemumaqa i luqa i qat drlem ama qaqet mai araa rut dai qe teqerl a ra ai qe narliip se ra de qa qurl a ra re ama Qevapka ama Glasingaqa. I qa qurl a ra re ama Qevapka ama Glasingaqa ip taquarl mekai qa qurl auut per ama Asmeski ma Pentikos. ⁹I maikka ama Ngemumaqa qa lemerl araa rut te ama tekmeriirang ama viirang i raquarli ra tu araa qevap sevet ma Iesus ip saqikka raquarl uut. Taqurla dai be ama quanases mer uut. I quasiq a qeni nge barl mer uut. ¹⁰⁻¹¹Dai ama Ngemumaqa i sa qa rekmet ne ama aiska ama quanaska iv uut mai uut tu auur a qevap sevet ma Iesus i auur a Slurlka. Dai qatikka qa rekmet taqurla ne aa ngimsevetki, ip ke iames nauut never auur a viirang. Dai qula ngen deraqen na uur ari i quasiq ai ra navet ma Isrel, ip te narligel ma Moses aa lengi. I raquarli i diip ngenen ban a ra re ama

merlenka naser ama Lo angera gamansena. I murl auur a murlta, dai ama alkuil ba ra ip ta tit naser a nget ip te iames. Be saqikka uut, dai lenges ne uut ne ama Lo a nger a dlek. Taqurla de kurla uure guirtik ama Slurlka aa ngimsevetki sagel uut ip ke serlin, i raquarli uure iames nevet ma Jesus arlem naik.”

¹²Baip naset ma Pita aa lengi de saqiaskerlka ma Paulus ke ne ma Banabas ian deraqen per ama kaivung. De i ianel sil sever ama Ngemumaqa aa rleriirang i ama dlek-pem-iirang i qet matna ne a iam parlen lura i quasiaq ai ra navet ma Isrel. Be lura i qurli ra ver ama kaivung de re narli sevet liirang aa de maikka sung na ra be quasik ta taqen.

¹³Be aiv ianel sil be verleset de ma Jems ka maarl de qa taqen ma’,

“Gua rluavik, ngene narli. ¹⁴Sa ma Pita qa sil bareq a ngen sever ama Ngemumaqa i qa arles i qes nes te iari navet lura i quasiaq ai ra navet ma Isrel. I qe narliip se ra ip te barl aa rlenki.

¹⁵I murl ama Slurlka aa Aamki na ra, dai ra iil sevet liina be araa lengi dai ngerel sil ne ama revan sevet lura i quasiaq ai ra navet ma Isrel. I ra sil taqurliani, ¹⁶Ama Slurlka ka taqen ma’,

“Saqiaskerlka laip ngu guirl ip ngu rekmet ne ma King Daivit aa luqupki. I mekai lenges ne aa vetki be sa verik se ama dul ver ama aivet. Dap saqiaskerlka diip ngu iing demna ne lungera ama dul ip saqiaskerlka diip ngu req ama vetki.

¹⁷ Diip ngu rekmet taqurla ip deng i iari naver ama qerleng mai te mali rem ngua, de ra tis ngua ai araa Slurlka na ngua. I lura i ngua mak na ra ip ngua uis na ra.”

¹⁸ I qatikka lungera ama lengi i murl miaimek de ama Slurlka qa reqerl auut.

Amos 9.11-12

¹⁹De ma Jems ka rluses ne aa lengi taqurliani ma’, “Ngua tu gua qevap ai quasiaq ai ama atlu raqurla iv uut tu ama merlenka vet lura i quasiaq ai ra navet ma Isrel, i lura i ra guirtik per araa rut sagel ama Ngemumaqa. ²⁰Dap maikka mager iv uur iil sagel ta taqurliani ma’, ‘Kula ngen dres ama asmes i sa ra quarl tem nget bareq ama laus ngen ama Sinap. De qula ngene tekmet ne ama ngerlvem-iirang i ngene nanna ip naqatikka raquarl ama dang i ngere nanna maden maden. De qula ngen dres ama qerekkka. De qula ngen dres ama aurl ngen ama uaik i re pesdet ser angera qenak be ngerep ngip. I raqurla dai diip ngen dres ser ama qerekkka. Dap liina dai quasik mager ip ngen dres ama qerekkka. I qatikka lungera ama lengi dai mager iv uur iil me nget. ²¹I sa rat drlem sevet lungera ama lengi i raquarli auur a Lautu dai sa murl nge men sagel ta ver araa luqup mai. Be ai de ver ama Lautu sademna de iari ama Judaqena ra tis pet ma Moses aa lengi, pe ama Lautu-vem-nget.’

**Ama Kristenkena Araa Aamngimta Vet Ma Jarusalem Dai
Ra Nem Ama Lengi Ip Ta Tat Never Ama Nangista**

²²Baip maget de ama Aposelkena re ne ama barlta de ngen ama Kristenkena dai ra mu araa qevap ip te mak ne iari never a ra ip te ne ma Paulus ke ne ma Banabas savet ma Antiok. Be qa mak ne iaiaa ama barliam naver a ra. I ra tis iaiaa ma Judas i aa iaiaa ama rlenki ma Basabas ke ne ma Sailas. ²³De ra iil ama langinka iv iane tal ka. I ra iil taqurliani ma',

“Uut ama Aposelkena de ama Barlta i a ngen a rluavik dai uur iil sagel ngen auur a rluavik. I ama quatta i quasiaq ai ngen naver uut ama Isrelkena dap maikka uut taqen ne ama atlu sagel ngen i qurli ngen pet ma Antiok de ma Siria de ma Silisia. ²⁴Sa uut narli ama lengi sever iari i ra mit naver uut be ra siquat ne a ngen a tuaqevap ne iaang ama lengi be quasik ngen drlem sever ama lengi ama revan nget. ²⁵I uut narli sevet liina de uur iaang demna de sa uut mak ne iaiaa iv uure nem iaiaa sagel ngen. I diiv iaiaa dren iane ne auur a iaiaa ma Banabas ke ne ma Paulus. ²⁶I iaiaa dai sa iaiaa kuarl temiis mai barek ma Iesus Kristus auur a Slurlka. ²⁷Taqurla de uurem nem iaiaa i ma Judas ke ne ma Sailas ip saqikka diiv iaiaa sil sevet liirang aa i uure lil sagel ngen. ²⁸I ama Qevapka ama Glasingaqa dai maget gel ka de uut iv uure lil sagel ngen taqurliani ma’, ‘Diip kuasik mager iv uut tu ama merlenka ver a ngen i quasik mager ip ngen diit naset ma Moses aa lengi mai. Dap mager ip ngene narligel lungera iaiaa ama lengi, i nget taqen ma’,

²⁹“Kula ngen dres ama asmes i sa ra qaral tem nget bareq ama Iaus ngen ama Tut ama kaak-nget. De qula ngen dres ama qerekka. De qula ngen dres ama aurl ngen ama uaik i re pesdet ser angera qenak be ngerep ngip i qarurla dai diip ngen dres ser ama qerekka. De qula ngene tekmet ne ama ngerlvem-iirang i ngene nanna ip naqatikka raqaral ama dang i ngere nanna maden maden. Ariq aip ngene tekmet ne ama atliirang dai diip kurli ngen maget. Katikka prleser auur a lengi aa. Maikka Atlumas.”

³⁰Baip matmet ta de ma Paulus kena ra tit savet ma Antiok. Baip naser iaang ama niir de ra men pet ma Antiok de masna ra iaang demna ne ama Kristenkena mai. De ra qurl a ra te ama langinka. ³¹De ra tis pem ka dai ra narli ama lengi de maikka ama uilas per araa rut de maikka ama arlias per a ra i ra narli lungera ama lengi i ngere tekkel ta. ³²De qarurka aiv aa de ma Judas ke ne ma Sailas iaiaa rluses de lungera ama lengi i iaiaa tekkel ta de iaiaa deraarl na ra ip kuasik mager ip te rat. I iaiaa drlem sa meraqen i raqarali ama Slurlka qa qurl a iaiaa te luqia ama rletki iv aa Aamki ne iaiaa. ³³Baip kurli iaiaa gelem ta se ama ainkules de ra nem iaiaa savet ma

Jarusalem ne ama lengi ama uupka vem nget. ³⁴(Dap naqatti aiv aa de ma Sailas ka ruqun ip kurli qa vet ma Antiok.) ³⁵Dap ma Paulus ke ne ma Banabas dai as kurli iam se iang ama niirl pet ma Antiok. De ian ne iari re su de rel sil bareq ama qaqet ne ama Slurlka aa Lengi ama Atlunget.

**Ma Paulus Ke Ne Ma Banabas Dai Barl Mer
Iam Sevet Ma Jon Mak Aa Uuves**

³⁶Baip naser iang ama niirl de ma Paulus ka ruqun ma Banabas ma', "Diiv uun diit de uunes pas te a uun ari ver ama qerleng-iirang sagel mekai uunel sil ne ama Slurlka aa Lengi ama Atlunget. De diiv uunet lu lura i rlas tem ta mene ma Iesus aip kua qurli ra maget." ³⁷De ma Banabas ke dlek i maikka qe narliip se ma Jon Mak ip ke na iam. ³⁸Dap ma Paulus ka tu aa qevap ai quasiaq ai ama atlu raqurla i mekai ma Jon Mak ke uaik namen naiam pet ma Pampilia, i qa uaik be quasik ke na iam ta verleset ne araa rletki. ³⁹Taqurla de ma Paulus ke ne ma Banabas ian deraarl metna sevet liina, be mat mer iam. I mat mer iam de ma Banabas ka ruqun ma Mak ip ke na qa. Be ian mer ama sipki de ian mit savet ma Saipras. ⁴⁰De ma Paulus ka ruqun ip ma Sailas ke na qa. Baiv aa de ama Kristenkena navet ma Antiok ta nem iam de re raring bareq a iam iv ama Slurlka qe uas tem iam ne aa ngimsevetki. ⁴¹De ma Paulus ke ne iari ra mit pet ma Siria qi ne ma Silisia de qe tekgel ama Kristenkena de qa taarl na ra ne ama Lengi ama Atlunget.

Ma Paulus Qe Ne Ma Sailas I Iane Ne Ma Timoti

16 ¹Be aiv ianai de ma Paulus ke ne ma Sailas ian mit savet ma Dabi qi ne ma Listra sagel kurli iaq ama Kristen ma Timoti. I saqikka aa nan dai ama Kristen na qi, i qi navet ma Isrel. Dap ma Timoti aa mam dai qa naver ama Grikkena. ²I ma Timoti dai maikka ama atluqa na qa. Taqurla be ama Kristenkena navet ma Listra qi ne ma Aikoniam dai ra taqen taqurla. ³De saqiaskerlka aiv aa de ma Paulus ke narliip ka tit per iang ama luqup de qe narliip ma Timoti qe na qa. Dap ma Paulus kat drlem ai as kuasik ta sik pet ma Timoti i raquarli aa mam dai quasiaq ai qa navet ma Isrel. Taqurla de ma Paulus ka sik per a qa, i raquarli ma Timoti dai aa nan navet ma Juda. ⁴De ma Paulus ke ne lura i re na qa ra tit per ama luqup de rel sil bareq ama Kristenkena ne ama lengi i ama Aposelkena re ne ama barlta navet ma Jarusalem ta muvem na nget sagel ta. Be rel sil ba ra ip te narligel lungera ama lengi. ⁵Taqurla be ama Slurlka qe sem madlek ne ama Kristenkena be ra tu araa qevap malkuil sever a qa. De ver ama niirl mai de buup ne iari re guirltik per araa rut.

Ma Paulus Aa Vinki I Qet Lu Ama Masidoniaqa I Qa Nes Tem Ka

⁶Baiv ianai de quasiaq ama Qevapka ama Glasingaqa qe narliip ma Paulus-kena ra ta iit ip te sil ne ama lengi ama atlunget pet ma Aisia

Provins. Dap ka uirl se ra ip tel sil ne ama lengi vet ma Prigia Provins ki ne ma Galatia. ⁷Baiv aa de ra mit be ra men pet ma Masia Provins de re siquat ip ta tit savet ma Bitinia Provins. Dap ma Iesus ka nem ama Qevepka ip ke riktik dem ta ip kula ra tit savet ma Bitinia. ⁸Baiv ianai de ra tit be ra aang pet ma Masia Provins ara garli dap ta mit be ra men pet ma Troas dengerlking. ⁹Ta men be aip ma, men ama arlenki, de ama Slurlka qa qurl ma Paulus te ama vinki. Be qet lu ai iak navet ma Masadonia i qa maarl de qa taqen a qa ma',

“Ngia ren iinamuk sagelem uut pet ma Masadonia ip ngia tat naver auut.”

¹⁰Baiv ma Paulus ka lu aa vinki be verleset de masna uut muvem nanas iv uut tit savet ma Masadonia. I sa uut drlem ai ama Ngemumaqa qa nes tem uut iv uurel sil ne aa Lengi ama Atlunget bareq ama Masadoniaqena.

Ma Lidia I Qia Men Ne Ama Revan Sagel Ma Iesus

¹¹Baiv ianai de uut mer ama sipki navet ma Troas de uut dik manau savet ma Samatris be mas per auut. Baiv bigia de uut mit savet ma Niapolis. ¹²De ianai navet ma Niapolis de uut mit ne auur a ilaing savet ma Pilipai. I luqia ama luqupki dai ama barlki pet ma Masadonia. I qereka qi dai buup ne ama Romkena ver a qi. I qatikka araa tekmeriirang dai raquarl ai de vet ma Rom. De ver iang ama niirl de qurl uut pet luqia ama luqupki ma Pilipai.

¹³Baiv per ama Lautuqa de uut mit seruarl ne luqia ama luqupki saver ama kainaqi ara aam i uut narli sever iari i ai de re ngingdemna de re raring. Uut mit be uut men gel iari ama nankina de uut mugun gel ta de uurel sil ba ra ne ama Lengi ama Atlunget.

¹⁴Be lura i ra narli auur a lengi dai iaik naver a ra i ara rlenki ma Lidia i qi navet ma Taiataira. I qi dai ai de qi bisnis ne ama luan i ngerem ngim ip taquarl ama blu. I luqia dai qatikka ai de qi Lautu sagel ama Ngemumaqa sademna. De maikka ama Slurlka qa taarl ne ara tuaqevap be maikka qi taqa narli ma Paulus aa lengi. ¹⁵Baiv aa de uure ukmes tem ki, ki ne ara liinka. Baiv perleset de qia ruqun na uut ma',

“Ariq aip ngen dru a ngen a qevap ai ngua i maikka ngua tu gua qevap marevan sagel ama Slurlka dai maget ip ngen den ip kurli ngen pe gua vetki.” Taqurla de maikka qia reqestem per auut ip kurl uut na qi.

Ma Paulus Ke Ne Ma Silas Iane Karabus Pet Ma Pilipai

¹⁶Baiv per iaq ama nirlaqa de uut tit iv uure ngingdemna sagel ai de uure raring, dai uure ne iaig ama nanki uur raat metna. I luqia ama nanki dai qurl ama iauska de ara rlan. I luqa dai qe tekmet na qi ip kil sil sever ama tekmeriirang i as diiv iirang nget den. I luqia dai qi tekmet ne

liirang aa ip ki tal ama qelaing barek lura i re uas tem ki. Dap kuasiq ai qi tal a qerang, be lura i re uas tem ki dai maikka re bisnis na qi be re tal ama qelaing i buup. ¹⁷Be luqia dai qia men naser auut i uut ne ma Paulus de qis nes ma’,

“Lura ama quatta dai maikka ama Ngemumaqa i qa veviit dai aa maatpitta na ra. I rel sil ba ngen sever ama aiska ip diiv ama Ngemumaqa qe iames na ngen never a ngen a viirang.”

¹⁸I luqia ama nanki dai qatikka ai de qia taqen taqurla, be se ama niirl i buup, be deng i maikka ama neng ne ma Paulus se qi. Taqurla de qa ngim sagel ki de qa ruqun ama iauska ma’,

“Maikka ngua taqen madlek sagel ngi ne ma Iesus Kristus aa rlenki ip ngia iit navet luqia ama nanki.”

Aip ka taqen taqurla be verleset, de maikka masna ama iauska qa mit never a qi.

¹⁹Baip lura i ai de re uas tem ki dai rat drlem ai sa diip kuasik mager ip te bisnis na qi, be diip kuasiq araa a nge ama qelaing. Taqurla de ra uurut per a iam de ra qiarlet mer iam saver ama maiirl sagel ama Kiapkena ver ama maiirl. ²⁰⁻²¹Be sa aip ta men se iam sagel ama Kiapkena, de ra ruqun ma’,

“Liiam aa dai quasiq ai i iam naver a uut pet ma Rom dav iam navet ma Isrel. Dav iane su uut te ama tekmeriirang i quasik mager iv uut navet ma Rom uure tekmet niirang. Dav iane tekmet taqurla be maikka ian lenges nauut pet luqia ama luqupki.”

²²De lura ver ama maiirl ta iing demna be re narli sever iam. Baiv aa de res nes ai quasik te narliip se iam. Taqurla de ama Kiapkena ra rlekmet ne ma Paulus ke ne ma Sailas ian a luan. De re tuqun ip te urlistik per a iam ne ama sekpet.

²³Baip ta urlistik per a iam per ama ainkules de ra nem iam sev ama karabus. De ama Kiapkena ra ruqun luqa i qe uas te ama Karabus ip maikka qe ding malkuil serem iam. ²⁴Taqurla de ama Polis Woda qa qa mit se iam samer ama rumki i maikka qi de ama vetki ara rlan. De qa quap se ian a ilaing parlen ama mengem i maikka ama merlenka vem baam. ²⁵Be qatikka qurli ma Paulus ke ne ma Sailas taqurla. Be aip men ama arlenki, de qurl iam de iane raring de iane taing ama taing sagel ama Ngemumaqa. Be ai de iari ama karabuskena rem ngim de re narli iane taing.

²⁶Be aip de ama arlenki are rlan de ama qenkenki kia men i maikka ama slurki malai. Be maikka qia quip, kia quip ne vetki. Taqurla de masna rattem mer ama tarl de veriktem se ama sen naver ama karabuskena.

²⁷Baiv aa de ama Woda qa ngim dai qa lu i ama qenkenki qia rattem mer ama tarl, de qa mu aa qevap ai sa ma karabuskena ta uaik. Be qat lu raqurla de qa mer aa sinki nade aa snaing de qe tekmet ip ke peleng nas.

28 Dap ma Paulus ket lu qa raqurla de qes nes slep ma',
 "Kula ngi lenges nanas, i qatias kurl uut iara mai."

29 Baip luqa i ai de qe uas te ama karabuskena qe narli raqurla de qes nes te aa rluavik ip masna a qek ka ren se ama qaarlka. Baip ka mer a qa de masna qa man sagel ma Paulus. Be aip ka men sagel ma Paulus ke ne ma Sailas de qa aan aa buum de maikka ngeterl a qa. 30 Baiv aa de qa maarlviit de qa mit nanaik iam sedarliik. De qa snanpet na iam ma',
 "Gua barliam, ngu lu mager ip ngu sana ip ngu iames."

31 De ian guirtik ma',

"Maikka mager ip ngia tu gia qevrep de rlas tem ngi mene ma Yesus auur a Barlka. Taqurla dai diip ngi, de ngen ne gia liinka dai diip ngene iames."

32 Baiv aa de iane su qa, ke ne aa liinka te ama Slurlka aa lengi. 33 Be qatiaskerl vet luus aa de ama arlenki ara rlan de luqa i ai de qe uas te ama karabuskena ke lemerl mer ian a bias. Baip ka rekmet taqurla be verleset de ian ukmes te ama Wodaqa qe ne aa liinka ne ama Slurlka aa rlenki. 34 Baiv ian ukmes tem ta be verleset, de ama Woda ka ruqun a iam iv iane na ra sev aa vetki. De qa qurl a iam te ama asmes iv ian dres. De ama Woda qe ne aa liinka dai maikka ama uairlka ver a ra. I sa raquarli iara dai ta tu araa qevrep de rlas tem ta men ama Ngemumaqa.

35 Baip se bingbigia de ama Kiapkena ta nem ama Diitdiit-per-a-ra, ip te sil bareq ama Wodaqa, iv aa ding se iam iv ian diit. 36 Baiv aa de ama Diitdiit-per-a-ra ra men sagel ama Wodaqa de ra sil ba qa savet ma Paulus ke ne ma Sailas. Taqurla de ama Wodaqa qa ruqun ma Paulus ma',

"Se ama Kiapkena ra nem ama lengi ip ngu nem uin, i ngi ne ma Sailas nep ma Karabus. Dai mager iv uan diit ip kurl uin maget."

37 De ma Paulus ke narli raqurla de qa ruqun ama Diitdiit-per-a-ra ma',

"Uun dai sa qurl a uun a rleniim gel ama Gaman pet ma Rom. Dap se ama Kiapkena dai ra rekmet na uun mavik. De quasiq ai ra mit kur ama Gaman aa lengi ip te kot se uun, nauirl. Dap naqatti ra uamet na uun per ama maiirl de ama qaqer araa saqang i maikka buup na ra.

Baiv aa de ra uan a uun sev ama Karabus. Dav iara dai saqias te narliip te trles sam nem uun nanari. Dap maikka quasik mager iv uun diit taqurla, dap katikka mager ip ta ren ip te nem uun."

38 Baiv aa de ama Diitdiit-per-a-ra ta guirl sagel ama Kiapkena de ra sil ba ra ne lungera ama lengi. Baip ta narli ai ma Paulus ke ne ma Sailas dai ian arleniim gel ama Gaman Rom, de maikka reng ning. 39 Taqurla de ra mit sagelem iam de ra taqen ma', "Maikka ama arlem uut naver a uin i uut lenges na uin."

Taqurla de ra mit nanaiq iam nev ama Karabus de ra ruqun na iam iv ian diit navet ma Pilipai. 40 Taqurla de ian mit nev ama Karabus de ian

mit sep ma Lidia ara vetki. Be qurli iam aa dai gel iari ama Kristenkena de ian sem madlek na ra ne ama Lengi ama Atlunget.

**Ama Tisalanikka-gena Re Siquat Ip Te Lenges
Ne Ma Paulus Ke Ne Ma Sailas**

17 ¹Baiv aa de ra mit be ra aang pet ma Ampipulis ki ne ma Apolonia, dap ta men savet ma Tisalanikka, sagel kurl ama Judaqena araa Lautu-vem-ki. ²De ma Paulus dai qatikka qe tekmet ip taquarl ai da, i qat dan sev ama Judaqena araa Lautu-vem-ki. De qurli ra se ama Lautu ama depguas na nget de ma Paulus ke taqa su ra ne ama Lengi ama Atlunget nev ama Langinka. ³De maikka qe taqa su ra sever ama Judaqena araa Iameska. I qe teqerl a ra ai diiv ama Iameska dai re lenges na qa de saqiaskerlka diip ka raarl naver ama aapngipki. I qe su ra taqurliani ma’

“Luqa ma Iesus i ngul sil ba ngen sever a qa dai ama Iameska.”

⁴Baip lura ra narli ama lengi de buup ne iari ta mu araa qevap de rlas tem ta mene ma Iesus ip taquarl ma Paulus ke ne ma Sailas. De qerlka buup ne iari ama Grikkena i ai de re Lautu sagel ama Ngemumaqa, de ngen ama ngerlnankina i ama barlta i saqikka buup na ra dai ra tu araa qevap taqurla. ⁵De vet luus a de iari ama Judaqena ra tit na iam de ra iing demna ne ama sailrta naver ama maiirl ip te lenges ne ma Paulus-kena. Baip maget de maikka ama qarliirang met ta, pet luqia ama luqupki. Baiv aa de ra uaik sep ma Jasin aa vetki ip te manaik tem iam ip ta taarl na iam per ama lengi. ⁶Dap te manaik tem iam dalkuil. Taqurla de naqatti ra qarlet met ma Jasin ke ne iari ama Kristenkena sagel ama kiapkena. De res nes ma’

“Ai de uure narli sever iari i re guirltik per ama Judaqena ara Lautu de re lenges ne ama qaqet per ama qerleng iirang dai sa ra men iara. ⁷Be ma Jasin ke uas tem ta ve aa vetki. Dap ta dai rem ngim temanau ne ma Sisa aa lengi de re tuqun iv uut tit naser iaq ama King i aa rlenki ma Iesus.”

⁸Taqurla de lura ama qaqet te ne ama kiapkena ta iing demna be re narli lungera ama lengi de ra taqen ma’, “Saqias kuasik mager iv a qeq ama King ke uas tem uut.” I ra mai ra taqen taqurla. ⁹Baiv aa de ama kiapkena ra ruqun ma Jasin ke ne ama Kristenkena ip te van ama kot. Taqurla de ma Jasin ka qurl te ama qelaing ip per a qa qe ne aa liinka. Taqurla de ra nem ta.

Ma Paulus Ke Ne Ma Sailas I Iane Su Ama Bariaqena

¹⁰Baip de ama arlenki aris de ama Kristenkena ra nem ma Paulus ke ne ma Sailas (de ma Timoti) savet ma Baria. Baip ta men pet ma Baria de ra mit sev ama Judaqena araa Lautu-vem-ki. ¹¹Ama qaqet pet ma Baria

dai quasiaq ai ra raquarl lura vet ma Tisalanikka i rem ngim temanau ne ama lengi. I qatikka quasik. Be re ngingdemna de ra tis per ama lengi nev ama Langinka ip tat drlem aip kua ma Paulus ka taqen ne ama revan. ¹²Taqurla de buup ne iari ama Judaqena dai rlas tem ta mene ma Iesus. De qerlka buup ne iari ama Grikkena i ama quatta i ama ngerlmamta ngen ama ngerlnankina i rlas tem ta mene ma Iesus.

¹³Dap nakka aip laip, de ama Judaqena navet ma Tisalanikka ta narli ai ma Paulus ka sil ne ama Ngemumaqa aa lengi pet ma Baria. De ra men iasai be ra verik se ama lengi ama vunget parlen ama qaqet i buup, i ma Paulus aa qumespik na ra. ¹⁴Taqurla de masna ama Kristenkena ra nem ma Paulus sa dengerlking. Dap ma Sailas ke ne ma Timoti dai qurli iam pet ma Baria. ¹⁵De lura i ra tu ve ma Paulus aa rlung dai ra mit be savet ma Atens. Baip lua ip terl guirl, de ma Paulus ka ruqun na ra ma', "Diip ngene sil barek ma Sailas ke ne ma Timoti ip masna ian den iv iane na ngua." Baiv aa de ra mit namen naqa.

Ma Paulus Ke Su Ama Adrlem-Per-A-Ra Vet Ma Atens

¹⁶Baip lua i qurli ma Paulus pet ma Atens naa ne ma Sailas ke ne ma Timoti, dai qa lu ama qaqet i re lautu sagel ama kaak nget ama nem i maikka buup na nget. Be qa lu liirang aa be ama arlemigl na qa. ¹⁷Taqurla dai de qat dan sev ama Judaqena araa Lautu-vem-ki be qa taqen sagel ama Judaqena te ne iari i ai de re Lautu sagel ama Ngemumaqa. De qerlka ver ama niirl mai dai de qa tit saver ama maiirl ip ka taqen sagel ama qaqet. ¹⁸De ver iaq ama nirlaqa de iari ra men sagel ka ama adrlem-pem-ta, i lura dai quasiaq ai re Lautu sagel ama Ngemumaqa. I lura dai ra tis ta ma', 'Epikurian' de iari dai ra tis ta ma', 'Stauik.' I lura ra men be ra snanpet taqurliani ma', "Ngu lu ama kaakmet-ka qa taqen per auut ne a nge ama lengi aa nanaa?"

De iari ra narli ma Paulus kel sil sevet ma Iesus de ngene liina i qa maarlviit naver aapngipki de ra taqen ma', "Ani qe narliip ke teqerl auut ne iari iv uure Lautu sever a ra."

¹⁹Taqurla de ra ruqun na qa ip ka iit saver ama damki sagel kurl ama kaunsil araa vet, be ra snanpet na qa ma',

"Maqa uut narliip ngi taqal sil ba uut sevet lungera ama lengi ama aakmenses pem nget. ²⁰I maikka quasiaq uut drlem pe lungera ama lengi angera rlung i ngil sil na nget bareq a uut. I uut narli nget dai maikka nget muqas dai mager ip ngi sil ba uut."

²¹Be qatikka vet ma Atens dai ama adrlem-pem-ta, te ne lura ama nangista dai maikka ai de quasiaq ai ret matna, dap kurli ra de ra taqen per a na de re su re ama tuaqevet ama iames nget sademna.

²²Baiv aa de ma Paulus ka maarlviit de qa taqen sagel lura i re uas te ama kaunsil i qa taqen taqurliani ma',

“Katikka ngua taqen sagel ngen ama quatta navet ma Atens. I medu ngua men sagel ngen iara be sa ngua lu a ngen a mugunes i maikka ngut lu ngen i ngene Lautu sademna sagel a ngen a Dul ama Slurlnget. ²³A revan, i ngu paikmet per a ngen a luqup de ngut lu a ngen a dul angera tekmeriirang. Be medu ngu paikmet taqurla dai ngua men sagel ama dulka i ra iil ama lengi per a qa. I ra iil taqurliani ma’, “LUQA AMA DULKA IP SAGEL AMA NGEMUMAQA I QUASIQ UUT DRLEM SE QA”. A revan, i ngene Lautu sever iak i as kuasik ngen drlem se qa, dav iara ngu teqerl a ngen na qa.

²⁴I maikka luqa dai ama Ngemumaqa i sa qa rekmet ne ama aivetki de qa rekmet ne ama tekmeriirang mai. De qatikka qa dai ama Slurlka na qa be quasik mager iv uure tekmet ne a nge ama vetki ip kurli qa vem ki. Maikka quasik. I raqurli qa dai qe uas te ama tekmeriirang da ama uusepka aa rlan de saqikka qe uas te ama tekmeriirang per ama aivetki. ²⁵De saqikka quasiq ai mager iv uut tat never a qa de uure tekmet ne aa tekmeriirang. Maikka quasik, i raqurli qa, dai ai de qe uas tem uut de qerl kurl a uut te ama tekmeriirang mai de qe tekmet na uut iv uures neskenak de qerl kurl a uut te auur a asmes. ²⁶De maikka ama Ngemumaqa qa rekmet na uut mai ama qaqet per ama aivetki. I maikka uut muqas muqas de ngen auur a lengi dai nget muqas muqas de ngen auur a serlap dai nget muqas. Dap maikka iak dai ama rarlimini se uut mai. De qatikka qa mak ne auur a qerleng iirang ip kurl uut per iirang per ama aivetki mai. ²⁷Ama Ngemumaqa qa rekmet taqurla iv uure manaik tem ka, iv uuret lu qa de uuret taneng a qa. De ngene lu, i maikka ama Ngemumaqa dai quasiq ai qurli qa sangis na uut. ²⁸I maikka qe tal uut be qe tekmet ne auur a mugunes ip kurl uut maget per ama aivetki. A revan i iari naver a ngen i sa ra iil sever a qa raqurliani ma’, “Katikka uut naver a qa, i maikka uut dai aa laanivas.”

²⁹Arik kurl uut i ama Ngemumaqa aa laanivas dai diip kuasiq uut tu auur a qevap ai ama Slurlka dai raquarl ama dul dap kuarl ama gol ngen ama silva. Maikka quasiq ai qa raquarl ama tekmeriirang i uure tekmet niirang ne auur a ngerik. ³⁰I maikka murl be deng iara i ama Ngemumaqa dai quasik ka kot se uut per ama aivetki. I raqurli quasiq uut drlem sever a qa. Dap sa iara dai qa taqen madlek iv ama qaqet mai ver ama aivetki dai diip masna re guirltik per araa rut de re ngim temanau ne araa viirang. ³¹I qa taqen taqurla i raqurli sa qa mak ne iaq ama nirlaqa ip diip ka raarl ne ama qaqet mai ver aa kot. I maikka diip ke tekmet taqurla ne aa tuaqevap ama seserl nget. I diip ke tekmet taqurla ne iak, i qa mak na qa. Be sa qa reqerl a uut mai na qa i qa maarl na qa naver ama aapngipki.”

³²Baip lura navet ma Atens ta narli ma Paulus ka su ra raqurla sevet luqa aa maarlvitki, de iari ra tuma se qa dav iari dai ra taqen ma', "Saqiaskerlka uut narliip ngi su uut te liina."

³³De raqurla de ma Paulus ka mit namen na ra ver ama kaivung. ³⁴Dap ding se iari mene ma Paulus, be rlas tem ta mene ma Iesus. I lura dai iak never a ra, i aa rlenki ma Diunisius, i qa naver ama Kaunsilkena. De qerlka iaiq i ara rlenki ma Damaris de ngen iari ama qaqet.

Ma Paulus Kel Sil Ne Ama Lengi Ver Ama Qerlingki Ama Barlki Ma Korin

18 ¹Baiv ianai navet ma Atens de ma Paulus ka mit sevet ma Korin. ²Baip ka men pet Korin de qe ne iak ian atmetna i qa navet ma Juda. I luqa dai aa rlenki ma Akuila, i qa navet ma Pontas. Dav aa rluqaq dai ara rlenki ma Prisila. I askerlka medu ian men navet ma Italia, i raqarali ama Romkena araa Barlka ma Klaudias ka ruqun ama Gaman ip te nem ama Judaqena namen na ra vet ma Rom. Baip maget de ma Paulus ka mit ip ke lu iam. ³Baip ka men gel iam, de qurli qe na iam de qe na iam tet matna. I ret kut per ama velam i ra tis nget ama meme angera qetdeng ip te tekmet ne ama vet na nget. Be qatikka ma Paulus dai ai de qet matna raqurla ip ke tal ama qelaing. ⁴Be qatikka ver ama Lautu mai de ma Paulus-kena rat dan sev ama Judaqena araa Lautu-vem-ki. De qe siquat ip ke guirltik per ama Judaqena ngen ama Grikkena a ra tuaqevap.

⁵Baip pet luqia ama giqi de ma Sailas ke ne ma Timoti ian men navet ma Masadonia. De ma Paulus ka verleset naver ama rletki i ai de qet matna dap katikka ver ama niirl mai de qa tit de qel sil bareq ama Judaqena. I qel sil ai ma Iesus dai ama Iameska na qa. ⁶Baip maget de iari ama Judaqena dai ra tuqut ka, i ra taqen ne ama lengi ama vunget sagel ka. Taqurla de ma Paulus ka rles pe aa luan te ama aianemaqa. I liina i qa rekmet niini dai iini ngerel sil ai ama Slurlka dai diip ka ruvet ba ra. De qa ruqun na ra ma',

"Ariq aip lenges na ngen dai qatikka ama rarlimini na ngen se liina. I sa ngua sil ba ngen, dap kuasik ngene narligel be diip kuasik gua a qeni sevet liina i arle ves. Maikka quasik, dap diiv iara ngua tit ip ngul sil barek lura i quasiq ai ra navet ma Isrel."

⁷Taqurla de qa mit namen na ra be qa mit sev iaq aa vetki i aa rlenki ma Taitus Jastas. I luqa dai ai de qat drlem sa Lautu sagel ama Ngemumaqa. I aa vetki dai qia maarl de ama Judaqena araa Lautu-vem-ki ara snaing.

⁸De luqa i ai de qe uas te ama Judaqena araa Lautu-vem-ki ke ne aa liinka dai rlas tem ta men ama Slurlka. De ngen iari i buup na ra navet ma Korin i ra narli ama lengi sevet ma Iesus de rlas tem ta men na qa. De ra ukmes tem ta ne ama Ngemumaqa aa rlenki.

⁹Baip per iaiq ama arlenki, de ma Paulus ka lu aa vinki. I ama Slurlka qa taqen sagel ka ma’,

“Kuasik mager ip nging ning ama qaqet. Dap maikka mager ip katikka ngil sil madlek dap kuasik mager ip leklek pe gia ngerik. ¹⁰I maikka ngua dai qurli ngua ngu na ngi. Be maikka quasik mager iv a qek ke lenges na ngi. I sa buup ne iari i qurli ra vet luqia ama qerlingki i ngua mak na qi.”

¹¹Ma Paulus dai qurli qa vet ma Korin se ama ageski ngen ne iaiq ara garliqa. De qe su ama qaqet te ama Ngemumaqa aa lengi.

¹²Baip pet luqia ama giqi de ma Galiu qe uas te ma Akaia i ama Gaman na qa. De lura ama Judaqena i quasik te narliip se ma Paulus, dai ra iing demna ver a qa de ra qiarlet met ka be ra mit se qa sagel ma Galiu ip te kot se qa. ¹³Be ra men se qa sagel ma Galiu de ra sil ba qa ma’,

“Katikka luqa iara dai qe su ama qaqet muqas ip te Lautu sagel ama Ngemumaqa. Dap kuasiq ai qe tekmet ip taquarl ma Moses aa lengi nge sil.”

¹⁴⁻¹⁵Baip lua ip ma Paulus ka taqen saremiis dap ma Galiu qa maarl de qa taqen sagel ama Judaqena ma’,

“Ngen ama Judaqena, ngene narli. Maikka quasik mager ip ngu kot se luqa i raquarl quasik ka merarlik ama Gaman aa lengi. I maikka arik lua i qe suam, dap kua qa rekmet ne ama viini ama barliini dai mager ip kurlu ngua de ngu narli a ngen a lengi. Dap sa iara ngen maarl na qa ne ama lengi never a ngen a Lautu de ngene ma Moses aa lengi dai mager ip katikka diip ngen, ngene seserlvet liina.”

¹⁶Baip ka meraqen taqurla be verleset, de ka nem ta sedarliik nev ama Kot-pem-ki. ¹⁷Taqurla de naqatti ra met ma Sustanis, luqa i ama Lautu-vem-ki ara Barlka de ra uamet na qa ver aa saqang. Be re tekmet ne liina i maikka ama qurek per a ra ne ma Galiu, i quasik ka kot se ma Paulus. Dap naqatti ma Galiu dai quasik ka tu aa qevet sevet liina.

Ma Paulus Ka Guirl Sevet Ma Antiok Pet Ma Siria Provins

¹⁸Baip aa de qurli ma Paulus ke ne ama Kristenkena pet ma Korin sa ama niirl i buup. Baiv aa de ma Paulus qe ne ma Prisila ki ne ara ak ma Akuila ta mit navet ma Korin, be ra men savet ma Senkria. Be vet ma Senkria de ra rliimes pet ma Paulus aa ningaqa i raquarl aa siiski sagel ama Ngemumaqa. Baiv aa de ama Kristenkena ta mu ver araa rlung dama sipki. ¹⁹Baip ta tit be ra men pet ma Epasas sagel ma Paulus ka mit namen ma Prisila ki ne ara ak ma Akuila. Dai ka mit be ka man sev ama Judaqena araa Lautu-vem-ki de qa siquat ip ke su ama Judaqena.

²⁰Baip aa de ama Judaqena te tuqun a qa iv askerlka qurli qa, ke na ra se a qeng ama niirl. Dap ka miirl. ²¹Dav aip lua ip ka tit de qa ruqun na ra ma’,

“Kurli ngen aa, dap ngua tit. Dav ariq ama Ngemumaqa qe narliip se ngua ip diip ngu guirl sagel ngen dai diip ngu guirl.”

Be aip maget de qa mit dama sipki navet ma Epasas ip savet ma Sisaria. ²²Baip lua i qa men pet ma Sisaria de qa mit ne aa ilaing savet ma Jarusalem. Be qa taqen ne ama atlu sagel ama Kristenkena. Baip maget de qa mit savet ma Antiok.

²³Baip kurli ma Paulus pet ma Antiok se iang ama niirl i buup gel ama Kristenkena, de qa mit namen na ra i saqi qe rarles ip ke tit de ke sem madlek ne ama Kristenkena pet ma Galatia ki ne ma Prigia. ²⁴Diiv iara ngul sil sevet ma Apolos, i ama Judaqa na qa, dap maikka qa navet ma Aleksandria. I luqa dai ka men savet ma Epasas. I luqa dai maikka ka drlem sal sil ne ama lengi. De maikka ka mu gelnas ne ama lengi nep ma Langinka. ²⁵Dap luqa dai as mekai kurli qa ver aa luqup de iari i ra tit naset ma Jon aa lengi dai ra ukmestem ka de ra su qa raqurla sevet ma Iesus. De maikka ma Apolos dai ai de ama uilas per a qa ip kel sil sevet ma Iesus pe ama Judaqena araa Lautu-vem-nget.

²⁶De luqa qa men savet ma Epasas be qe rarles ip ke su ama Judaqena ve araa Lautu-vem-ki. I maikka ka taqen ne aa dlek de quasiaq ai qeng ning. Baip ma Prisila ki ne ara ak ma Akuila iane narli aa lengi i quasik ke taqat drlem sevet ma Iesus. Taqurla de ian tuqun na qa ip ke na iam. Be qurli qa gel iam de as maikka ian taqal sil ba qa sever ama Ngemumaqa aa aiska ama atluqa.

²⁷Baiv ianai de ma Apolos ka mu aa qevap ip ka tit savet ma Akaia. Taqurla de ama Kristen-kena pet ma Epasas ta sem madlek na qa ip ka tit ip ka tat naver ama Kristenkena vet ma Korin. De ra iil ama langinka sagel ama Kristen-kena pet luqia ama qerlingki. I re tuqun na ra ip diip ta tat naver a qa. Baip lua i qa men pet ma Korin de maikka qa sem madlek ne ama Kristenkena i ama Ngemumaqa qa iames na ra ne aa arlem. ²⁸De qatikka ai de quasik mager ip tik dem ka, dap katikka qa taqen sagel ama Judaqena taqurla be maikka qa uirl se araa uang ama lengi. I qe teqerl ama qaqet mai ne ama lengi nev ama Langinka ai ma Iesus dai ama Judaqena araa Iameska.

Ma Paulus Ke Rarles Ne Aa Rletki Vet Ma Epasas

19 ¹De qatiaskerl aip lua i qurli ma Apolos pet ma Korin de ma Paulus ka mit pe ama qevel be qa men pet ma Epasas. Baip ka men de qa lu iari ama Kristenkena. ²De qa snanpet na ra ma’,

“Mekai lua i rlas tem ngen mene ma Iesus de quarl ama Qevepka ama Glasingaqa ka man sede a ngen a rlan?”

Baip aa de ra guirltik ba qa ma’,

“Maikka quasiaq uut drlem se qa. I maikka quasik ta sil be uut iv uut drlem sever a qa.”

³De ma Paulus ka snanpet na ra ma', "Ngu lu ra ukmestem ngen ne nemka aa rlenki?"

De ra virliit ma', "Katikka uut ngim temanau ne auur a viirang i uut narli ma Jon aa lengi."

⁴De ma Paulus ka ruqun ma', "Maikka murl ma Jon ka ukmes te lura i rem ngim temanau ne araa viirang. De maikka qa sil bareq ama qaqet ip trlas tem ta men iaq i diip kat den naser a qa. I luqa i qat den naser a qa, dai ma Iesus."

⁵Baip ta narli liina de ma Paulus ka ukmes tem ta ne auur a Slurlka ma Iesus aa rlenki. ⁶Baip ma Paulus ka ukmes tem ta be verleset, de qa mu aa ngerik per a ra be ama Qevepka ama Glasingaqa qa raneng a ra. Taqurla be ra taqen ne ama lengi i nget muqas muqas de ral sil ne ama lengi i ama Ngemumaqa qa qurl a ra. ⁷I lura dai ama malepka ngen a iam na ra. ⁸De sa ma iaquan ama depguas dai kurli ma Paulus pet ma Epasas be katikka ver ama Lautu mai de kat dan sev ama Judaqena araa Lautu-vem-ki be maikka ka taqen ne aa dlek sagel ama qaqet i qe taqa su ra re ama Slurlka aa tekmeriirang mai. Katikka ka taqen ne aa dlek de maikka kuasik keng ning. ⁹Dav iari ra maarl de ra taqen mavik sever ama Slurlka aa Aiska. De maikka quasik ta tu araa qevap de kuasik ta narligel ma Paulus aa lengi. Taqurla de ma Paulus ke ne ama Kristenkena ta mit mas nev ama Judaqena araa Lautu-vem-ki. Be qatikka ver ama niirl sademna de ma Paulus ka su ma Iesus aa risura pet ma Tiranasa aa risu-vemki. ¹⁰I qatikka ma Paulus ke su ve luqia ama risu-vemki se ama agesiim ama quanasim. Be maikka ama qaqet navet ma Aisia ta narli ama Slurlka aa lengi. I lura dai ama Judaqena ngen iari i quasiaq ai ra navet ma Isrel.

Ma Skiva Aa Uis I Rem Nem Ama Iaus

¹¹De vet luqia ama giqi de ama Ngemumaqa qe teqerl ama qaqet ne ama aakmenses pem iirang i maikka iirang muqas, i qet matna ne ma Paulus. ¹²Be ariq aip ma Paulus ke taneng ama luanini dap kua ama luanki de qa nem liirang aa sagel ama arlem per a ra dai diip masna verleset ne araa arlem. Dav iari dai ama iaus nge tit naver a ra.

¹³De vet lungera ama niirl de qurl iari ama Judaqena i ama Kuaindem-pem-ta. I ai de ra tit de rem nem ama iaus never iari ama qaqet. Dai saqikka re siquat ip tem nem ama iaus ne ama Barlka ma Iesus aa rlenki. I ariq aip ta tekmet taqurla dai diip ta ruqun ama iaus ma',

"I maikka ngum nem ngi ne ma Iesus aa dlek i luqa i ma Paulus kel sil sever a qa."

¹⁴De iak i ama Barlka nev ama Judaqena araa Lautu i aa rlenki ma Skiva. I aa uis ama quatta ama ngeriqit ngen a iam na ra. I qerlka ra dai ama kuaindem-pem-ta, be raqurla dai rem nem ama iaus, ne ma Iesus aa rlenki. ¹⁵De ver iaq ama nirlaqa de re siquat ip tem nem ama iauska

naver iak. Dav ama iauska qa guirltik ba ra ma', "Ma Iesus dai ngua drlem sever a qa de nguats drlem sevet ma Paulus. Dap ngu lu nemta na ngen."

¹⁶Taqurla de masna luqa i ama iauska ver a qa dai qa meranas be qa lenges ne araa dlek be qa naver araa rlang. Taqurla de ra qiuaik nev aa vetki be ra tal ama bias de ra uaik i ama qamesik ta i luqa qa rlekmet ne araa luan.

¹⁷Baiv ama Judaqena ngene lura i quasik ai ra navet ma Isrel i qurli ra vet ma Epasas dai ra narli sevet liina de reng ning malai. De maikka ama qaqet pet luqia ama qerlingki ta taarl ne ama Slurlka ma Iesus aa rlenki. ¹⁸De buup ne iari ama Kristenkena ra men sagel ma Paulus be ra sekdem mer araa viirang be re teqerl ne liirang aa i ai de re kuaindem niirang. ¹⁹I lura dai iari never a ra dai ai de ra tekmet ne ama qenaingki, dai ra iing demna ne araa langin de ra rlusep pem nget sekgames mer ama buurlem ne ama qaqet. I lungera ama langin i ra rlusep pem nget dai ra van per a nget ne ama 7,500 Kina. ²⁰I qatikka raqurla be buup ne ama qaqet ta narligel ama Slurlka aa Lengi. De maikka ama Slurlka qa sem madlek na ra ne aa lengi.

Ama Epasaskena Ta Taqen Mavik Ne Ma Paulus

²¹Baip naset liirang aa de ma Paulus ka mu aa qevap ip diip ka tit savet ma Jarusalem. Dav as na uirl dai qe narliip kes pas te lura vet ma Masadonia ki ne ma Akaia. De qe tuqun ama Kristenkena vet ma Epasas ma',

"Aip ngua mit savet ma Jarusalem de saqikka ngu narliip ngu iit ngu lu auur ari vet ma Rom."

²²Baiv aa de qa nem aa maatpiraiam i ma Timoti qe ne ma Erastas, iv ian uirl savet ma Masadonia. Dap ka dai as kurli qa se iang ama niirl vet ma Aisia.

²³De vet lungera ama niirl de buup ne ama qaqet navet ma Epasas ta tu araa qevap mavik de ra taqen maden se ama Kristenkena i ret dadem ma Iesus aa Aiska. ²⁴I iak navet lura i ra tu araa qevap mavik dai aa rlenki ma', Dimitrias. I luqa dai ai de qet matna ver ama ain i ra tis nget ai ama silva. I ai de qe tekmet ne ama veriirang ama giliirang ne lungera ama silva. I qatikka liirang aa ama veriirang dai qe tekmet niirang be iirang ngerem ngim ip taquarl iaiq ama Lautu-vem-ki, ama slurlki. I luqia ama Lautu-vem-ki dai ma Atemiis ara Lautu-vem-ki. I qatikka ai de ma Dimitrias ke tekmet ne aa bisnis ne liirang aa ama veriirang be maikka qa tat navet lura ne ama qelaing, i lura i ai de ret matna gel ka. ²⁵Taqurla de qa iing demna ne aa buaiskena ngen ne lura i qe na ra tet matna ver araa lat taquarlina. De qa ruqun na ra ma', "Gua rluavik, ngene narli. I

qatikka ai de uuret matna vet luqia ama rletki be uure tal ama qelaing. ²⁶⁻²⁷Dap katikka ma Paulus dai diip ke lenges na uut de diip ke lenges ne auur a bisnis. I raquarli ai de qe su ai liirang aa i uure lautu sagel iirang, i uur rekmet ne iirang ne auur a ngerik dai quasiq ai ama revan iirang. I sa qa su iari i buup na ra ver auur a qerleng i ma Aisia de ma Epasas. Be maikka buup na ra i ra tit naset ma Paulus aa lengi. I lungera ama lengi dai diip ngere lenges na uut mai dap maikka diip ngere lenges maden ne auur a Slurli ma Atemiis. De maikka diip ngere lenges ne auur a Lautu-vem-ki ama barlki de ngene liirang aa ama giliirang. Dap sa iara dai ama qaqet per auur a qerleng ngen ama aivetki mai dai sa ra Lautu sagel ma Atemiis be quasik mager ip lungera ama lengi ngere lenges na qi.”

²⁸Baip ta narli ma Dimitrias aa lengi, de maikka araa rut nge taarl i re serlin maden de maikka res nes, be res nes slep ma’, “Maikka ma Atemiis i qi navet ma Epasas dai qi veviit.” ²⁹Katikka ai de re tekmet taqurla vet luqia ama luqupki be ra ngingdemna be ama buurlemki. De iari dai maikka re kabaing i quasik tat drlem ai lu raqurla. Taqurla be aip tet lu ma Paulus aa rluaiam i ai de mekai qurli ian ne na qa, i ma Gaius ke ne ma Aristakas i iam navet ma Masadonia. Ta lu iam de ra qiarlet mer iam de ra mit se iam sagel ai de re ngingdemna. ³⁰De qatikka ma Paulus dai qe narliip kat dan ip ka taqen sagel ama buurlemki dav ama Kristenkena dai quasik te narliip se qa ip kat dan. ³¹De iari ma Paulus aa rluavik i ama barlta na ra ve ama Gaman dai masna ra nem ama lengi sagel ka ip kula qa ran sagel ama buurlemki.

³²Dav aip lua i ra iing demna de iari naver a ra res nes ip te kot se iam de qerlka iari res nes maden. Dap maikka buup ne iari dai re kabaing i quasik tat drlem ama rarlimini. ³³Be aip lua i re tekmet taqurla de iari navet lura ama Judaqena dai re lu iaq ama meraqen-pem-ka i aa rlenki ma Aleksanda. De ra mak na qa ip ka taqen sagel ama buurlemki. Baip maget de ra ruqun na qa ip ka raarl varlen me ra ip ka taqen. Taqurla de qa maarl de qa quarl ne aa ngerik piit ip sung ne ama qaqet de qa taqen per a ra. ³⁴Dap ta ngim miqet na qa de ra lu aa sakngaqi de rat drlem ai qa navet ma Juda. De quasik te narliip se qa. Taqurla de res nes ma’,

“Maikka ma Atemiis auur a Barlki i qi navet ma Epasas dai qi veviit.”

I res nes, be res nes, be res nes be deng per ama quanasiam ne ama aua.

³⁵Taqurla de ama kuskus nep ma kaunsil ka riktik dem ta i qa ruqun na ra ma’,

“Gua rluavik i ngen navet ma Epasas ngene narli. Ama qaqet mai dai maikka rat drlem ai uut pet ma Epasas dai uure uas te auur a Barlki ma Atemiis ara Lautu-vem-ki. De saqikka uure uas te ara nemki ne ama dulka i qa aat namen ama uusepka. ³⁶Be qatikka liina dai quasik mager iv a qek ka taqen ai liina dai ama kaaqiini. Taqurla dai

maikka mager ip sung na ngen de qula ngene tekmet maden. ³⁷Dap sa ngen kiarlet met liiam aa dap kuasiq ai ian muqut auur a Slurlki ma Atemiis de quasiq ai ian suam nev ara Lautu-vem-ki. ³⁸Ngen lu, ariq aip ma Dimitrias ke ne lura i ret matna gel ki dai re narliip te kot se ama Kristenkena, dai mager ip te kot se ra gel ama Kiapkena. I qatikka mager iv ama Kiapkena dai re narli araa lengi. ³⁹Dap kuariq aip ngene narliip ngene kot se ra se a qeni dai diiv uure seserl ver iirang per ama kaivung arla luqup. ⁴⁰I ngen lu, luqia ama buurlemki dai maikka qi tekmet ne ama vu. Be ama Gaman Rom dai mager ip ke kot se auur a luqupki be maikka diip mavik bareq auut. I maikka quasiq a nge ama rarlimini se liina dai maikka quasik mager iv uure quarl te a nge ama lengi ama atlunget pe liina i angera releng.”

⁴¹I luqa ama kuskus ka taqen taqurla de qa nem ta ip ta iit sev araa vet.

Ma Paulus Ka Guirl Savet Ma Masidonia

20 ¹Baip prlesprlesdem ne ama buurlemki ne ama qaqet, de ma Paulus ka nes te ama Kristenkena ip te iing demna. Be aip ta iing demna de qa sem madlek na ra ne ama Slurlka aa lengi. Baip maget de qa mit namen na ra be qa mit savet ma Masadonia. ²⁻³De qurli ra vet luqia ama qerlingki ma Masadonia de qe sem madlek na ra ne ama lengi iirang i buup ne iirang. Baiv aa de ra mit savet ma Akaia Provins, sagel kurli ra se ama iaquan ama depguas. Baip lua i qa tuvem nanas ip diip ka tit savet ma Siria Provins de iari ra sil ba qa ai ama Judaqena ta tuvem nanas ip diip te veleng ka. Taqurla de ma Paulus ka mu aa qevap ip diip ke guirl ip ka iit pet ma Masadonia Provins.

⁴Kuasik ngua sil ba ngen, dap medu iari dai re ne ma Paulus i araa rlen, ma’

“Supater i qa navet ma Biria, i aa mam ma Pirhus.

De i ai am navet ma Tisalanikka, i ma Aristakas ke ne ma Sikundas. De iak navet ma Dabi i aa rlenki ma Gaius, de iari ama depguas na ra navet ma Aisia Provins, i ma Timoti de ma Tikikas de ma Tropimas.”

⁵I lura ama ngeriqit ngen a iam na ra dai ra uirl savet ma Troas be qurli ra re na uun. ⁶Dav as qurl uun aa vet ma Pilipai be qurl uun per ama Asmeski i ra tis ki ma, “Ama-Angeluqa-Ka-Ngim-Manep-Sagel-Ama-Qerekka.” Be aiv aa de uun mit dama sipki navet ma Pilipai. Baip naser ama niirl ama ngeriqit ngen a iam de vuk se uun gel auun a rluavik i medu ra uirl savet ma Troas. Be qurl uut pet ma Troas se ama niirl ama ngeriqit ngen a iam.

Ma Itikas Kaat Naivuk Dav Ama Slurlka Qa Iames Na Qa

⁷⁻⁹Baip per ama Sandiqa de ama Kristenkena re iing demna ip te bingmet ne ama bret de ra tes ip ta tu araa qevap sevet ma Iesus. I

qurli ra mer iaiq ama rumki ve ama vetki i qatias ama slurliki. I qatias kia maarl saiviit. Pe luqia ama vetki dai ama rum ama depguas i nget daleng men na. Be ra iing demna met luqia ama rumki i qi de qurli. De ma Paulus ke su ra ne ama lengi ama atlunget i raquarli bigia de qa tit namen na ra. I qe su ra be qe su ra be deng de ama arlenki araa rlan dap katiaskerl ke su. Dap maikka met luqia ama rumki dai buup ne ama mudem i ra mudem nget. Taqurla be maikka ama nangas mer ama rumki. Taqurla dav ai de iaq ama gilka i aa rlenki ma Itikas dai ai de qa mugun mer ama vinduaqi i ai de quasik tes pes met ki. I qa mugun aa mer ama vinduaqi dap ma Paulus dai qatiaskerl ka taqen per ama ainkules de luqa ma Itikas dai menep menep ka baiv aa de maikka qe taqa brlaing. I qe taqa brlaing be maikka quasik ke narli. Taqurla be qa mit ka aat naiviit be qatias ka aat imanep per ama aivet. De iari ret lu raqurla de qatias te quiaik naiviit saver ama aivet ip tet lu qa. Tat den be ret luqa i qasa qa ngip. ¹⁰Dap ma Paulus ka meriirl be sagel ka. Be qa aan aa buum gel ka de qa uurut men na qa de ka taqen sagel aa rluavik ma’,

“Kula ngeneng ning i maikka luqa dai as ama qeneqaqa pem ka.”

¹¹Baip maget de saqiaskerlka ma Pauluskena ta sik samer ama rumki. De ra bingmet ne ama bret de ra tes ip ta tu araa qevep sevet ma Iesus. De ma Paulus ka rluses ne aa lengi be deng se bingbigia. De qa mit namen na ra. ¹²Taqurla de ra mit se luqa ama gilka ma Itikas i sa ma atluqa. Taqurla be maikka ama uairlka ver a ra malai.

¹³Baip maget de ma Paulus ka ruqun na uut iv uure uirl dama sipki savet ma Aisia. Dap ka dai diip ka tit ne aa ilaing pe ama qevel naser auut. ¹⁴Baip kurl uut pet ma Asus de ma Paulus ka men gel uut. De qe ne uut sede ama sipki be uut mit navet ma Asus savet ma Mitilini. ¹⁵Baiv aa de uut mit dama sipki be uure brlaing per ama kaska. Be aip bigia de uure aang pet ma Sios, de uut tit be saqiaskerlka uut brlaing dama sipki. Baip bigia de uut men pet ma Samos. De mas per auut. Baip bigia de uut tit be uut men pet ma Militis. ¹⁶Dap maikka ma Paulus dai ama qenken per a qa i qe narliip masna qa ren pet ma Jarusalem ip kurli qa ver ama nirlaqa ma Pentikos. Taqurla de ma Paulus ka aangmes pet ma Epasas i quasik ke narliip kurli qa ver ama ainkules pet ma Aisia Provins.

¹⁷Baip kurl uut pet ma Militis de ma Paulus ka nem ama lengi sagel lura i re uas te ama Kristenkena pet ma Epasas. De qa ruqun ip ta ren sagel ka pet ma Militis. ¹⁸Baip ta men sagel ka de qa ruqun na ra ma’, “Guariqena, sa ngen drlem sevet gua mugunes i qurli ngua gel ngen. I mekai lua i nge rarles i ngua men per a ngen a Provins ma Aisia be qurli ngua gel ngen pet ma Epasas. ¹⁹I ngua dai ama Slurlika aa maatpitka na ngua, be ngua manep nanas. Dap maikka ama Judaqena i ai de re siquat ip te lenges na ngua. Maikka ai de ama

merlenka ver a ngua be maikka nguk nak se liirang aa. ²⁰De ngen drlem i quasiaq ai ama aamuu ngua se ama Slurlka aa lengi. Dap maikka ngu teqerl a ngen de ngu taqa su ngen sever a qa. I ngu su varlen ama buurlem ne ama qaqet de ngu su ve a ngen a vet. ²¹A revan i sa ngua reqerl a ngen ama Judaqena ngen ama nangista. I ngua su ngen taqurliani, ma', 'Maikka ngenem ngim temanau ne a ngen a viirang mai de maikka arlem ngen naver ama Ngemumaqa. De maikka rlas tem ngen de ngen diit naser a uur a Slurlka ma Iesus.'

²²Dap ngene lu, sa iara dai ama Qevepka ama Glasingaqa qa raneng a ngua ip diip ngua tit savet ma Jarusalem. Dap kuasik ngua drlem aip diiv a qerang nanaa nget den per a ngua. ²³Dap sa medu ama Qevepka ama Glasingaqa qa sil ba ngua ai lua i ngu paikmet gel ama Kristenkena ver araa luqup. I qa sil ba ngua raqurliani ma', "Diip ngi iit savet ma Jarusalem dap diip ta ru ngi ve ama Karabus de diiv ama merlen iirang nget den per a ngi."

²⁴Dap ngua dai quasik mager ip ngua tu gua qevap sever a nas be ariq aip ta veleng ngua dai quasiaq a qeni. Dap maikka ngu narliip ngu verleset ne ama rletki i ama Slurlka ma Iesus ka nem ngua ip ngut matna. I gua rletki ip ngul sil ne ama lengi ama atlunget sever ama Ngemumaqa aa ngimsevetki."

Ma Paulus Ka Sil Ai Diip Kuasik Te Lu Qa

²⁵"De ngen lu. Sa mekai ngua tit gel ngen per a ngen a luqup mai de ngul sil sever ama Ngemumaqa aa tekmeriirang. Dav iara dai diip ngua tit mas namen na ngen be saqias diip kuasik mager ip ngene lu gua sakngaqi. ²⁶Taqurla dai vet luqa iara ama nirlaqa de ngu taqal sil ba ngen. Ai ariq aiv iak ka mit puuqas ne ama Slurlka aa Aiska dai quasiaq ai diip gua qeni sevet liina i arle ves. ²⁷I raqurliani ngua dai ai de quasik ngu aang per a qeni arle ves dap maikka ngua sil sever ama Ngemumaqa aa tekmeriirang mai bareq a ngen. ²⁸Dap maikka ngen i ama Ngemumaqa qa mu ngen i aa Qevepka ama Glasingaqa ka mak na ngen ip ngene uas te aa uis. Dai maikka mager ip ngene taqa uas temiis ngen aa uis. Be mager ip ngene taqa uas te aa uis ip taquarl ama durlaikki i ai de qi taqa uas te are uis. I maikka ama Ngemumaqa dai qa vandem per a uut ama Kristenkena ne aa uimka aa qereka. ²⁹I maikka iara dai ngua drlem ai aip ngua mit namen na ngen de diiv iari ip taquarl ai de ama serlik-peailaing i ai de qe suam se ama durlaik, i diip te siquat ip te lenges ne a ngen a tuaqevap. ³⁰De ngul sil ba ngen, ai qatiaskerlka diiv iari never a ngen ta raarlviit de re kaak te iari naver a ngen. Dap lura dai re lenges ne ama lengi i maikka re narliip te kiat mer iari

ama Kristenkena ip ta tit naser a ra. ³¹Taqurla dai maikka ngenem ngim miqet te liirang aa. De quasik mager ip ngerlangken per a ngen na ngua i mekai ngut matna gel ngen se ama ages ama depguas. I maikka raquarli gua arlem naver a ngen taqurla de maikka ngu sem madlek na ngen iak de iak.

³²Be iara ngu kuarl tem ngen iv ama Ngemumaqa qe uas tem ngen. De diiv aa lengi ngen aa ngimsevetki dai diip ngere riirl ngen. De qatikka diip ke qurl a ngen de ngene lura i sa qa mak na ra te aa tekmeriirang ama atliirang per aa luqupki. ³³De ngen lu, mekai qurli ngua gel ngen de quasiq ai ngu kiat mer a ngen aa tekmeriirang ip taquarl ama qelaing ngen ama luan. ³⁴Dap ngen drlem ai mekai ngut matna ne gua ngerik ip te ama qelaing ip nge tat naver a ngua, ngu ne gua ari. ³⁵De sa ngua reqerl a ngen ne gua rletki i ngut matna madlek dai saqikka mager ip ngene tekmet taqurla. Taqurla be diip ngen derat never iari i quasiq araa qerang. De mager ip ngen drlem sever auur a Slurlka ma Iesus aa lengi i qa su uut ma', "Ariq aiv iak ka qurl a ngi dai diiv ama arlias per a ngi dav ariq aip ngia qurl iak te a qeni dai maikka diiv ama Ngemumaqa qe qarl te ama arlias malai."

³⁶Baip ma Paulus ka taqen be verleset de qa aan aa buum ke na ra de qe raring. ³⁷Baip ke raring be verleset de maikka ama qilkiem na ra de re rurut per a qa de ra taneng per a qa de re sarl araa ngerik te na qa. ³⁸I maikka re tekmet taqurla i ama arlem ta i raquarli qa sil ba ra ai saqias diip kuasik mager ip te lu a sakngaqi. Taqurla de ra mu ve aa rlung dama sipki.

Ma Paulus Aa Atmitki Sevet Ma Jarusalem

21 ¹Baip maget de uut mit namen na ra vet ma Militis. Be uut mit dama sipki ma seserl be uut men pet ma Kuus. De mas per auut. Be aip bigia de uut mit be uut men pet ma Raut. Baiv ianai de uut mit savet ma Patra. ²Be vet ma Patra dai uut lu iaiq ama sipki i diip kia tit savet ma Pinisia Provins. Taqurla de uut pan sedem ki de uut mugun dem ki. ³De uut tit, be uut tit, be uur aang sere ma Saipras per ama ruarligl. Dav uut mit savet ma Siria. Baiv uut men pet ma Siria, de uur aang imanau dengerlking savet ma Taia, sagel diiv ama boskruqena ta ter ama quvang nade ama sipki. ⁴De vet ma Taia dai uut lu iari ama Kristenkena de qurl uut gel ta se ama niirl ama ngeriqit ngen a iam. De ama Qevepka ama Glasingaqa qa qurl a ra te ama lengi ip tel sil barek ma Paulus ip kuasik mager ip ka iit savet ma Jarusalem. ⁵Baip perleset lungera ama niirl ama ngeriqit ngen a iam de uut mit. De ama Kristenkena te ne araa ngerlvik ngen araa uis ta mit se uut sedarliik ne luqia ama luqupki dengerlking. Be uur aan auur a buum de uure raring. ⁶Baip maget de

vrlesprles na uut de uut sarl auur a ngerik kana. De uut sik sede ama sipki dap ta dai ra guirl sev araa vet.

⁷Baiv aa de saqiaskerlka uut mit ianai navet ma Taia dama sipki be savet ma Tolmais. Baiv uut men pet ma Tolmais de uut ne ama Kristenkena uut sarl auur a ngerik-kana. De mas per a uut gel ta se iaq ama nirlaqa. ⁸Baip bigia ver iaq ama nirlaqa de uut mit dama sipki savet ma Sisaria. Baiv uut men pet ma Sisaria de qurl uut pe ma Pilip aa vetki. I luqa dai ai de qa drlem sal sil ne ama Lengi ama Atlunget. I qa navet lura ama ngeriqit ngen a iam na ra i murl ama Maatpitta na ra, ra mak na ra ip ta tat naver ama sauakta vet ma Jarusalem. ⁹I luqa dai aa uis ama lugutta ama nankina ama rlatpes na ra. I ra dai sa ama Qevepka ama Glasingaqa qa mak na ra iv ama Slurlka aa aamki na ra.

¹⁰⁻¹¹Be qatiaskerl aip kurl uur aa vet ma Tolmais se iang ama niirl de iak ka men sagel uut navet ma Judia. I luqa dai ama Slurlka aa Aamki na qa i aa rlenki ma Agabas. De qa met ma Paulus aa liitki de qa iais per a nas. I maikka qa iais per aa ilaing ngen aa ngerik de qa taqen ma', "Iara ama Qevepka ama Glasingaqa ka ruqun na ngua taqurliani, ma', 'Luqi iara ama liitki are mam dai diip ka iit savet ma Jarusalem be diiv ama Judaqena ta iais per a qa ip taquarl ngua iais per a nas. Be diip ta kot se qa sagel lura i quasiq ai ra navet ma Isrel."

¹²Baiv uut narli liina de uut ne iari navet luqia ama luqupki dai uut taqen per a qa ne ama arlemigl ip maikka qula qa iit savet ma Jarusalem.

¹³Dap ma Paulus ka guirtik ba ra ma',

"Maikka qula ngenek nak de qula ama arlemigl na ngen. I raqurla be ngen dru ama merlenka ver a ngua. Dap diip ngua tit savet ma Jarusalem i quasik ngung ning lura i diip ta iais per a ngua. De ngua dai qatikka mager ip te veleng ngua i raquarli ngut matna bareq auur a Slurlka ma Iesus."

¹⁴Baip kuasik ka narligel uut de naqatti a den uut se qa. De uur ruqun ma', "Katikka mager iv ama Slurlka qe uirl se uut se liina."

Ma Paulus Ka Men Pet Ma Jarusalem

¹⁵Baip naser iang ama niirl de uut muvem ne auur a tekmeriirang de uut ne iari ama Kristenkena navet ma Sisaria uut mit savet ma Jarusalem. ¹⁶Be lura navet ma Sisaria ta men se uut sep ma Nason aa vetki ip kurl uut gel ka. I qatikka luqa ma Nason dai qa navet ma Saipras. I naqasaqerl murl trlas tem ka mene ma Iesus. ¹⁷Baip puk sa uut pet ma Jarusalem de ama Kristenkena ra taqen ne ama atlu sagel uut. ¹⁸Baip bigia de ma Paulus ke ne auut iv uuret lu ma Jems kena i auur a barlta. I maikka ra mai dai ra iing demna. ¹⁹Baiv aa de ma Paulus ka maarl de qa taqen ne ama atlu sagel ta de qa sil ba ra sever ama tekmeriirang mai i ama Ngemumaqa qet matna na qa varlen lura i quasiq ai ra navet ma Isrel.

Ma Paulus Aa Barlta Ra Nem Ka Sev Ama Lautu-Vem-Ki Ama Slurlki

²⁰Baip ta narli aa lengi be verleset de maikka ra taqen ne ama atlu sagel ama Ngemumaqa. Baip maget de ra ruqun ma',
 "Aaur akka, Paulus. Ngi lu. Katias buup ne ama tausen ne iari naver auut ama Judaqena dai sa ma Kristenkena na ra. De maikka rlas tem ta mene ma Moses aa lengi. ²¹I sa ra narli sever a ngi ai i ai de ngi su ama Kristenkena i ama Judaqena na ra, ip tem ngim temanau ne ma Moses aa lengi. Be ngi su ra ip kuasik mager ip te sesik per araa uis ama quatta be quasik mager ip ta tit kur ama Judaqena araa gamansena. ²²Dap mager ip ngi uas temiis i diip lura re narli ai sa ngia men de diip te mali rem ngi. A revan diiv uure rekmet nanaa iv uur raat never a ngi. ²³Dap katikka mager ip ngi rekmet taqurliani. Iara dai, qurl iari aa ama quatta ama rlatpes na ra i sa ra muvuusep ip te tekmet ne araa qerang sagel ama Ngemumaqa. ²⁴Dai diip ngi na ra sep ma Lautu-vem-ki ama Slurlki, de diip ngen mai ngene lemerl nas ip taquarl ma Moses aa lengi ngerel sil. De diip ngi van ama Lautu-vem-ta ip te rliimes pet lura ama rlatpes na ra araa ning. I ariq aip ngi tekmet taqurla, dai diip gia qumespik tet lu ai i ai de ngia tit naset ma Moses aa lengi. De diip ta tu araa qevap ai ama lengi i medu ra narli sever a ngi dai quasiaq ai ama revan nget. ²⁵Dap lura i quasiaq ai ra navet ma Isrel i sa rlas tem ta men ma Iesus dai quasik mager ip ngia tu gia qevap maberl sever a ra. I sa uut nem ama langinka sagel ta, iv uure tuqun a ra ip te tekmet taqurliani. "Maikka quasik mager ip ta tes ama asmes i sa ra qurl ama Slurlnget ama kaak nget de ngen ama Iaus tem nget. Be quasik mager ip ta tes liirang aa. De quasik ta srluuv ama qereka, de quasik mager ip ta tes ama aurl i ra vesdet ser angera qenak. De quasik mager ip ta ngangses de ra bingmet ne ama berlim de iarang taqurla ama viirang."

Taqurla de qatikka verleser aa.

²⁶Baiv aa de matmet na ra. Baip bigia de ma Paulus ke ne lura ama rlatpes na ra ta lemerl nas ip taqua ma Moses a lengi ngerel sil. Baip maget de qa man sev ama Lautu-vem-ki ama Slurlki ip ke sil bareq ama Lautuvem-ta sever a ra i ra arles i ra lemerl nas. I qa sil ba ra ma', "Katikka diiv ama atlu uut dama Ngemumaqa aa saqang naser ama niirl ama ngeriqit ngen a iam. Baip naset lungera ama niirl de diiv uuren bandemiis ne iarang sagel ama Ngemumaqa."

Ta Uurut Pet Ma Paulus

²⁷Dav aiv ama qares ip perlverleset ne lungera ama niirl ama ngeriqit ngen a iam, de iari ama Judaqena navet ma Aisia Provins ta lu ma Paulus

pe ama Lautu-vem-ki ama Slurlki. De ra maarl ne ama qaqet araa rut i ama a buurlemki na ra be ra uurut pet ma Paulus.

²⁸Taqurla de res nes ma', "Ai! Lu ngen aa, i ngen navet ma Isrel, dai maikka mager ip ngen dat naver a uut. I uut mai uut drlem sever iak i ai de qe su ama qaqet per ama luqup mai, i qa taqen a uut mavik, de ngene ma Moses aa lengi, de ngene luqia iara a uur a Lautu-vem-ki ama Slurlki. I maikka luqa iara. I iara dai mager ip ngenet lu qa i qe tekmet ne ama viirang, i raquarli ra tu araa qevap ai qa men se iari ama qaqet i quasiaq ai ama Judaqena na ra. I qa men se ra sev auur a Lautu-vem-ki ama Slurlki. Be sa iara dai ra lenges ne auur a Lautu-vem-ki, be vemki dai quasiaq ai ama atlu, de ama Ngemumaqa aa saqang."

²⁹Lura i re tekmet taqurla sagel ma Paulus i raquarli medu ret luqa i qe ne ma Tropimas i iane paikmet. Dap luqa ma Tropimas dai quasiaq ai qa navet ma Isrel. I ra tu araa qevap ai ma Paulus ka man se qa sev ama Lautu-vem-ki.

³⁰Baip taqurla de masna revik se ama lengi sevet ma Paulus gel ama buurlemki mai ne ama qaqet pet ma Jarusalem de masna ra iing demna. De raqurla de ra uurut pet ma Paulus de ra rlutdem met ka per ama aivet be sedarliik ne ama Lautu-vem-ki ama Slurlki. Aip ta rlutdem met ka be sedarliik de masna ta ves mer ama tarl per ama Lautu-vem-ki.

Ama Soldiakena Nevet Ma Rom Ta Mit Se Ma Paulus

³¹Taqurla de ai de re tekmet ip te peleng ma Paulus. Dap sa luqa ama Barlka i ai de qe uas te ama Amiqena i qa nev ama Gaman pet ma Jarusalem, dai qa narli sever ama buurlemki ne ama qaqet i ra iing demna ip te peleng ma Paulus. ³²Taqurla de masna qa mer iari i ai de re uas te ama Amiqena, de ngen iari ama Amiqena, de masna ra men sagel ama buurlemki ne ama qaqet. Be aiv ama buurlemki ne ama qaqet ta lu luqa ama Amiqena araa barlka qe ne iari ama Amiqena, de rik dem ta be quasiaq ai re uamet ne ma Paulus.

³³De luqa i ai de qerl uirl se ama Amiqena dai qa aang imanau be qa uurut ma Paulus de qa ruqun iari ama Amiqena ma', "Ngen aar met ma Paulus aa ngerik ne ama sen iam."

De qa snanpet ne lura ama qaquer aip nemka ne ma Paulus. De qa snanpet na ra aip ka rekmet ne a nge ama viirang nanaa.

³⁴Taqurla de lura ama qaquer ama buurlemki na ra, dai maikka ai de re karlu. Be ai de re karlu de iari res nes ne iang ama tuaqevap muqas de saqikka iari. Taqurla be luqa i ai de qerl uirl se ama Amiqena dai maikka quasik kat drlem aip ngu lu ama rarlimini nanaa? Taqurla de qa ruqun iari ama Amiqena ip ta iit se ma Paulus samer ama Amiqena araa baniski i maikka ama dlek per a qi. ³⁵⁻³⁶De raqurla de ma Paulus ke ne ama

Amiqena ra mit, ta tit be aiv ama qares ip tat dan samer ama Amiqena araa baniski, de ama Amiqena ra ral ma Paulus de araa lang tik lura ama qaqet. I lura ama qaqet dai ai de ra tit naser ama Amiqena se ma Paulus, de ai de res nes slep ma', "Maikka mager ip ngene veleng luqa!" (Dap lura ama Amiqena dai quasik te narliip te veleng ma Paulus). De qerl taqurla de re tal ka de araa lang.

Ma Paulus Kel Sil Sever A Nas I Ama Slurlka Qa Qurl A Qa Te Aa Lengi

³⁷Baip lua iv ama Amiqena ta tit ip tat dan se ama Paulus sa mer araa baniski, de ma Paulus ka taqen ne ama Grikkena araa lengi sagel araa Barlka. I qa taqen ma', "Kua mager ip ngua taqen kuarla sagel ngi?" De luqa dai ngemerl a qa navet ma Paulus, de qa ruqun ma', "Ngu lu nanaa be ngiat drlem ama Grikkena araa lengi? ³⁸Ngua tu gua qevap ai ngi navet ma Isip, i murl ngia iing demna ne iari ip gia Amiqena na ra ip ngen iing auur a Gaman aa lengi. De ngia uaik ngi ne lura ama qaqer ama 4,000 na ra, be ai de re peleng ama qaqet i quasiaq ai ra tit naser ama Gaman Rom. De ra mit be qurli ra ver ama qerlingki i ama ausaqi na qi."

³⁹De ma Paulus ka guirltik ma', "Ngua dai qatti quasik tem ngua, dap naqatti ngua dai navet ma Juda. I maikka gua luquviini ma Tasas pet ma Silisia Provins. De gua rlenki dai qurli qi ve ama langin pet luqia ama qerlingki, dap iara dai ngu narliip ngu snanpet na ngi. I maikka ngu narliip ngua taqen sagel lura iara ama qaqet."

⁴⁰I ma Paulus ka meraqen taqurla de luqa iai de qerl uirl se ama Amiqena ka ruqun ai mager ip ma Paulus ka taqen. Baip maget de ma Paulus ka quarl ne aa ngerik piit ip sung ne ama qaqet de diip ka taqen. Taqurla de maikka sung na ra ip diip ma Paulus ka taqen, i qatikka qa taqen sagel ta ne ama Judaqena araa lengi.

22 ¹I qa taqen sagel ta taqurliani ma', "Gua rluavik de ngene gua lavu, ngene narli. Ngu narliip ngu sil ba ngen ip ngen drlem ai quasiaq ai ngua lenges ne a qeni!"

²Baip te narli ma Paulus ka taqen sagel ta taqurla ne araa lengiqa, de maikka sung na ra de re taqa narli ma Paulus ka taqen. ³I ma Paulus ka taqen ma',

"Maikka ngua dai navet ma Juda. I gunan kia sel a ngua ver ama qerlingki ma Tasas pet ma Silisia Provins. Dav as maikka murl lua i ama a gilka na ngua de ngua iirl de ngua skul iara pet ma Jarusalem. I murl a ngen a barlta be iak ma Gamaliel ka su ngua. De maikka murl ngua su te auur a murlta araa lengi mai. De murl slep per a ngua ip ngua tit naser ama Ngemumaqa aa lengi, ip saqikka raquarl ai de iara ngene tekmet ip ngen diit naser aa lengi. ⁴De murl ngu lenges ne lura i ra tu araa qevap sevet ma Iesus ip saqikka

raquarl ngua iara i ngua tu gua qevap sevet ma Iesus. I ai de ngu narliip ngu peleng lura ama quatta ngen ama nankina. De ai de ngu kuap per a ra de ngua tu ra ve ama karabus. ⁵I auur a barlka de ngen ama Kaunsil-kena nev ama Judaqena araa Lautu, dai saqikka mager ip te sil ba ngen sevet liina i quasiaq ai ngu kaak. I lura dai mekai ta iil pe ama Langinka de ra qurl a ngua rem ka ip ngua iit se qa sagel auur ari vet ma Damaskas. Taqurla de ngua mit savet ma Damaskas ip ngu karabus ne lura ama qaquet i ra tit naset ma Iesus. De ngu narliip nguat den se ra savet ma Jarusalem i ra quap mer araa ngerik iv ama Judaqena re uamet na ra. ⁶De ngua tit, be aip sagel na ne ma Damaskas, de ama nirlaqa qa guirltik sever a ngua de maikka masna ama nirlaqa kia men navuk be qia qut gua sakngaiam. ⁷Be ngu aat men ama aivet de ngu narli iak ka taqen sagel ngua ma', "Saul, ngu lu ngi lenges na ngua ip nanaa?"

⁸De ngua snanpet ma', "Gua Barlka nema na ngi?"

De qa guirltik ma', "Ma Iesus na ngua i ngua navet ma Nasaret. I ngua i ai de ngi lenges na ngua."

⁹Dap gua rluavik i re na ngua dai ra lu ama nirlaqa de ra narli iak ka taqen dap kuasik ta drlem aa qenem. ¹⁰Baip maget de ngua snanpet na qa ma', "Gua Barlka ngi narliip ngu sana?"

De ama Slurlka qa ruqun na ngua ma',

"Ngia raarlviit de ngi iit savet ma Damaskas ip diiv iak ke sil ba ngi sever ama tekmeriirang mai i ama Ngemumaqa qe narliip se ngi ip ngi tekmet ne iirang."

¹¹I ngua dai maikka ngua meng, i luqia ama nirlaqa qia qut gua sakngaiam be lura i re na ngua dai ra raneng de gua ngerik de ra mit nanaik ngua be savet ma Damaskas.

¹²Dap pet ma Damaskas dai qurl iak i aa rlenki ma Ananaias, i luqa dai maikka ka tu aa qevap sevet ma Iesus dai de qe narligel ma Moses aa lengi. De ama Judaqena vet ma Damaskas dai maikka ai de re palu gel ka. ¹³Dai qa men be qa maarl pet gua garli de qa ruqun ma',

"Guakka Saul, mager ip saqiaskerlka ngim ngim."

De maikka vet luus aa de barl vet ngua ves, be ngum ngim. Baip maget de ngut lu qa. ¹⁴Baiv aa de qa ruqun na ngua ma',

"Luqa Ngemumaqa ama i murl ke uas te auur a murlta dai sa qa mak na ngi ip mager ip ngiat drlem se aa tekmeriirang de qe narliip ngit lu ama Iameska i luqa i qa nem ka. De qe narliip ngi narli aa lengi. ¹⁵De diip ngi teqerl ama qaquet na qa i sa raquarli ngia lu qa, de ngi narli aa lengi. ¹⁶Dap kula ngi palu dap masna ngia raarlviit ip ngu ukmestem ngi. De mager ip ngi raring sagel ma Iesus dai diip ke suqup gia viirang mai."

17“Baip maget de ngua guirl savet ma Jarusalem de ngua mit be ngua man sev ama Lautu-vem-ki ama Slurlki ip ngu raring. Baip lua i ngu raring dai ngua lu gua vinki. 18I ngut lu ama Slurlka i qa taqen sagel ngua. I qa taqen ma’, “Ngi narli, maikka mager iv iara ngia iit navet ma Jarusalem, i raquarli ama qaqet nanari dai diip kuasik te narligel ngi i ariq aip ngil sil sever a ngua.”

19De ngua guirltik ma’, “Gua Slurlka, sa ra, dai re taqat drlem se ngua. I rat drlem ai mekai ngua tit de nguut dan sev ama Judaqena araa Lautu-vem-nget de mekai ngua lenges ne lura i rlas tem ta men na ngi i ngua karabus na ra, de ngua uamet na ra. 20De murl lua i re peleng ma Stiven, i luqa i ai de qel sil sever a ngi dai murl aa de gel ngua. Be ngua dai vem ngua se liina, i ai de qurli ngua i ngu uas te lura i araa serlap i re rlumet ne ma Stiven ne ama dul ip te peleng ka.

21De ma Iesus ka ruqun na ngua ma’, “Maikka mager iv iara ngia tit i raquarli ngu narliip ngum nem ngi sa sangis ip ngia tat navet lura i quasiq ai ra navet ma Isrel.”

22De qatikka ama buurlem ne ama qaqet ta narli ma Paulus aa lengi be deng aa, dav aip ta narli liina ai diiv ama Iameska qe nem ka ip ka tat naver ama nangista, de maikka res nes slep ma’,

“Aip luqa raqurla dai maikka mager ip ke verleset mas! Ngene veleng ka ip ke ngip mas. I luqa dai maikka ama vuqa malai be quasik mager ip kurli qa qe ne auut pet luqi iara ama aivetki.”

Ma Paulus Dai Aa Rlenki Pe Ma Langin Gel Ama Gaman Rom

23De qatikka ai de res nes taqurla de ai de ra taqen ne ama lengi i nget muqas muqas taqurla. De qatikka re tekmet ne ama tekmeriirang taquarl ai da, i ama qurek per a ra. Taqurla de maikka re taneng ama serlap de ngen araa luan de re iam a nget. Be ai de iari dai ra ter ama ianemaqa de re rlu na qa maden. 24De raqurla de ama Amiqena araa barlka dai qa ruqun lura i ai de qerl uirl se ra ma’, “Ngen dan se ma Paulus semer auur a baniski. De ngene quap per a qa de ngen urlistik per a qa, ip mager ip ke sil ba uut ne a nge ama rarlimini aip maikka slep slev ama Judaqena ip te peleng ka i qa rekmet nanaa.” 25Taqurla de ra quap pet ma Paulus mer araa baniski. De sa ra tuvem nanas ip diip te rurlistik per a qa. Dap ma Paulus dai qa maarl gelna ne iak i ai de qerl uirl se iaq ama liinka ne iari ama Amiqena. Dai ma Paulus ka ruqun na qa ma’, “Ngi lu ariq aip kurli iaq aa rlenki ve ama Gaman Rom aa Langinka, dai ama Gaman aa lengi nge taqen taqurliani ma’,

‘Mager ip te raarl ver ama kot nauirl, ip te lu aip kua luqa qa rekmet ne a nge ama viini, dap kua quasik?’ Dap ngene lu, iara dai ngene narliip ngene uamet na ngua naik.”

26 Baip luqa i ai de qe uas te luqa ama liinka ne iari ama Amiqena dai qa narli lungera ama lengi, de masna qa mit sagel luqa i maikka ai de qe ruirl se ama liin mai ne ama Amiqena. De qa ruqun ma', "Mager ip ngi taqa mu gia qevap nauirl iv aip maget de ngi tekmet ne ama vu sagel luqa, i raquarli luqa dai aa rlenki ve ama Gaman Rom aa Langinka."

27 Taqurla de luqa i ai de qe uas te ama Amiqena mai dai qa mit sagel ma Paulus de qa snanpet na qa ma',

"Kuarl ama revan i gia rlenki dai qi ve auur a Gaman aa langinka, dap kua quasik?"

De ma Paulus ka ruqun ma',

"Ii, maikka ama revan aa."

28 De luqa i qe uas te ama Amiqena dai qa ruqun ma', "Murl ngua van ama Gaman te ama qelaing i qatias peviit, be ra mu gua rlenki ve ama Gaman Rom aa Langinka."

De saqiaskerlka ma Paulus ka ruqun ma', "A revan, dap ngua dai gumamiam dai ian aa rleniim pe ama Gaman Rom aa langinka, taqurla be sa qurli gua rlenki ve ama Gaman Rom aa Langinka."

29 De lura ama Amiqena i ra muvem nanas ip te rurlistik pet ma Paulus dai re snanpet na qa te ama rarlimini ve liina angera rlung i ama Judaqena re narliip te peleng ka. Dai ra narli lungera ama lengi. De maikka ngemerl a ra de araa ding se ma Paulus ip naqatti ka iit. De qerlka luqa i ai de qe uas te ama Amiqena dai maikka keng ning malai, i raquarli qa ruqun lura i ai de qe uas tem ta ip te quap pet ma Paulus ne ama sen. I maikka qat drlem ai maikka quasik mager ip te quap per a qek naik i aa rlenki ve ama Gaman Rom aa langinka.

Ama Judaqena Araa Kaunsil Te Kot Se Ma Paulus

30 Baip bigia de luqa i ai de qe uas te ama Amiqena dai qa verik pet ma Paulus de qatikka qurli qa mer araa baniski. De luqa i ai de qe uas te ama Amiqena dai maikka qe narliip kat drlem ama rarlimini ve liina angera rlung, i ama Judaqena te narliip te kot se ma Paulus. Taqurla de qa ruqun ama Amiqena ip te iit te ama Barliam, i iam nev ama Judaqena araa Lautu-vem-ki, i ian ne lura naver ama Kaunsil nev ama Judaqena araa Lautu. Be sa aip lura ra mai ra iing demna, de luqa i ai de qe uas te ama Amiqena dai qa mit se ama Paulus savet lungera ama kaivung.

23 1 De ma Paulus ka maarl de qe taqam ngim sagel lura ama barlta nep ma Lautu, de qa ruqun ma',

"Guariqena. Ama Ngemumaqa dai qatikka ai de qem ngim de qet lu gua mugunes ngene gua tekmeriirang pet lungera aanameq ama niirl mai be deng iara. I maikka vet gua rutka dai nguap drlem ai i ai de ngu tekmet ne ama atlu."

²Be ma Paulus ka taqen taqurla, de maikka ama barlka nev ama Lautu Juda i aa rlenki ma Ananaias, dai qa ruqun lura i qurlu ra gelna ne ma Paulus ma', "Ngene vukdeng met ka."

³Dap ma Paulus dai quasik ka drlem ai ma Ananaias dai araa barlka be qa taqen sagel ka ma', "Diiv ama Ngemumaqa qe vukdeng met ngi. I naqerl kuatta i ai de ngia tu ama luan ama atlunget, dav imuk de gia rlan dai maikka ama vu. De maikka ngi dai ngit lu ai ngi taqat mit naset ma Moses aa lengi de ngil sil se ngua ne ama aiska ama seserlka. Dap ngu lu nanaa be ngia merarlik ma Moses aa lengi be ngia ruqun luqa ip ke uamet na ngua?"

⁴Dav iak navet lura i qa maarl gelna ne ma Paulus dai qa ruqun na qa ma', "Ngu lu nanaa be ngia tuqut luqa ama Barlka i ama Ngemumaqa qa mak na qa?"

⁵De ma Paulus ka guirltik ma', "Guariqena maikka quasik nguat drlem ai luqa dai ama Barlka nep ma Lautu Juda. Dav arik nguat drlem dai vadarli quasik maget ip ngua taqen na qa raqurla. I raquarli nguat drlem ai ve ama Langinka dai ama lengi nge taqen taqurliani ma', "Kuasik maget ip ngen druqut a ngen a Barlta."

⁶Ma Paulus ka taqen taqurla baip maget de qa raqam ngim sevet lura per ama kaivung dai qat drlem ai ama liiniam ama quanasiam na ra. I iaq ama liinka dai ne ama Parasiqena i araa tuaqevap dai nget taquarlina. De iaq ama liinka dai ne ama Sadusiqena i saqikka araa tuaqevap taquarlina, dap katti nget muqas.

Taqurla de ma Paulus kes nes slep per ama kaivung ma',

"Guariqena. Ngua dai naver ama Parasiqena. I gua murlta dai saqikka ama Parasiqena na ra. I iara ngua maarl varlen me ngen i ngene narliip ngenel sil se ngua i qatikka raquarli ngua tit naser ama Parasiqena araa tuaqevap. De raquarli uut tu auur a qevap ai as nasat de ama Ngemumaqa qa raarl ne ama ngipta naver ama aapngipki."

⁷Baip ma Paulus ka taqen be verleset de lura ama Parasiqena ngen ama Sadusiqena te rarles i re serlin a na be deng i matmet liiam aa ama liiniam. ⁸I ama Sadusiqena dai ra tu araa qevap ai quasik mager iv ariq iak ka raarl naver ama aapngipki. De re tuqun ai quasiq ama Angeluqena de ngen ama laus. I re tuqun ai diip naser ama aapngipki dai ama qaqet ta verleset mas. Dav ama Parasiqena dai ra tu araa qevap sever ama maarlvitki, de ra tu araa qevap ai nasat de ama qaqet ta raarl naver ama aapngipki. De ra tu araa qevap ai qurl ama Angeluqena ngen ama ngipta araa nem. ⁹Dap liiam aa ama liiniam dai maikka re karlu de iari ama tiksiquena i ra naver ama Parasiqena dai ra maarl de ra taqen madlek nade araa rlan ma', "Katikka luqa dai maikka quasik ka rekmet ne a nge ama viini.

Kuasiq uut drlem aip kua ama Angeluqa dap kua ama qevepka qa sil ba qa?”¹⁰ Baip maget de ai de re langangmet maden i re serlin a na de luqa i ai de qe uas te ama Amiqena dai qet lu raqurla de qeng ning se ma Paulus i arik ma ra qiarlet sena na qa. Taqurla de qa nem aa soldiaqena ip ta iit te ma Paulus ne varlen me ra ip ta iit se qa semer araa baniski.

¹¹De ra mit se qa semer araa baniski. Baiv aa de dama arlenki arlan de ama Slurlka ma Iesus ka maarl gel ma Paulus de qa taqen ma’, “Maikka maget ip ngia taarl malkuil. I sa ngia sil sever a ngua bareq ama qaqet iara vet ma Jarusalem dai saqikka maget ip diip ngi sil bareq ama qaqet taqurla vet ma Rom.”

¹²⁻¹³Baip bigia de masna ama Judaqena ra iing demna ip tel sil ba na se ma Paulus aip diip te sena na qa. De lura ama 40 na ra dai ra taqen madlek ip kuasik mager ip ta tes de re srluuv ip deng i re veleng ma Paulus. ¹⁴Be aip prleser araa kaivung de ra mit sagel ama Barlta nep ma Lautu ngen ne lura i re uas te ama Lautu, de ra ruqun ma’, “Sa iara uut muvuusep iv uure veleng ma Paulus de qatikka quasik mager iv uut tes ip deng i ma Paulus ke ngip. ¹⁵Taqurla dai maget iv iara ngen, de ngen ne lura i re uas te ama Lautu ngene snanpet ne luqa i ai de qe uas te ama Amiqena. I ngene snanpet na qa ip ke nem ma Paulus sagel ngen ip saqiaskerlka ngene narliip ngene narli aa lengi. Dav uut dai diip kurl uut men ama aiska ip diiv uure veleng ka. Be diip kuasik maget ip ngen ne lu qa.”

Ma Paulus Aa Ningamki Are Uimka Ka Narli Ai Diip Te Veleng Ma Paulus

¹⁶Dap pet luqa ama nirlaqa de ma Paulus aa ningamki are uimka qa narli liina ai diip lura te veleng ma Paulus. Taqurla de qa mit be ka man semer araa baniski de qa sil barek ma Paulus sevet liina.

¹⁷De masna ma Paulus ka nes te iaq i qe uas te iaq ama liinka. De qa ruqun na qa ma’, “Ngi iit se gua verliqa sagel gia barlka, i a nge ama lengi gel ka ip ke sil ba qa na nget.”

¹⁸Baiv aa de qa mit se qa sagel luqa i qe uas te ama Amiqena de qa ruqun ma’,

“Ama karabuska ma Paulus ka ruqun na ngua ip ngua ren se luqa ama gilka sagel ngi. I qa dai ama lengi gel ka ip ke sil ba ngi.”

¹⁹Taqurla de luqa ama barlka qa raneng de luqa i aa riq ama gilka de ngerek se iam ian mit. De qa snanpet ne luqa ama gilka ma’, “Ngu lu ngi narliip ngi sil ba ngua ne a nge ama lengi nanaa?”

²⁰De ama gilka qa ruqun ma’, “Ngu narliip ngu sil ba ngi sever ama Judaqena araa Barlta. I sa ra kaivung de ra ruqun ip diip te ruqun na ngi ip bigia ngia ren se ma Paulus saver araa kaivung. I diip te kaaq ai lura

ver ama kaivung te narliip tet lu qa ip saqias-kerlka re snanpet na qa ne iang ama lengi. ²¹Dap gua barlka maikka qurla ngi narli gel ta i raquarli diip buup ne iari ama quatta i ama 40 na ra i diip te trles per ama aiska naa na qa. I sa ra muvuusep ip diip kula ra tes de qula re srluup ip deng i re veleng ka. I sa iara dai ra muvem nanas ip diip te tekmet taqurla. Dap kurli ra de ver a ngi ip diip ngi nem ma Paulus.”

²²Baip luqa ama barlka qa narli raqurla de qa ruqun ma’, “Diip kula ngi sil bareq aret ai sa ngia sil ba ngua sevet liina.” Ka meraqen taqurla de qa nem luqa ama gilka.

²³⁻²⁴Baip ka nem luqa ama gilka de qa nes te iaiam i ai de iane uas te iaiam ama liiniam. De ka ruqun na iam ma’, “Ngu narliip ngu nem ma Paulus sagel ma Pilikis pet ma Sisaria i luqa dai qe uas te araa qerlingki. Taqurla dai maget iv uan iing demna ne ama soldiaqena ama 200 na ra, de ngen ne lura i rat drlem sa mugun dama hos i ama 70 na ra, de ngene lura i ai de re tal ama qiiv ama 200 na ra. De diiv uane qurl ma Paulus te a nge ama hoska ip ka ruqun per aa rleng. De diip ngene taqa uas tem ka ip deng gel ma Pilikis. I aip ngen muvem nanas be maget de diip ngen diit per ama 9 kilok de ama arlenki-aris.”

²⁵Baip ka taqen be verleset de qa iil ama Langinka i qa iil taqurliani, ma’

²⁶Atlu Pilikis i ngi dai ngi taqa uas te auur a Gaman. Katikka ngua ma Klaudias Lisias i ngu lil sagel ngi. ²⁷Katikka luqa iara ma Paulus i ngua nem ka sagel ngi dai medu ama Judaqena ta uuret per a qa be ama qares ip te peleng ka. Dap ngu narli ai qa dai qurl aa rlenki ve auur a Gaman aa Langinka. Taqurla de masna ngu ne gua maatpitta uut iames na qa. ²⁸De ngua mit se qa saver ama Judaqena araa Barlta araa Kaivung i ngu narliip ngua drlem ama rarlimini aip ta taarl na qa per ama lengi, i nanaa. ²⁹De qurli ngua ver araa kaivung i ra taarl na qa ne ama lengi nep ma Moses aa Langinka, dap maikka quasik ngua lu a qeni i maget ip te peleng ka, de qua ra tu qa ve ama Karabus sever iini arle ves. ³⁰Dav aip ngu narli ama lengi ai diiv ama Judaqena te ratnas per ama aiska naa na qa. Taqurla de masna ngua nem qa sagel ngi. De ngua ruqun ma Paulus aa qumespik ip diip ta iit ip te sil se qa gel ngi. Katikka liina de verleset.”

³¹Baip maget de ama Soldiaqena ta narligel araa barlka de ra tit se ma Paulus de ama arlenki ara rlan, de ra tit be ra men pet ma Antipatris.

³²Baip bigia de ama soldiaqena ta guirl savet ma Jarusalem dap lura i ra tuqun per ama Hos angera rleng, dai re ne ma Paulus ta tit i ra tit, be ra tit, be savet ma Sisaria. ³³Baip ta men pet ma Sisaria de ra qurl ama barlka ma Pilikis te ama langinka, de ra nem ma Paulus sagel ka. ³⁴Baip ma Pilikis ka mis pe ama langinka be verleset de qa snanpet ne ma

Paulus aip ka naver ama Qerlingki nemki. De ma Paulus ka virliit ai qa navet ma Silisia Provins. ³⁵De ma Pilikis ka ruqun ma', "Aip kurli ngi ne gia qumespik iara dai diip ngu rekmet ne ama lengi bareq a ngen. Dav as diip kurli ma Paulus pe ma Herot aa Karabus."

Ma Paulus Ke Rarles I Qe Karbus

24 ¹De qurli ma Paulus pe ma Karabus. Baip naser ama niirI ama ngeriqit de ma Ananaias i ai de qe uas te ama Lautu dai qa mit savet ma Sisaria ke ne aa rluavik be iari ama barlta i re uas te ama Lautu Juda. De ra nen iak i ama lengi anger-arlim-na-qa i aa rlenki ma Tatilis. Baip ta men pet ma Sisaria de ra mit sagel ma Pilikis, de rel sil ai ra sil se ma Paulus. ²⁻³Baip ta nes te ma Paulus be qa men de ma Tatilis ka maarl de qel sil se qa taqurliani ma'.

"Maikka atlu mas malai auur a Barlka ma Pilikis dai maikka ngi auur a atluqa na ngi. A revan i sa ngia rekmet be qurl uut maget pet gia arlim. I maikka gia tuaqevap dai ama atlunget. Maikka ngi taqa uas tem uut per auur a qerlingki, be maikka uut taqen ne ama atlu sagel ngi navet liina. ⁴Dap kuasik ngu narliip ngua taqen per ama ainkules ip ngu lenges ne gia rletki dap ngu narliip gia arlem de ngi narli auur a lengi.

⁵I qatikka luqa ma Paulus dai maikka ama vuqa na qa i ai de qa drlem saatmat mer ama Judaqena per ama aivetki mai. I qa dai qe uas te lura ama vura i ra tis ta ma Nasarinkena. ⁶De maikka ama revan i qa dai medu qe siquat ip ke lenges ne auur a Lautu-vem-ki ama Slurlki. Taqurla de uure uurut per a qa iv uure sil se qa, gel auur a barlta i ai de re uas te ama Lautu. ⁷Dap luqa i ai de qe uas te ama Amiqena, ma Lisias dai qa men se aa dlek de qa rek gel aa liinka ip te qiat met ma Paulus nagel uut. ⁸De qa taqen ne aa dleq ai maget iv aa qumespik te sil se qa gel ngi. Dav ariq aip ngi snanpet na qa sevet liirang aa dai diip ngia drlem ama rarlimini aiv uurel sil se qa i nanaa."

⁹Baip prleset ma Tatilis aa lengi de qerlka ama Judaqena ta maarl de ra taqen ai qerlka liina dai ama revan.

Ma Paulus Kel Sil Sever A Nas Gel Ma Pilikis

¹⁰Baip maget de ma Pilikis ka quarl ne aa ngerik sagel ma Paulus ip ke taqen. De ma Paulus ka maarl de qa taqen ma',

"Maikka atlu gua barlka. Ngua dai ama arlias per a ngua ip ngua taqen sagel ngi. I ngu at drlem ai ngi dai maikka ngi taqa uas te auur a qerleng se ama a ages i buup. ¹¹Katika diip ngi, ngiat drlem ai medu vet luqia iara ama iaqunki de ngua men savet ma Jarusalem ip ngu Lautu. Be sa luqa ama nirlaqa ip ma malepka ngen a iam.

¹²Dap medu lua i ngu Lautu dai quasiaq ai gua qumespik tet lu ngua i ngu serlin aret pe ama Lautu-vem-ki, dap kua ret lu ngua i ngua

iingdemna ne ama qaqet ip ta tesna. Maikka quasik ngu tekmet taqurla pe araa Lautu-vem-nget, dap kua vet ma Jarusalem. ¹³Dap lungera ama lengi i ra sil se ngua na nget dai quasiaq ai ama revan nget. I raquarli quasik mager ip te reqerl a ngen ne a qeni i mager ip te sil se ngua sever iini arle ves. ¹⁴Dap diiv iara ngu reqerl a ngi ne liina iara i ngua dai ngua Lautu sagel ama Ngemumaqa ip taquarl murl gua murlta ta Lautu sever a qa. De qerlka ngua tu gua qevpep sever ama tekmeriirang i murl ma Moses ke ne ama Ngemumaqa aa Aamki-na-ra ta iil pe ama Langinka. Ai de ngu tekmet taqurla de ngua tit naset ma Iesus dap lura te tuqun ai luqa ama Aiska dai ama vuqa. ¹⁵De maikka ngua tu gua qevpep ai diiv ama Ngemumaqa qa raarl ne ama qaqet mai naver ama aapngipki i ama atlura ngen ama vura. De saqikka lura gua qumespik dai ra tu araa qevpep taqurla. ¹⁶De saqikka ai de ngu siquat ip ngu tekmet ne ama atlu dama Ngemumaqa aa saqang ngen ne gua seviraqi.

¹⁷Dap lu iara ngua sil ba ngi ai sa medu ngua men savet ma Jarusalem naver iang ama qerleng sangis. I mekai qurli ngua vet lungera ama qerleng sangis se ama ages i buup. Dap katikka medu ngua guirl i ngu tal ama qelaing barek lura i lenges ne araa asmes naver araa sleng. De ngu narliip ngua tat naver ama Lautu vet ma Jarusalem. ¹⁸Baip ngu tekmet ne liirang aa, i sa ma Lautu nge lemerl ngua. Dai lura ra lu ngua ve ama Lautu-vem-ki, dap maikka quasiaq ama buurlemki na uut. De quasiaq ai uure lalangmet de uure karlu. ¹⁹Dav iari ama Judaqena navet ma Aisia Provins dai ngen na ra ta man be ret lu ngua. Dav ariq aip lura navet ma Aisia te narliip te sil se ngua dai mager ip ta ren ip te sil se ngua gel ngi. ²⁰Dap mager ip lura iara te reqerl a ngi ne gua viirang i raquarli medu ngua maarl varlen me ra ver araa kaivung. ²¹Be qatikka liina i ngua maarl varlen me ra de ngua meraqen slep ma', "As nasat de ama Ngemumaqa qa raarl ne ama ngipta naver ama aapngipki. Dai ngen maarl na ngua sevet liina i arle ves."

²²Baip ma Pilikis ka narli ma Paulus aa lengi be verleset de qa ruqun ma', "As diip kurli ngi iv aip ma Lisias ka men de diip ngu verleset ne lungera ama lengi sever a ngi." Be ma Pilikis ka taqen taqurla i maikka qe taqat drlem se ma Iesus aa Aiska, de masna qa nem ta. ²³De qa ruqun iaq ama Barlka ip ke uas tem ka, dav ariq aip ke narliip ke paikmet per ama luqup dai ama atlu i mager iv aa rluavik ta tat naver a qa.

²⁴Baip naser iang ama niirl de ma Pilikis ke ne aa rluaqi ma Darusila ian men. I ma Darusila dai qi navet ma Isrel. De ma Pilikis ka nes te ma Paulus, be iane narli ama Lengi ama Atlunget iv ama qaqet ta tu araa qevpep sevet ma Iesus Kristus.

²⁵Dap katiaskerl aip ma Paulus kel sil sever ama tekmeriirang ama atliirang, de ngene liina iv iak de iak ke uas temiis, de qel sil sever ama Ngemumaqa aa tuvetki de ngen ama Slurlka aa nirlaqa i diip ka raarl ne ama qaqet mai. Dai maikka ma Pilikis ka narli liina de keng ning de qa ruqun ma', "Katikka mager ip ngia tit. Dav ariq aiv iviit dai diip ngu nes tem ngi."

²⁶De qatikka ai de vet luus aa de ma Pilikis ka tu aa qevap ai diip ma Paulus ke van a qa te a nge ama qelaing. Dap ma Paulus dai quasik ka qurl a qa te a nge ama qelaing. Taqurla de ai de vet ma Pilikis kes nes te ma Paulus ip ket lu qa de qatikka qa taqen per a qa.

²⁷Baip naser ama agesiim dap katiaskerl kurli ma Paulus pe ama Karabus de iak ma Pusias Pestas ka qut naset ma Pilikis be qe tal aa rletki. Dap ma Pilikis dai qe narliip ke tekmet ne ama Judaqena iv ama arlias per a ra naver a qa, de qa ruqun iv as kurli ma Paulus pe ama Karabus.

Ma Paulus Ke Nen Ip Ma Sisa Qe Narli A Lengi Ver Ama Kot Pet Ma Rom

25 ¹Baiv aa de ma Pestas ka vin be ama barlka na qa ip ke uas te luqia ama qerlingki. Baip naser ama niirl ama depguas, de qa mir ianai navet ma Sisaria be savet ma Jarusalem. ²⁻³Baip kurli qa vet ma Jarusalem, de ama Barlta nep ma Lautu ngene lura i re uas te ama Lautu arla tekmeriirang dai ra men sagel ka. I ra men sagel ka be rel sil se ma Paulus, i re narliip te sil se qa. De maikka ai de re nen ma Pestas ne araa dleq aip kua mager ip ke ne ma Paulus savet ma Jarusalem. Dap te trles liina ai re narliip te peleng ma Paulus i aip kerl guirl nep ma aiska. ⁴Dap ma Pestas ka ruqun ma', "Ma Paulus dai diip kurli qa vet ma Sisaria. Be ngua dai diip ngua tirl ip ngut lu qa. ⁵De mager iv a ngen a barlta re na ngua savet ma Sisaria. De mager ip ngene sil se qa i ariq aip ngenet lu ai qa rekmet ne a nge ama viini."

⁶⁻⁷De qurli ma Pestas per aa rletki vet ma Jarusalem se ama Lautu iam. Baip maget de qa mit savet ma Sisaria. Be qa men pet ma Sisaria, be aip bigia de qa nes te ma Paulus ip ke sil se qa. Baip ka mugun mer aa mugun-met-ki, de ngene lura ama Judaqena i ra navet ma Jarusalem, be ra iingmirlek na qa. De ra taqen madlek ne ama lengi i buup ip tel sil se qa. Dap kuasik mager ip te teqerl ma Pestas ne a qeni i qa rekmet niini be rel sil se qa sever ini arle ves. ⁸De ma Paulus ka narli aa lengi de qa guirltik ma',

"Ngua dai maikka quasik gua a nge ama viini. I quasik ngua merarlik ama Judaqena araa Langinka, dap kua ngua lenges ne ama Lautu-vem-ki ama Slurlki. De quasik ngua merarlik ama Gaman Rom aa Lengi. Maikka quasik."

⁹Baip ma Paulus ka taqen be verleset, de ma Pestas ka tu aa qevap ip ka tat naver ama Judaqena. Taqurla be qa ruqun ma Paulus ma', "Ngi lu, qararik ngi narliip saqiaskerlka ngi guirl savet ma Jarusalem ip ngu sil se ngi gel lura gia qumespik?"

¹⁰De ma Paulus ka ruqun ma',

"Ngu dai qurli ngu iara ver ama Gaman Rom aa Lengi. Dai mager ip ngene seserl ver ama lengi se ngu iara. I maikka quasik ngu rekmet ne a nge ama viini sagel ama Judaqena. Dai maikka ngiat drlem ai quasioq ai ngu kaak. ¹¹I arik ngene lu aip kua ngu merarlik ama Gaman aa lengi, de ngu rekmet ne a nge ama viini dai mager ip ngene veleng ngu. Dav ariq aip lura rel sil se ngu i re kaak, dai quasik ngu narliip ngi nem ngu sagel ta ip te veleng ngu. Maikka qurli. Dap ngu nen ngi ip ngi nem ngu sagel ma Sisa i aaur a Barlka vet ma Rom."

¹²Baip ma Pestas ka meraqen sagel aa barlta be verleset, de qa ruqun ma Paulus ma', "Sa ngia nen ngu ip ngia iit sagel ama Gaman Rom, dai, be diip ngu nem ngi sagel ka.

Ma Pestas Ke Ne Ma King Agripa I Iane Snanpet Ne Ma Paulus

¹³Baip naser iang ama iaquan de ma King Agripa qe ne aa rluaqi ma Banisi ian men pet ma Sisaria, iv ianes pas te ma Pestas iv ama arlias per a qa. ¹⁴Baip kurli iam gel ka se iang ama niirl de ma Pestas ka sil barek ma Agripa sevet ma Paulus. I qa sil ba qa ma',

"Medu ma Piliakis ka mit dap kurli iaq aa ve ama Karabus i aa rlenki ma Paulus. ¹⁵Dap medu lua i ngu mit savet ma Jarusalem, de ama Barlta ngene lura i re uas te ama Lautu Juda dai ra ruqun na ngu ip ngu sil se ma Paulus. De ra ruqun na ngu ip ngu veleng ka.

¹⁶Dap ngu sil ba ra raqurliani ma', "Aaur a Gaman Rom dai qa taqen ai quasik mager ip te veleng a qek naik. Dap mager ip te sil nauirl de re taqa narli ama lengi. Baip luqa i qa rekmet ne a nge ama viini, dai mager ip ka taqen ip te narli qe sil. ¹⁷Baip ta men iara de masna ngu ruqun ip bigia de uure kot. Taqurla baip bigia de uur iing demna de ngu ruqun ip ma Paulus ka ren ip ka raarl ver ama lengi. ¹⁸Baiv aa de lura navet ma Jarusalem ta maarl be rel sil se qa ne iang ama lengi. Dap kuasioq ai rel sil se qa ne ama lengi i qa merarlik ama Gaman a nge ama lengi. I ai de ngu tu gua qevap ai qa rekmet taqurla. Dai maikka quasik. ¹⁹Dap ta taarl metna ne iang ama lengi sever araa Lautu; de savet ngen iaq ama ngipka i aa rlenki ma Iesus. Dap ma Paulus ka taqen ne aa dlek ai ma Iesus dai ama Iameska. ²⁰Be aip ngu narli ra taqen taqurla de quasik ngut lu ai a nge ama aiska raqurla ip diip ngu seserl ver ama lengi. Baip maget de ngu snanpet na qa aip kua mager ip ke narliip ka tit savet ma

Jarusalem ip te sil se qa ver ama luqupki. ²¹Dap ma Paulus ka miirl de qa nen ngua ip ngu nem ka savet ma Rom ip ma Sisa Augastas ke seserl ver ama lengi se qa. Taqurla de ngua ruqun ama soldiaqena ip te uas tem ka ip deng i ngu nem ka sa sangis sagel ma Sisa vet ma Rom.”

²²De ma Agripa qa ruqun ma Pestas ma’,
“Dap maikka ngua dai ngu narliip ngu narli aa lengi.”

De ma Pestas ka guirltik ma’, “Naqerl bigia de ngi narli aa lengi.”

²³Baip bigia de ma Agripa qe ne aa rluaqi ma Banisi ian men i maikka ian muremiis ne ama luan ama ngarling per a nget. De iane ne ama Amiqena araa barlta de ngen ne lura ama barlta naver ama luqup te sisait samet ma Pestas aa vetki ama Seserlvet-pem-ki. De ma Pestas ka nes te ma Paulus be qa men. ²⁴De ma Pestas ka ruqun na ra ma’,

“King Agripa de ngen a ngen i qurli ngen iara ngene nauut. Dai ngene lu luqa iara ma Paulus, i ama Judaqena vet ma Jarusalem de vet luqi iara ama luqupki dai rel sil se qa gel ngua, de ra mai re tuqun ai mager iv uure veleng ka. ²⁵Dap ngua dai quasik ngua lu a nge ama viirang i qa rekmet niirang be mager ip ngu veleng ka sever iirang arle ves. Be qek nak ip ma Sisa qe seserl ver ama lengi se qa. Taqurla de ngua ruqun ip diip ka iit savet ma Rom. ²⁶Dap kuasik ngut lu ai diip ngu iil taqurla ve ama langinka sagel ma Sisa. Be raqurla de ngua men se qa sagel ngi ma King Agripa ip mager ip ngia tat never a ngua ip mager ip ngu taqa lil ama lengi savet ma Paulus. ²⁷I maikka quasik mager ip ngu nem ama karabuska naik dap kuasik ngu taqal sil sever a nge ama viini i ra taarl na qa sever iini arle ves.”

Ma Paulus Ka Taqal Sil Sever A Nas Barek Ma King Agripa

26 ¹Baiv aa de ma Agripa qa ruqun ma Paulus ma’, “Katikka mager ip ngia raarl de ngia taqen sever a nas.”

De raqurla de ma Paulus ka maarl de qa quarl ne aa ngerik piit ip ka taqen. ²De qa taqen ma’,

“Atlu King Agripa, maikka gua arlias ip ngua taqen sagel ngi iara. I maikka mager ip ngu taqal sil ba ngi sever ama Judaqena i ra taarl na ngua ne iang ama lengi. ³Maikka gua arlias never a ngi i raquarlin ngi, dai ngi taqat drlem se ama Judaqena araa gamansena. De ngi taqat drlem se ama lengi i ai de ama Judaqena ta taarl metna na nget. Be maikka ngu narliip ngi taqa narli gua lengi.

⁴“I maikka ama Judaqena dai re taqat drlem se gua mugunes i as maikka murl i ama gil ngua be deng iara. I maikka re taqat drlem se ngua vet gumam a qerlingki de saqikka ra drlem se gua mugunes pet ma Jarusalem. ⁵De qatikka ai de aanamek de re taqat drlem se

ngua. Be qatikka ariq aip te narliip te sil ba ngi sevet gua mugunes dai mager ip te teqerl a ngi ai ngua dai ama Parasi na ngua, i maikka gua liinka dai mager iv uut tit naser ama Parasiqena araa lengi mai. ⁶Dav iara ngua maarl varlen me ngen i lura ra sil se ngua i raquarli ngua tu gua qevep sever ama Ngemumaqa aa Lengi i murlka meraqen ne aa revan sagel auur a murlta. ⁷I qa sil ai diip nasat de ama qaqet mai ta raarl naver ama aapngipki. Taqurla be ai de uut mai navet ma Isrel i ama malepka ngen a iam ne ama liin na uut dai ai de uure Lautu sagel ama Ngemumaqa ver ama niirl mai. I maikka ai de uure Lautu raqurla ip laiv uure ngip de uur raarl de uure raneng ama iames. Gua King, katikka lura ama Judaqena te narliip te sil se ngua sevet liina i arle ves. ⁸Dav iari naver a ngen ama Judaqena dai quasik ta tu araa qevep ai diip kuasik mager iv ama Ngemumaqa qa raarl ne ama ngipta. (I iari naver a ngen ta tu araa qevep ai ma Iesus dai quasik ka maarlviit.)

⁹“Saqikka mekai ngua raqurla i ngua tu gua qevep ip ngu lenges ne ma Iesus aa rlenki. Be ngu tekmet ne ama tekmeriirang ama viirang sagel luqa i qa navet ma Nasaret. ¹⁰A revan maikka mekai ngu tekmet taqurla vet ma Jarusalem i maikka ama barlta nep gua Lautu ta ruqun na ngua ip maget ip ngu kiat mer ama Ngemumaqa aa uis ip ngua tu ra ve ama Karabus. Baip ta sil se iari ip te peleng ta de maikka ama arlias per a ngua ip te tekmet taqurla. ¹¹De qatikka ai de ngua tit sev ama Judaqena araa Lautu-vem-nget i ngu menaik te ama Kristenkena. Baip ngut lu ra de ngu lenges na ra i ngu uamet na ra ip ta tuma se ma Iesus. I maikka ai de gua rutka qa taarl be maikka ai de ama qurek per a ngua malai be ngua tit de ngu menaik tem ta per ama qerleng i nget sangis.

Ma Paulus Ka Sil Ai Ma Iesus Ka Mer A Qa

¹²Be qatikka raqurla de ngua tit savet ma Damaskas, dai ama barlta nep ma Lautu ra nem ngua ne araa dlek de ra ruqun na ngua ip ngu lenges ne ama Kristenkena. ¹³Be qatiaskerl aiv uut tit nep ma aiska de ver ama rlaunka de ama nirlaqi qia men na vuk be qia iing mirlek na ngua ngu ne lura i re na ngua. Gua King, maikka ama revan. ¹⁴Be uut mai uur aat per ama aivet de ngu narli iak ka taqen sagel ngua i qa taqen ne ama Judaqena araa lengi. I qa taqen ma’, “Saul, ngu lu ngi lenges na ngua ip nanaa? Katikka ngi tekmet ip ngi lenges na ngua dai quasik ai ngi lenges na ngua dap katikka ngi lenges nanas.” ¹⁵De ngua virliit ma’, “Gua Slurlka nema na ngi?” De ama Slurlka ka ruqun ma’, “Ma Iesus na ngua i ai de ngi narliip ngi lenges na ngua. ¹⁶Dap ngi raarlviit. I sa ngua men gel ngi ip ngu mak na ngi ip gua maatpitka

na ngi. I gia rletki ip diip ngil sil bareq ama qaqet sever a ngua i iara ngua iames na ngi de diip ngil sil sever ama tekmeriirang i sa ngua reqerl a ngi de ama tekmeriirang i diip ngu teqerl a ngi. ¹⁷Maikka diip ngu iames na ngi nagel gia qumespik i ra navet ma Isrel de ngen ne lura i quasiaq ai ra navet ma Isrel i ngua nem ngi sagel ta. ¹⁸I diip ngu nem ngi sagel ta ip diip ngia tat naver a ra ip ta tit namen ama bengaingki samen ama nirlaqa, de diip tem ngim temanau ne ma Satan aa dlek ip ta tit naser ama Ngemumaqa i maikka diip ngu lemerl ta te araa viirang. De diip kurli ra te ne lura i se ama Ngemumaqa qa mak na ra i ariq aip ta tu araa qevep sever a ngua.”

¹⁹“Gua King, katikka liina, dai ngu narligel aa lengi i lua i qa taqen sagel ngua nev uusep. ²⁰Be nauirl dai ngua mit savet ma Damaskas de ngua sil bareq ama qaqet ip te ngim temanau ne araa viirang de rlas tem ta men ama Ngemumaqa. De mager ip te tekmet ne ama tekmeriirang i ama atliirang ip te teqerl ai sa ra ngim temanau ne araa viirang. De saqikka ngua sil taqurla vet ma Jarusalem de vet ma Judia Provins de ngua sil barek ngen ne lura i quasiaq ai ra navet ma Isrel. ²¹I liina dai qatikka i ama rarlimini i ama Judaqena ra uuret per a ngua i lua i qurli ngua ve ama Lautu-vem-ki ama Slurlki de re narliip te peleng ngua. ²²Dap maikka ama Ngemumaqa qa sem madlek na ngua vet lungera aanameq ama niirl be deng iara be sa iara dai mager ip ngu reqerl a ngen mai. Dap gua lengi dai nget taquarl ama Slurlka aa Aamki-na-ra ngene ma Moses i ra iil me nget pe ama Langinka. ²³I re tuqun ai diiv ama Judaqena araa Iameska qe ral ama getget de ke ngip, de diip ka raarl naver ama aapngipki. I luqa dai diip ka arles i qa raarl naver ama aapngipki. Be diip ke teqerl ama Judaqena ngen ne lura i quasiaq ai ra navet ma Isrel ne aa aiska ip ta tit namen ama bengaingki.

²⁴Baip lua i ma Paulus ka taqen taqurla de ma Pestas ka dik men aa lengi i qe karlu, de qa taqen ma’,
“Paulus, maikka ngi kabaing. I maikka ngi su re liirang aa ver ama ainkul be ngi kabaing.”

²⁵De ma Paulus ka ruqun ma Pestas ma’, “Gua Barlka maikka quasiaq ai ngu kabaing. I maikka gua lengi dai ama revan nget, de maikka ama seserl nget. ²⁶I maikka ma King Agripa dai qa drlem sevet liirang aa. Taqurla dai maikka ngua taqal sil ba ngen sever iirang. I maikka qat drlem se liirang aa mai, i maikka ama qaqet mai dai rat drlem sevet liirang aa mai.”

²⁷De ma Paulus ka ngim sagel ma King Agripa de qa ruqun ma’,
“King Agripa kua ngia tu gia qevep ai ama Slurlka aa Aamki-na-ra rel sil ne ama lengi ama revan nget? Ii, i ngu at drlem ai ngia tu gia qevep taqurla.”

²⁸De ma Agripa ka ruqun ma Paulus ma', "Naqatikka kua ngi taqen per ama velu de ngi narliip ngi guirltik per a ngua iv ama Kristen na ngua?"

²⁹De ma Paulus ka virliit ba qa ma', "Kua ariq aip ngua taqen per ama velu dap kuarl ama ainkul dai maget, dap ngu nen sagel ama Ngemumaqa ip ngi ne lura iara i sa ngen narli gua lengi dai mager ip ngen druqaen ngua. Dap maikka quasik ngu narliip ngene karabus ip taquarl ngua."

³⁰Baip ma Paulus ka taqen be verleset de ma King ma Agripa qa maarl ke ne ma Pestas de ma Banisi de ngen iari i qurl uun na ra. ³¹Baip maget de ra aang sedarliik de ra taqen, ma', "Katikka luqa dai quasiq ai qa rekmet ne a nge ama viini be mager ip te veleng ka dap kua re karabus na qa sever iini arle ves."

³²De ma King Agripa ka ruqun ma Pestas ma', "Ma Paulus dai vadiip ka iit never ama karabus i sa raquarli qa nen ip diip ka raarl ver ama lengi gel ma Sisa vet ma Rom."

Ta Nem Ma Paulus Dama Sipki Savet Ma Rom

27 ¹Baip maget de ra ruqun iv uut tit savet ma Rom pet ma Italia Provins. Taqurla de ra nem ma Paulus ke ne iari ama karabuskena sagel ma Julias i luqa dai ama Opisa i ama barlka na qa navet ma Rom i qe uas te ma Sisa aa soldiaqena. ²Baip maget de uut sik sede ama sipki, i ki navet ma Adramitiam. I luqia ama sipki dai diip kia tit savet ma Aisia Provins, ip qit lu ama luquviirang dengerlking. Taqurla de uut mit dama sipki, de quasik ngua drlem dap ma Aristakas i qa navet ma Tisalanikka pet ma Masadonia Provins dai qe nauut.

³I uut tit be uut tit, baip bigia de uut men pet ma Saidan. Be vet luqia ama luqupki de ma Julias dai qe tekmet ne ama atlu sagel ma Paulus be qa ruqun na qa ip mager ip ke paikmet gel aa rluavik ip ta tat never a qa. ⁴Baiv uut mit ianai navet ma Saidan be sede ama kaska aa rlan, de ama laurlka ama slurlka ka men be qe sis auur a sipki. Taqurla de uut mit per ama ailanki ma Saipras arla garli ip ki pesdet ser ama laurlka. ⁵Baiv uur aang pet ma Saipras arla garli be naqatiaskerl uut tit de ama kaska aa rlan be uut tit, be uur aang pet ma Silisia Provins de ma Pampilia Provins de uut mit, be uut men pet ma Maira pet ma Laisia Provins. ⁶Baip pet ma Maira dai ma Julias ka lu ama Sipki i qi navet ma Aleksandria. I luqia i diip kia tit savet ma Italia Provins. Taqurla de qa mu uut dem ki. ⁷De uut mit navet ma Maira be maikka luqia ama sipki dai maikka qi taqa palu se uut i raquarli ama laurlka qe sis sev auut kames. Taqurla be qatias iang ama niirl nge mit dap kuasiq ai masna uut aang pet ma Naidas. I qatikka ama laurlka qe tekmet taqurla be quasik mager iv uut tit ma seserl. Taqurla de uut mit i manep saver ama ailanki ma Kriit. Baiv uut men pet ma Kriit, de uut mit be uur aang pet ma Salmon Provins ara aamki, iv uure nging tiq ama laurlka. ⁸Be uut tit dengerlking dap

maikka ama alkuil bareq auut i maikka ama valeng ama slurlnget. Dav uut tit be baing se uut de ama briski ara aam i ra tis ki ma', "A Basiska ama Atluqa." I luqia ama briski gelna ne ma Laisia.

⁹Baiv iasai de qurl uut se iang ama niirl. Dav aip pet lungera ama niirl ama vunget i lua i ama laurl be nge taarl ne ama valeng be mager ip ngere lenges ne ama sipkina, dai sa nge men. Taqurla de ma Paulus ka meraqen sagel uut ma', ¹⁰"Guariqena, ngene narli. Sa nguut drlem ai diiv uut tit nanari per ama kaska dai diip mavik bareq auut, de diip lenges ne ama sipki ngen ama tekmeriirang dama sipki are rlan. ¹¹Dap ma Julias i luqa i qe uas te ma Paulus dai quasik ka narli gel ma Paulus, dap ka narli gel luqa i qe tal ama sipki ke ne luqa ama sipki are mam. ¹²Dai maikka iane ne ama boskruqena te tuqun ai luqa ama basiska dai ama vuqa vet lungera ama iaquan i aiv ama qaik ngen ama laurl. Taqurla de buup ne iari ra ruqun ip diiv uure siquat iv uut tit savet ma Pinikis. I maikka luqa ama basiska dai ai de qurl ama sipkina maget, i quasiq ama laurl ngere lenges na nget. I luqa ama basiska dai qa vet luqa ama ailanki ma Kriit.

Ama Kaska Ngen Ama Laurlka Ian Lenges Na Ra

¹³Baip maget de ama laurlka ke taqa sis be mager iv uut tit savet ma Pinikis. De maikka ama arlias per ama boskruqena i ra tu araa qevap ai diip luqa ama nirlaqa dai diiv ama atluqa. Taqurla de ra qiat ne ama sipki ara angka se dem ki de uut tit de ama sipki gelna ne ama rlanges. ¹⁴Dap kuasiq ama ainkules de ama laurlka ama slurlka qa men i qa men nep ma qevel i ra tis ka ma', A lenges-ne-quvang-ka. ¹⁵Be maikka qe sis maden be qe sis ama sipki sede ama kaska aa rlan, be ai de uure siquat iv uurerl guirl ama sipki saver ama ailanki ma Klauda dai quasik maget. Taqurla de ama laurlka ka iis ama sipki be uut tit maden. ¹⁶⁻¹⁷Uut tit maden taqurla dai sagel ama ailanini i ra tis iini ma Klauda. De uure tekmet se ama sipki saver ama ailanini arla garli sagel kuasiq ai ama laurlka qe sis maden. Dav ama valeng ama slurlnget, de re tekmet ip te qiat ne ama baurarl sede ama sipki dai maikka ama alkuil ba ra. Dap maikka ra reving ip te qiat mer aarl. Baip ta qiat mer aarl sede ama sipki. De ra iais per ama sipki ne ama kasik ip kuasik mager ip ma valeng ngere rliingmet na qi. Dap maikka ama boskruqena dai maikka reng ning i arik ma', ama sipki qia mit be qia nis ama quan pet ma Libia. Taqurla de ra revik se ama siilki ama slurlki, i luqia i ai de ama laurlka qa tuqun pem ki. I ra revik se qi ip kuasik mager iv ama laurlka ka tit se ama sipki savet ma Libia. Ai de uure tekmet taqurla dav ama laurlka qe sis ama sipki se uut navet liina ama ailanini. Taqurla be qurl uut maden dama kaska aa rlan. ¹⁸Dap katikka lungera ama qaik ama laurl vem nget dai as maikka nget den be maikka ama slurlnget. Taqurla baip bigia de ra rlu ne iang ama asmes nade ama sipki. ¹⁹Be saqiaskerlka aip bigia ver iaq ama nirlaqa

de ra rlu ne ama sipki ara tekmeriirang ne araa ngerik ip kuasiq ama merlenka ver ama sipki. ²⁰Be qatikka se ama niirl i buup dai quasiq uut lu ama nirlaqa ngen ama ualdang i maikka ama qaik i ama laurl vem nget nge vesdet. Be maikka uut dai maget-maget na uut. I ai de uut tu auur a qevep ai diip kuasik mager iv uure iames.

²¹Baiv uut miirl ama asmes se ama ainkules de ma Paulus ka maarl de qa taqen sagel ama boskruqena ma’,

“Gua rluavik, katikka medu qurl uut pet ma Kriit de ngua sil ba ngen ai quasik mager iv uut tit. Arik medu ngene narli gel gua lengi dai vadarli quasiq ai lenges nauut ngen ama sipki. ²²Dav iara ngua taqen na ngen ma’, Ai diip kuasik mager iv a qek naver auut ke ngip dap katikka diiv ama sipki naik dai lenges na qi. ²³I ama Ngemumaqa i ai de ngu Lautu sagel ka de ngut matna aa rletki dai laa de ama arlenki-aris de qa nem aa Angeluqa be qa maarl gel ngua. ²⁴De qa sil ba ngua ma’, “Paulus maikka qula nging ning. I maikka mager ip laip ngia raarl gel ma Sisa vet ma Rom. De ama Ngemumaqa i aa ngimsevetki be qa narligel gia raring be diip ke iames na ngen mai.” ²⁵Guariqena a revan, maikka mager iv uut taarl malkuil. I raquarli ngua tu gua qevep ai diiv ama Ngemumaqa qe rekmet ba uut ip taquarl luqa qa sil ba ngua. ²⁶Dap diiv auur a sipki qi nis a nge ama ailanki.”

²⁷Baip naser ama niirl ama malepka ngen ama rlatpes, de qatiaskerl kurl uut de ama kaska aa rlan i ra tis ka ma Adria. I maikka ama valeng ngere uane auur a sipki maden. Baip de ama arlenki are rlan de iari ama boskruqena ta narli ama valeng ngere uaigil. De ra tu araa qevep ai sa qurl uut gelna ne iaiq ama qerlingki. ²⁸Taqurla de ra serlek ne ama kasikka i ra quap se ama ainem de aam. De ra serlek na qa manep be deng per ama quan ip tet lu aip kua saimanep. Be qatiaskerlka tet lu ai saimanep (40 mita). Baiv aa de ra aang imanau quarla de saqiaskerlka ra serlek ne ama kasikka ip te siquat. Ta siquat dai ra lu ai quasiq ai saimanep (30 mita). ²⁹Taqurla de maikka ama boskruqena teng ning i ariq auur a sipki qi nis a nge ama rlanges pet luqia ama qerlingki. Taqurla de ra serlek ne ama ainaav ama rlatpes na aap seq ama sipki ara rlang. De re raring i re narliip masna ama nirlaqa qa ren. ³⁰Baip maget de ama boskruqena ra serlek ne ama bauraarl dama sipki ara aam, i re narliip te quiaik na de ama sipki. Dai ra qaak tem uut ai ra tit sede ama sipki ara aam ip te serlek ne ama ainaap. ³¹Dap ma Paulus ka ruqun ma Julias ke ne aa Amiqena ma’,

“Ariq aip lura i re quiaik dai diip kuasik mager iv ama Ngemumaqa qe iames na uut.”

³²Baiv ama Amiqena ta narli liina de ra dikmet ne ama kasikka se ama bauraarl, be aarl nge mit naik per ama kaska. ³³Be aip ma qares iv ama

sipsipka de ma Paulus ka taqen na ra madlek ip mager ip ta tes a nge ama asmes i qa taqen na ra ma’,

“Sa qurl uut per ama niirl ama malepka ngen ama rlatpes i ngenem ngim dap kuasik ngen dres a nge ama asmes. ³⁴Dai ngu tekgele ngen ip mager iv uut tes a qerang ip mager ip diiv ama Ngemumaqa qe iames na uut. De maikka diip kuasik mager ip lenges na uut bak.”

³⁵Baip ma Paulus ka taqen taqurla be verleset de qa mer ama asmes de qa taqen ne ama atlu sagel ama Ngemumaqa saver araa asmes. Baip maget de qa bingmet ne ama asmes de qa tes.

³⁶Baip tet lu qe tekmet taqurla de maikka ama arlias per a ra de ra mai ra tes. ³⁷I uut mai i qurl uut dama sipki dai ama 276 na uut. ³⁸Baip uut mai uut mes be maget na uut de iari ra rlu ne ama bikkina, i ama wit met nget, i lungera i ai de re tekmet ne ama bret na nget. I ra rlu na nget sev ama kaska. I re tekmet taqurla iv ama seq ama sipki.

Lenges Ne Ama Sipki Naik

³⁹Baip se bingbigia de ama boskruqena rem ngim miqet dai ret lu ama qerlingki dap kuasik te taqat drlem se qi. Dav iari ret lu ama basiska de ret lu ama qunka dengerlking. De ra ruqun iv uure rekmet se ama sipki saimuk. ⁴⁰Taqurla de iari ta verik se ama puliim ip mager ip te taqa nging ama sipki samer ama basiska. Dav iari ra tu ama siilki iv ama laurlka qa tuqun pem ki. Dav iari ta dik se ama ainaap i ai de aap ngere taneng ama sipki. Taqurla de auur a sipki qi quiaik sa dengerlking. ⁴¹Dav uut tit be iasai sagel ai de ama valeng ngere raat metna. De ama sipki qia nis ama qunka be den pemki. Be ama sipki ara aamki dai ran se qi be raqurla de ama valeng ngere uaming per ara arlimbiit be rlingrlingmet ne ama sipki.

⁴²Taqurla de ama Amiqena ra ruqun ip diip te peleng ama karabuskena ip kuasik mager ip te kiarl sa dengerlking ip te quiaik. ⁴³Dap ma Julias dai qe narliip ke iames ne ma Paulus, be qa qel ta ip kuasik mager ip te tekmet taqurla. Dap maiki qa ruqun ma’,

“Lu ngen aa i ngen drlem sarl kiarl dai mager ip ngen deranas nauirl ip ngenerl kiarl sa dengerlking. ⁴⁴Dap lu ngen aa i quasik ngen drlem sarl kiarl dai mager ip diip ngene taneng ama palangaap de ngen ama mungaap never ama sipki, ip diip ngene taneng aap de ngenet kut naser a nas ip sa dengerlking.”

Be qatikka lua dai uut men taqurla be qurl uut maget dengerlking.

Kurli Ma Paulus Per Ama Ailanki Ma Malita

28 ¹Be sa aiv uut men be qurl uut maget dengerlking de iak ka sil ba uut ai aa ailanki i ra tis ki ma’, “Malita.” ²De ama qaqet navet luqia ama ailanki dai maikka ra raqat mat naver uut. Taqurla de re sis te

ama mengka iv uure tik i raquarli ama qaik be maikka ama uis uut. De ra mai ra taqen ne ama atlu sagel uut. ³De ma Paulus ka mer iang ama mung de qa rlu na nget samer ama altingki. Ka rekmet taqurla de ama qemki ama vuqi qia meranas nev iaq ama mengka i qi narli ama uilas. I luqia qia meranas be qia nis pe ma Paulus aa riqigl. ⁴De lura navet ma Malita ret lu ama qemki, i qi kiarli pe ma Paulus aa riqigl de re tuqun a na ma’,

“Katikka luqa dai ama peleng-pem-ka. I quaatta i quasiaq ama kaska ka veleng ka, dap diip luqia ama qemki qi veleng ka.”

⁵Dap ma Paulus ka rles aa riqigl se ama qemki samer ama altingki. Dap kuasiaq ai lenges na qa. ⁶Dap lura naver ama ailanki dai rat drlem ai diip bep per a qa de diip masna qe ngip. Be qurli ra de rem ngim per a qa ip diip te lu raqurla, dai naqatti quasik. Taqurla de naqatti masna guirtlik per araa tuaqevap de ra ruqun ma’,

“Maikka qa dai iaq ama barlka na qa nevuusep.”

⁷Dap kuasiaq ai sangis ne luqa ama luqupka i qurli ra dai qurl iaq ama barlka i qe uas te luqia ama ailanki. I aa rlenki ma Pablias. I luqa dai aa aiveraap dai buup ne aap pet luqia ama qerlingki. I luqa dai qa marl se uut de maikka qe taqa tekmet se uut. Be qurl uut gel ka se ama niirl ama depguas. ⁸Dap ma Pablias aa mam dai maikka qe temarl maden, i maikka qe uilas be baingbaing sarliing per a qa. De aa rluqa ne ama qereka. De ma Paulus ka mit be qa man sev aa vetki. De qa mu aa ngerik per a qa, de qe raring, be ama Slurlka qa rekmet de maget se qa. ⁹Baip lura ama arlem per a ra navet luqia ama ailanki ra narli sevet liina de ra men sagel uut be saqikka ama Slurlka qa mat naver a ra. ¹⁰Taqurla de ra taqen ne ama atlu sagel uut de re kurl uut te iarang ama tekmeriirang.

Medu Qurl Uut Pet Ma Malita Se Ama Iaquan Ama Depguas

¹¹Baiv uut tit dama sipki de ra ral ama asmes bareq auut ip nge tat naver auut dama sipki. I luqia ama sipki dai qi navet ma Aleksandria i medu qia men be qurli qi vet luqia ama ailanki de ver ama qaik ip deng i verleset na nget. I luqia ama sipki dai ra tis ki ma’, “Kasta dema Polok.” (I ama sineviim i ama quiriim ian aa rleniim aa.) ¹²I qatikka uut mit navet ma Malita de luqia ama sipki. Be uut tit be uut men pet ma Sirakrus de qurl uur aa se ama niirl ama depguas. ¹³Baiv aa de uut mir ianai dama sipki be uut men pet ma Rigiium. Baip bigia de ama laurlka qe rarles ip ke sis de uut tit de auur a sipki. I uut tit taqurla be aip naser ama niirlaiam ama quanasiyam de uut men pet ma Putoli. ¹⁴Baip kurl uut pet ma Putoli de uut lu iari ama Kristenkena de ra ruqun na uut ip kurl uut gel ta se ama niirl ama ngeriqit ngen a iam. Baiv ianai de uut mit ne auur a ilaing savet ma Rom. ¹⁵Dav aiv ama Kristen-kena vet ma Rom te narli

sever a uut ai diiv uut ren sagel ta. Taqurla de iari naver a ra tat den ip sev auur a qames. Tat den be iari ra men be deng pet ma Apius aa Maiirl dav iari dai deng na ra vet ma Depguas-ne-ama-Vet. Dai uut tit, be aip baing se uut gel ta de ma Paulus ka lu ra de maikka ka taqen ne ama atlu sagel ama Ngemumaqa. Dai maikka liina nge sem madlek na qa. ¹⁶I uut tit, be uut tit, be aiv uut men pet ma Rom de ama Amiqena araa barlka qa ruqun ip mager ip kurli ma Paulus pe iaiq ama vetki i ngerek se qa ke ne iaq ama amiqa ip ke uas tem ka.

Ma Paulus Kel Sil Ne Ama Lengi Ama Atlunget Pet Ma Rom

¹⁷Baip naser ama niirl ama depguas de ma Paulus ka nes te ama Judaqena araa barlta i lura i qurli ra vet ma Rom. I qe narliip ke na ra, te kaivung. Be aip ta iing demna de qa ruqun na ra ma',

“Guariqena, mekai qurli ngua vet ma Jarusalem de auur a barlta ta maarl na ngua gel ama Romkena. Dap maikka quasiaq ai ngua rekmet ne a nge ama viini sagel auur a barlta i re uas te auur a Lautu. De quasik ngua lenges ne auur a murlta araa tekmeriirang.

¹⁸Dap se aiv ama barlta nep ma Gaman Rom ta narli gua lengi de ra ruqun ai quasik mager ip te veleng ngua i raquarli quasik ta lu sever a nge ama viini ip mager ip te veleng ngua sever iini arle ves.

¹⁹Dav ama Judaqena dai maikka slep slep per a ra ip te veleng ngua. Taqurla be ra bing sareng ngua de ngua nes te ama Gaman ip ke nem ngua sasari savet ma Rom sagel ma Sisa. Dap kuasiaq ai ngua men ip ngua taarl ne gua qaqet per ama lengi. ²⁰I qatikka lua, ngua nes tem ngen ip ngut lu ngen de ngu sil ba ngen sevet liina. Gua revan, i qatikka ngua maarl iara se ama sen met gua ngerik i raquarli ngua tu gua qevep sevet Luqa i diip ke iames nauut ama Isrelkena.”

²¹Baip ma Paulus ka taqen be verleset de ra ruqun na qa ma',

“Maikka quasiaq uut drlem sever a ngi i ai de medu quasiaq ai ariq auur ari navet ma Judia te iil ip te sil sever a ngi. De quasiaq ai ariq auur a qaqet be a qek ka ren se ama lengi sever a ngi de quarl a nge ama lengi ai ngia rekmet ne ama vu. ²²Dap maikka uut narliiv uut narli gia a nge ama lengi sevet liina, i raquarli uut drlem ai auur ari be iari ver ama luqup mai re tuqun ai lura i re Lautu raqurla dai re Lautu mavik. Dai mager ip ngi teqerl a uut.”

²³Baip ta taqen be verleset de ra mak ne iaq ama nirlaqa ip saqiaskerlka diip te narli ma Paulus aa lengi.

Baip pet luqa ama nirlaqa de buup ne iari ra men iasai sagel kurli ma Paulus. Be maikka qa arles i qe taqa su ra se bingbigia be deng i ama nirlaqa qa mit ka man. I qe taqal sil ba ra ne ama lengi. De qe siquat ip ke guirltik per araa tuaqevep sevet ma Iesus. I qe teqerl a ra ne ma Moses aa lengi de ngen ama lengi i ama Slurlka aa Aamki na ra, ra iil me nget

pe ama Langinka. ²⁴Taqurla be iari ra narligel liina de ra tu araa qevep sevet ma Iesus. Dav iari dai quasik ta tu araa qevep. ²⁵Be aip ma Paulus ka meraqen ne iang ama lengi nep ma Langinka, taqurla de ren birling metna se lungera ama lengi. Taqurla, be mat met ta. I ama lengi i ren birling metna na nget dai nget taqurliani.

Maikka murl ama Qevepka ama Glasingaqa ka raneng ama Slurlka aa Aamki na qa i aa rlenki ma Aisaia. Be qe taqal sil bareq a ngen ama murlta ne lungere iara ama lengi.

²⁶ “Ngi iit ip ngi sil bareq ama qaqet taqurliani ma’, “Diip ngene narli ama lengi dap maikka quasik ngen drlem pe aa lengi angera rlang. De diip ngene taqam ngim dap kuasik mager ip ngene lu ama rarlimini.

²⁷ I raqarli lura ama qaqet dai ama semen ta de maikka ra dai ama dengdeng per a ra, de ama bengaingki ver araa saqang. I maikka quasik te narliip tem ngim ne araa saqang. De quasik te narliip te narli mer araa asdem. De quasik te taqa mu araa qevep sever a ngua, de re guirl sagel ngua ip ngu iames na ra. *Ais. 6.9*

²⁸De ma Paulus ka meraqen ma’, “Maikka mager ip ngen drlem ai ama Ngemumaqa dai diip ka iames ne lura i quasiaq ai ra navet ma Isrel. I ra dai maikka diip te narligel aa lengi. ²⁹Baip ma Paulus ka taqen be verleset de ama Judaqena ta narli lungera ama lengi de ren birling metna be deng i mat met ta de ra mit.

³⁰Baip maget de qurli ma Paulus pe iaq aa vetki de qen ban per a qi ne ama qelaing i qet matna ver aa bisnis naser a nget. De maikka ai de ama arlias per a qa i aiv iari rat den sagel ka. I qatikka ai de qe tekmet taqurla be se ama agesiim. ³¹Dai de vet kel sil ne ama Ngemumaqa aa lengi sever aa tekmeriirang de qe su sever auur a Slurlka ma Iesus Kristus. I maikka qa taqen ne ama dlek be quasik mager iv iari rel kel ka. Katikka verleset gua lengi aa sagel ngi ma Tiupilus.

Katikka Verleser Aa